ترقی اقتصادی

دوهفته نامه اقتصادی- فرهنگی- سال هشتم- شماره ۱۱۰
نیمه دوم شهریور ۱۴۰۰- قیمت ۲۰۰۰ تومان

رتبه اول ایران در برخورداری افراد از حساب سپرده بانکی

وضعیت بانکداری و خدمات مالی در ایران

صفحه ۴

با چالش های ایجاد شده در اقتصاد

بیمه آتش‌سوزی از سبد خرید مردم خارج شد

صفحه ۵

با رسیدن ضریب جینی به ۰٫۴ در گزارش مرکز آمار ایران

افزایش شکاف طبقاتی خانوارهای ایرانی

صفحه ۲

خودروسازان بدهی خود به قطعه سازان را چگونه پرداخت می کنند؟

بحران بدهی در صنعت خودرو

ترقی اقتصادی : میزان مطالبات قطعه‌سازان از خودروسازان که در پایان سال گذشته کمتر از ۳۰میلیارد تومان بود، در پایان مردادماه امسال به ۳۶هزار میلیارد تومان رسیده است. در شرایطی که وزیر جدید صمت قول تولید سه میلیون خودرو در کشور را داده است تازه ترین آمارها نشان می دهد صنعت خودرو با مشکل حتی روز را شب می کند و طبق تازه ترین آمارها رقم بدهی های خودروسازان تنها به قطعه سازان تا پایان مرداد امسال به ۳۵ تا ۳۶هزار میلیارد تومان رسیده است. کاهش شدید نقدینگی و افزایش حجم زیان انباشته و بدهی معوق خودروسازان موجب شده ایران خودرو و سایپا شیوه‌های تازه تامین مالی مانند خرید دین، اوراق گام و تفاهمنامه را جایگزین مراودات خود با نظام بانکی و زنجیره تامین قطعات خود کنند، اما قطعه‌سازان این روش‌های تامین مالی را مصداق انتقال بدهی خودروسازان به صنعت قطعه سازی تلقی می‌کنند و نسبت به شکل‌گیری بحرانی بزرگ در آینده نه چندان دور هشدار می‌دهند؛...

مشروح این گزارش را در صفحه ۶ بخوانید

کدام کالاهای خوراکی بیشترین و کمترین تورم را داشته اند؟

هویج امپراطور تورم مرداد

صفحه ۲

آیا عرضه سیمان در بورس کالا به بازار آرامش می دهد؟

سامان دهی بازار سیمان

صفحه ۳

تاثیر ضد تورمی بازار سرمایه برای اقتصاد کشور

صفحه ۳

گره‌ای که نه ضرغامی می‌تواند باز کند نه مجلس

صفحه ۸

وضعیت گسل های تورمی در ۱۴۰۰

✔ شهریار صادقی

بررسی ها نشان می دهد پایه پولی در ۴ ماه نخست امسال بالغ بر ۱۲ درصد رشد داشته است، این در حالیست که در بازه زمانی مشابه در سال ۹۹ این متغیر پولی تنها ۲٫۸ درصد رشد داشته است. بررسی ها نشان می دهد رشد پایه پولی در ۴ ماه نخست امسال...

صفحه ۲

نقش بورس کالا در بازار سیمان

✔ عرفان میرزایی

بورس کالا به‌عنوان نهادی منسجم برای دادوستد، توسعه بازار و رشد اقتصادی جوامع به شمار می‌رود. عملکرد مناسب آن می‌تواند تأثیرات بسزایی در تولید، توزیع و مصرف داشته باشد که درنهایت منجر به افزایش رفاه اقتصادی جامعه می‌شود. بورس کالا...

صفحه ۳

آینده بازار نفت و سهم ایران از صادرات

✔ محمدعلی خطیبی

اگر اعضای اوپک پلاس تضمین بدهند که در زمان بازگشت بشکه‌های نفت ایران، برای کشور گنجایش باز می‌کنند، باز هم اتفاق مثبتی است. اما اگر این افزایش ماهانه ۴۰۰ هزار بشکه تا آخر سال ادامه پیدا کند و بعد هم برجام احیا شود و جایی برای بشکه‌های نفت ایران...

صفحه ۶

بازار افغانستان برای ایران سراب است ؟

✔ مهراد عباد

در حال حاضر خیلی از کشورها به تکنولوژی‌های نو رو آورده‌اند و از طریق گازهای فشرده پروژه‌های صنعتی خود را جلو می‌برند و خیلی کمتر دیگر انتقال گاز از طریق لوله‌کشی انجام می‌شود. انتقال گاز از طریق لوله‌کشی، هزینه خیلی بالایی دارد. هزینه تعمیرات...

صفحه ۶

گزارش

وضعیت گسل‌های تورمی در ۱۴۰۰

شهریار صادقی- بررسی ها نشان می دهد پایه پولی در ۴ ماه نخست امسال بالغ بر ۱۲ درصد رشد داشته است، این در حالیست که در بازه زمانی مشابه در سال ۹۹ این متغیر پولی تنها ۲،۸ درصد رشد داشته است.

بررسی ها نشان می دهد رشد پایه پولی در ۴ ماه نخست امسال با ۴ ماه نخست سال ۹۹ اختلاف فاحشی دارد، به بیان دیگر رشد پایه پولی از فروردین ماه تا تیر ماه امسال در قیاس با سال گذشته بسیار بالاتر بوده است. این رخداد در مورد رشد حجم پول نیز تکرار شده است با این تفاوت که رشد حجم پول در ۴ ماه نخست سال گذشته بسیار بالاتر بوده است. در مورد متغیر نقدینگی نیز بایستی گفت که رشد در سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال ۹۹ تغییر محسوسی نکرده است.

از آنجایی که این متغیر ها متغیر های تورم ساز بوده و پیشنگری برای تورم محسوب می شوند، از مقایسه رشد متغیر های پولی در ۴ ماه نخست سال جاری و سال گذشته می توان متوجه شد که تورمی که در ادامه ۱۴۰۰ رخ می دهد تا چه اندازه با تورم ۹۹ شباهت خواهد داشت. در این گزارش به بررسی دقیق تر رشد متغیر ها تورم ساز در ۱۴۰۰ و ۹۹ پرداخته شده است.

افزایش بالغ بر ۱۲ درصدی پایه پولی

حجم پایه پولی در ابتدای سال ۱۴۰۰ حدود ۴۵۸ هزار میلیارد تومان بوده است، این رقم در پایان ماه چهارم سال ۱۴۰۰ به ۵۱۷،۵ هزار میلیارد تومان رسیده است. بنابر این پایه پولی در چهار ماه نخست سال ۱۴۰۰، ۱۲،۸ درصد رشد داشته است. این در حالیست که رشد ۴ ماهه نخست در سال ۹۹ تنها ۲،۸ درصد بوده است.

رشـد ماهانه پایه پولی از ابتدای سـال تا کنون دائما در حال نوسان بوده و حرکتی سینوسی داشته است، به بیان ساده تر روند رشد ماهانه از ابتدای سال تا کنون یک ماه صعودی و برای ماه بعدی نزولی بوده است. رشد ماهانه این متغیر پولی در اردیبهشت ماه جاری حدود ۶ درصد برآورد شـده است، این درصد رشد ماهانه برای پایه پولی از ابتدای سال ۹۹ تا کنون بی سابقه بوده است.

چرایی تفاوت رشد ۴ ماهه سال ۹۹ و ۱۴۰۰

دولت در ابتدای سال گذشته تصمیم گرفت تا کسری بودجه خود را از طریق انتشار اوراق قرضه تأمین کند. بانک مرکزی به عنوان سیاست گذار پولی نقش کارگزار فروش اوراق را بر عهده دارد که در نتیجه پول های گرفته شده از بانک ها و نهادهای نزد همین نهاد خواهد بود تا دولت(خزانه داری) آن را دریافت کند. دولت در آن مقطع زمانی برای مدتی پول خود را از بانک مرکزی دریافت نکرد که در نتیجه سپرده های دولت دولت نزد بانک مرکزی افزایش یافت که این عمل باعث کاهش خالص بدهی های دولت به بانک مرکزی می شود.

از آنجایی که یکی از اجزای تشـکیل دهنده پایه پولی بدهی دولت به بانک مرکزی کاهش بدهی های دولت در آن برهه زمانی باعث کاهش در پایه پولی شد، به بیان دیگر علت پایین بودن رشـد ۴ ماهه نخست سال ۹۹ برای پایه پولی کاهش شدید(منفی ۵،۳ درصد) این متغیر در تیر ماه همان سـال اسـت. برای اثبات این مدعا می توان رشد ۳ ماهه نخست سال ۹۹ اشاره کرد، رشد پایه پولی در این بازه زمانی ۸،۶ درصد بوده است. که با رشد ۹،۲ درصدی پایه پولی در سه ماهه نخست سال ۱۴۰۰ تفاوت چندانی ندارد.

رشد نقدینگی در ۱۴۰۰

حجم کل نقدینگی از ۳ هزار و ۴۷۶ هزار میلیارد تومان در پایان سـال ۹۹ به ۳ هزار و ۸۲۰ هزار میلیارد تومان در پایان تیر ماه ۱۴۰۰ رسـیده اسـت، بر این اساس رشد ۴ماهه این متغیر تورم ساز در سال جاری ۹،۹ درصد برآورد می شود. افزایش نقدینگی از ابتدای سال تا پایان تیر ماه در امسال نسبت به سال گذشته کمی بهبود یافته است، به طوری که رشد نقدینگی در بازه زمانی مشابه در سال۹۹، ۱۰،۸ درصد بوده است.

چنانچه رشـد ۰،۴ درصدی نقدینگی در فروردین ماه را کنار بگذاریم، میانگین رشد ماهانه این متغیر پولی در محدوده ۳ درصد قرار دارد. به بیان دیگر رشد ماهانه نقدینگی در اردیبهشت، خرداد و تیر ماه جاری صعودی یا نزولی نبوده و روند مستقیمی داشته اسـت. پایین بودن رشد ماهانه در فروردین ماه در تمامی سال گذشته نیز مسبوق به سابقه بوده است و علت این رخداد را می توان تعطیلات نوروز دانست.

رشد ۸ درصدی پول در ۴ ماهه نخست ۱۴۰۰

حجم پول در پایان سـال ۹۹ حدود ۶۹۰ هزار میلیارد تومان بوده است، این رقم در انتهای تیر ماه امسال به ۷۵۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. رشد کل حجم اسکناس، مسکوکات و حساب های جاری در ۴ ماه نخست سال ۱۴۰۰، ۸،۵ درصد برآورد می شود. این در حالیست که در سال گذشته در همین بازه زمانی رشد حجم پول ۳۰،۱ درصد بوده اسـت. رشد بالای حجم پول در ۴ ماه نخست سال گذشته به دلیل رشد بالای این متغیر در تیر ۹۹ بوده است. علت رشد بالغ بر ۱۰ درصدی پول تنها در یک ماه، بازدهی بالای بورس و خارج شـده پول ها از حساب ها بلند مدت بانکی به نیت سرمایه گذاری در بورس بوده است.

رشد ماهانه حجم پول در فروردین ماه ۱۴۰۰ منفی ۴ درصد به ثبت رسیده است که این رشد ماهانه به یکباره با جهش ۹ درصدی به ۵ درصد در اردیبهشت ماه رسید. از اردیبهشت تا تیر ماه رشد ماهانه حجم پول در مدار نزولی قرار گرفته است که از این حیث با رشد ماهانه در بازه زمانی مشابه در سال قبل تفاوت دارد.

حجم پول و انتظارات تورمی

شبه پول و حجم پول دو رکن تشکیل دهنده نقدینگی هستند، شبه پول به دلیل اینکه در حسـاب های بلند مدت بانکی قرار دارد نسبت به حجم پول قدرت نقد شوندگی کمتری دارد. زمانی که رشد حجم پول بالا می روند اینگونه تلقی می شود که انتظارات مردم از تورم در آینده بالا رفته است. زمانی که مردم احساس کنند تورم در آینده بالا خواهد بود، جذابیت نرخ سود سپرده های بانکی برایشان پایین می آید و از همین رو پول های خود را از حساب های بلند مدت بانکی خارج کرده تا بتوانند با سرمایه گذاری آن در بـازار های دیگـر از کاهش ارزش پول خود جلوگیری کنند. به عنوان مثال در آذر ماه ۹۹ که انتخاب شدن بایدن در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا قطعی شد، با کاهش انتظارات تورمی در جامعه ایران رشد ماهانه حجم پول در آذر به نزدیکی صفر درصد رسید.

انتظارات تورمی آرام گرفته است؟

با توجه به اینکه رشد ۴ ماه نخست حجم پول در سال جاری(۸،۵ درصد) تفاوت زیادی با رشد حجم پول در بازه زمانی مشابه سال ۹۹(۳۰،۱ درصد) دارد، آیا انتظارات تورمی بهبود یافته اسـت؟ رشد حجم پول در ۷ ماه نخست سال ۹۹ بسیار بالا بود تا جایی که رشد نقطه به نقطه این متغیر پولی در مهر همان سال با ۸۸ درصد رسید. افزایش بازدهی نجومی بورس در تابستان و همچنین افزایش تورم انتظاری ناشی از گمانه زنی ها بر انتخاب شدن ترامپ در انتخابات آمریکا ار دلایل خارج شده پول از حساب های بلند مدت بانکی و افزایش حجم پول در بازه مذکور بوده اسـت. چنانچه بخواهیم بر اساس آمار انتظارات تورمی در چهار ماه نخست امسال با مهر ۹۹ مقایسه کنیم، بایستی گفت انتظارات تورمی تعدیل و کاهش یافته است.

اما اگر بنا باشد با ماه ها پایانی سال ۹۹ مقایسه کنیم بایستی گفت انتظارات در ۱۴۰۰ تغییر محسوسی نکرده است. این نکته بنا به آمار های منتشر شده تا پایان تیر ۱۴۰۰ گفته شـده است و ممکن است در ماه ها آتی با توجه به مسائل بین المللی و داخلی روند انتظارات تغییر کند.

افزایش رشد شبه پول در ۱۴۰۰

رشد ۴ ماه نخست امسال برای شبه پول ۱۰،۲ درصد به ثبت رسیده است، رشد شبه پول در بازه زمانی مشابه در سال گذشته ۶،۸ درصد برآورد شده است. بررسی ها نشان می دهد رشـد ماهانه این متغیر پولی در ۴ ماه نخست سال ۱۴۰۰ روندی صعودی داشته است، به گونه ای که از رشد ماهانه ۱،۶ درصدی در فروردین ماه به ۳ درصد در تیر رسیده است. حجم کل سپرده های بلند مدت بانکی در پایان اولین ماه از تابستان ۱۴۰۰ حدود ۳ هزار و ۷۰ هزار میلیارد تومان برآورد شده است.

هزار هزار میلیارد تومان خلق نقدینگی در یک سال

ضریب فزاینده یا خلق نقدینگی توسـط بانک از تقسـیم حجم نقدینگی به حجم پایه پولی به دسـت می آید. ضریب فزاینده در پایان تیر ماه ۱۴۰۰ به رقم ۷،۳۸۳ رسـیده است. به بیان ساده تر هر ریالی که توسط بانک مرکزی چاپ پول یا خلق اعتبار صورت می گیرد، به ازای آن ۷،۳ ریال خلق نقدینگی در نظام بانکی انجام می شود. بررسی ها نشان می دهد خلق نقدینگی توسط بانک ها کاهش یافته است. به طوری که ضریب فزاینده از ۷،۶۸۱ در دی ماه ۹۹ به ۷،۳۸۳ در تیر ۱۴۰۰ رسیده اسـت. البته ضریب فزاینده در تیر و خرداد امسـال نسبت به اردیبهشت ماه کمی افزایش یافته اسـت. اما به طور کلی این ضریب در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۹۹ کاهش یافته است.

با رسیدن ضریب جینی به ۰،۴ در گزارش مرکز آمار ایران

افزایش شکاف طبقاتی خانوارهای ایرانی

ترقی اقتصادی : بررسـی مرکز آمار ایران نشان می‌دهد در سال گذشته، ضریب جینی خانوارهای کل کشور با افزایش نسبت به سال ۹۸، به بیش از عدد ۰،۴ رسیده است.

مرکـز آمار ایران در تازه‌ترین گزارش خود ضریب جینی خانوارهای ایرانی در سال ۹۹ را منتشر کرده است. ضریب جینی شاخصی برای محاسبه توزیع ثروت در میان مردم است. در جایی که همه درآمد یکسانی دارند، ضریب جینی صفر خواهد بود. ضریب جینی یک یا صددرصد هم حداکثر نابرابری را نشـان می‌دهد. مثلا در جمعیت مشـخصی که فقط یک نفر کل درآمد را داشـته و بقیه هیچ چیز ندارنـد، ضریب جینی تقریباً یک خواهد بود. بنابراین بالا بودن این ضریب در کشـور به عنوان شاخصی از بالا بودن اختلاف طبقاتی و نابرابری درآمدی در نظرگرفته می‌شود.

بر این اسـاس، گزارش مرکز آمار ایران نشان می‌دهد ضریب جینی خانوارهای کشور در سال گذشته به ۰.۴۰۰۶ رسیده که در مقایسه با سـال قبل از آن، ۰.۰۰۱۴ افزایش یافته اسـت. همچنین میزان نابرابری در میان خانوارهای شـهری به نسبت خانوارهای روستایی بیشتر بوده به شکلی که ضریب جینی خانوارهای شهری با ۰،۰۰۰۸ افزایش بـه ۰،۳۸۳۵ و ضریب جینی خانوارهای روسـتایی هم با ۰،۰۰۵۱ افزایش به ۰،۳۵۹۰ رسیده است.

در سـال ۹۹ در کل کشـور، سهم بیسـت درصد کم درآمدترین جمعیت ۰،۰۵۸۳ درصد و سهم بیست درصد پردرآمدترین جمعیت ۰،۴۷۴۴ درصد بوده اسـت. نسـبت ده درصد پردرآمدترین به ده درصد کم‌درآمدترین جمعیت ۱۳،۹۶ بوده اسـت. همچنین نسبت ۲۰ درصد پردرآمدترین به ۲۰ درصد کم‌درآمدترین در این سـال ۸،۱۳ بوده اسـت. در این بررسی نسبت ۴۰ درصد پردرآمدترین به ۴۰ درصد کم درآمدترین جمعیت هم ۴،۳۲ بوده است. به علاوه در کل کشور در سال گذشته شاخص پالما به ۱،۹۶ و شاخص تیل به ۰،۲۷۲۱ رسیده و شاخص اتکینسون ۰،۲۳۷۹ بوده است.

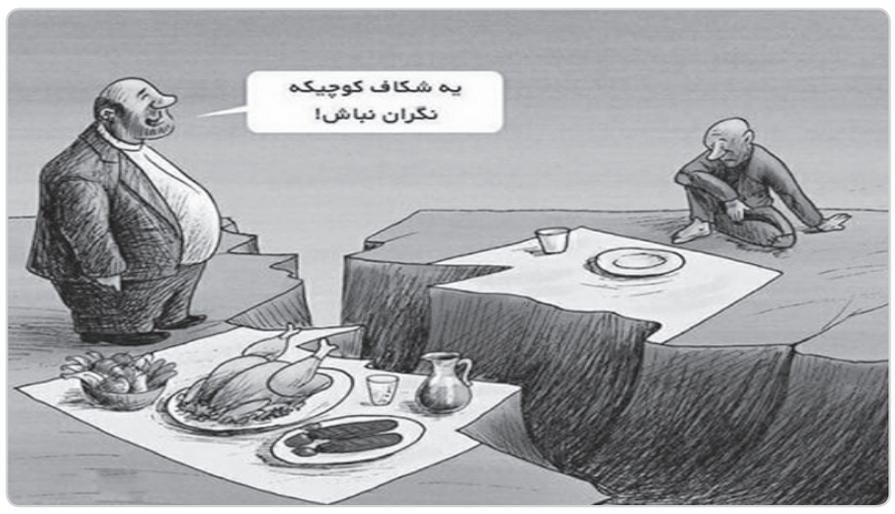

در مناطق شهری نیز در سال ۹۹، سهم بیست درصد کم درآمدترین جمعیت ۰،۰۶۳۹ درصد و سـهم پردرآمدترین جمعیت ۰،۴۶۲۴ درصد است. نسبت ده، بیست و چهل درصد پردرآمدترین جمعیت به ده، بیست و چهل درصد کم درآمدترین جمعیت به ترتیب ۱۲،۲ ، ۷،۲۴ و ۳،۹۹ اسـت .شاخص پالما ۱،۷۸ و شاخص تیل ۰،۲۴۹۹ بوده و شاخص اتکینسون هم ۰،۲۱۷۵ بوده است .

در مناطق روسـتایی هم در این سـال، سهم بیسـت درصد کم درآمدترین جمعیت ۰،۰۶۸۳ درصد و سهم پردرآمدترین جمعیت به ۰،۴۴۰۶ درصد بوده اسـت. نسـبت ده، بیسـت و چهل درصد پردرآمدترین جمعیت روسـتایی به ده، بیسـت و چهل درصد کم درآمدترین جمعیت در مناطق روستایی به ترتیب ۱۰،۵۴ ، ۶،۴۵ و ۳،۶۳ بوده است. شاخص پالما در مناطق روستایی در سال گذشته ، ۱،۵۶ و شـاخص تیـل در این مناطق ۰،۲۱۶۱ بوده و شـاخص اتکینسون ۰،۱۹۳۰ بوده است.

همچنین در سـال گذشته مناطق شهری استان اردبیل با کمترین میزان نابرابری و مناطق شـهری استان سیسـتان و بلوچستان از بیشترین میزان نابرابری در میان خانوارهای خود برخوردار بوده‌اند. به شـکلی که ضریب جینی در استان اردبیل ۰،۲۵۷۹ و در استان سیستان و بلوچسـتان ۰،۴۵۷۰ بوده است. در این سال در مناطق روسـتایی کمترین ضریب جینی مربوط به استان خوزستان با رقم ۰،۲۴۰۹ و بیشترین در استان چهارمحال و بختیاری با رقم ۰۳۶۲۱ بوده است.

استان کرمان بدترین استان در شاخص فقر انرژی

نقشه فقر انرژی و آب در ایران

ترقـی اقتصادی : دفتر مطالعات رفـاه اجتماعی وزارت تعـاون، کار و رفاه اجتماعی در مجموعـه گزارش‌های جدید خود درباره «فقر چندبعدی» برای اولین بار به بررسـی «فقر انرژی و آب» در ایران پرداخته است.

بر اساس تعریف بانک توسعه آسیایی، فقر انرژی عبارت است از: «فقدان انتخاب‌های کافی در دسترسـی به خدمات انرژی مقرون‌به‌صرفه، قابل‌اعتماد، با کیفیت عالی، ایمن و سازگار با محیط‌زیسـت برای حمایت از توسعه اقتصادی و انسانی» و دفتر مطالعات رفاه اجتماعی وزارت تعاون تلاش کرده بر مبنای این تعریف تصویری از فقر انرژی و آب در ایران ارائه دهد. بر مبنای این مطالعه، در ارتباط با شـاخص‌هایی که میزان دسترسـی به آب، برق و گاز را مورد سـنجش قرار می‌دهند، ایران در سال ۲۰۱۸ مطابق با آمار منتشرشده از سوی بانک جهانـی در وضعیتی بالاتر از متوسـط جهانی قرار دارد، به‌طوری‌که در دسترسـی به برق شـهری متوسط کشوری ۱۰۰ درصد بوده درحالی‌که در همان سال متوسط جهانی ۸۹،۵ درصد بوده است.

استفاده ۲ درصد از جمعیت کشور از سوخت جامد برای خوراک‌پزی

در این بررسـی برای بررسـی ایمنی و سـازگاری با محیط‌زیست، شـاخص نوع سوخت خوراک‌پزی مدنظر قرار گرفته اسـت. خانوارها نباید برای پخت‌وپز یا تأمین گرمایش منزل از سـوخت جامد مانند کود حیوانی، محصولات کشـاورزی، بوته‌هـا، چوب، زغال چوب و زغال‌سنگ استفاده کنند و اسـتفاده از سوخت جامد، فقر انرژی محسوب می‌شود. بر این اساس درمجموع ۲ درصد از جمعیت کشور از این نوع سوخت استفاده می‌کنند. استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال و بختیاری و لرستان، بیشترین استفاده از سوخت زغال چوب و نفت سفید را دارند؛ همچنین در مناطقی از استان‌های سیستان، مرکزی، خراسان شمالی و فارس از زغال چوب برای پخت‌وپز استفاده می‌کنند.

دسترسی مناطق شهری و روستایی ایران به آب؛ بالاتر از متوسط جهانی

متوسـط جهانی دسترسی به آب بر اساس گزارش سـازمان بهداشت جهانی برای مناطق شهری ۸۵،۱۴ درصد و برای مناطق روستایی ۵۳ درصد، حال‌آنکه متوسط کشوری در ایران بر اساس آمار منتشرشده از سوی شرکت آب و فاضلاب کشور، برای مناطق شهری ۹۹،۸۲ درصد و برای مناطق روستایی ۷۵،۹۵ درصد است که بالاتر از متوسط جهانی بوده است.

هزار و ۱۹۰ روستا هنوز فاقد برق هستند

در بخش برق نیز بر اسـاس آمار منتشرشـده از سـوی توانیر ۱۰۰ درصد مناطق شهری برق‌رسانی شـده‌اند و تنها هزار و ۱۹۰ روستا فاقد برق هستند که از این تعداد ۲۵۰ نقطه تا پایان سال ۱۴۰۰ برق‌رسـانی خواهند شد. در ارتباط با عدم برخورداری از گاز داده‌های به‌روز جهانی موجود نیست و در داده‌های هزینه درآمد مرکز آمار ایران متوسط کشوری عدم برخورداری از گاز در مناطق شهری ۵،۴۷ درصد و در مناطق روستایی ۲۷،۴۷ درصد است.

استان قم ثروتمندترین خانوارها را به لحاظ سهم مصرف انرژی دارد

برای سـنجش مقرون‌به‌صرفه بودن انرژی، از دو شاخص سهم هزینه انرژی از سبد هزینه خانوار و یارانه انرژی استفاده شده است. اگر خانواری ۱۰ درصد از درآمد خود را صرف خرید انرژی برای پخت‌وپز، گرمایش و سرمایش خانه خود کند، این خانوار دچار فقر انرژی است. در ایران سهم انرژی از سبد مصرفی خانوار در سال ۱۳۹۸ در حدود ۴ درصد بوده است که این امر ناشی از قیمت پایین حامل‌های انرژی به علت یارانه پرداختی به آنها است. همین‌طور در سال ۱۳۹۸ سهم انرژی در سبد خرید تنها ۳،۵۷ درصد از خانوارهای ایرانی بیش از ۱۰ درصد بوده اسـت. نتایج حاکی از آن است که استان کرمان با ۱۱ درصد و استان سیستان و بلوچسـتان با ۹،۱۱ درصد بیشـترین میزان و اسـتان قم با ۰،۳ درصد کمترین میزان خانوارهای فقیر انرژی به لحاظ سهم انرژی از کل هزینه خانوار را دارا هستند. هرچه دهک درآمدی بالاتر باشد، درصد کمتری از خانوارها دچار فقر انرژی هستند، یعنی درصد کمتری از خانوارها هستند که سهم انرژی از هزینه‌شان بالاتر از ده درصد است.

استان کرمان بدترین استان در شاخص فقر انرژی

درمجموع، مهم‌ترین مشـکل در خصوص فقر انـرژی و آب در ایران، عدم وجود تصویری مشخص از وضعیت کیفیت و ایمنی انرژی در نقاط کشور و همچنین عدم امکان محاسبه دقیق میزان بهره‌مندی هر خانوار از یارانه انرژی است. در رده‌بندی استانی استان کرمان در ۴ شاخص از ۵ شاخص فقر انرژی، وضعیت بدتری از متوسط کشوری داشته است، پس‌ازآن استان‌های سیستان و بلوچستان و کهگیلویه و بویراحمد با عدد ۳ قرار دارند.

کدام کالاهای خوراکی بیشترین و کمترین تورم را داشته اند؟

هویج امپراطور تورم مرداد

ترقی اقتصـادی : باوجود تخصیـص ارز ۴۲۰۰ تومانی به واردات کالاهای اساسـی (اقلام خوراکی و دارویی) شـاهدیم که تورم اقلام خوراکی بیشتر از اقلام غیرخوراکی بوده است

مرکـز آمار ایران نرخ تورم نقطه به نقطه مرداد ۱۴۰۰ را ۴۲،۴ درصد برآورد کرده اسـت؛ اما همین نهاد می گوید رشـد قیمت ۳۸ قلم از ۵۳ قلـم خوراکی مورد مصرف خانوارها در این مدت بالای نرخ تورم نقطه به نقطه بوده است. همچنین اگر ملاک نرخ تورم نقطه به نقطه، گروه کالاهای خوراکی و آشـامیدنی باشد، دست‌کم ۲۰ قلم کالای خوراکی رشد قیمتی بالاتر از نرخ تورم ۵۶،۸ درصد گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها را تجربه کرده‌اند و میانگین شاخص قیمت خوراکی‌ها خرید و فروش شده اند. همچنین در این مدت تورم اقلام غیرخوراکی ۳۶،۱ درصد بوده اسـت یعنی حدود ۲۰،۷ درصد کمتر از تورم اقلام خوراکی. همچنین در این بین نکته عجیب این اسـت که بخشی از اقلام خوراکی که کالای اساسی محسوب می شوند از ارز دولتی ۴۲۰۰ تومانی اسـتفاده می کنند. در واقع این ارز تخصیص داده می شـود که این کالاهای اساسـی گران نشوند اما عملا اتفاق دیگری رخ داده است. هفته گذشته مسعود خوانسـاری رئیس اتاق تهران در جلسه هیات نماینـدگان اتاق تهران اعلام کرد:«در۴ماهه ابتدایی امسـال میزان تخصیص ارز برای واردات ۱۵ میلیارد دلار اعلام شده است که ۴،۶ میلیارد دلار آن ارز ۴۲۰۰ تومانی و سوبسـیدی بوده است یعنی حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان یارانه ای بوده اسـت که از این محل به کالاهای اساسی (اقلام خوراکی و دارویی) تخصیص پیداکرده است. البته آمارهای جالبی از سوی مرکز آمار منتشرشده که نشان می‌دهد تورم ۵ ماهه خوراکی‌ها و آشـامیدنی‌ها ۵۸،۴ درصد بوده اسـت در شرایطی که تورم اقلام غیرخوراکی که ارز ۴۲۰۰ هم استفاده نکرده‌اند ۳۶،۱ درصد بوده است.یعنی اگرچه ارز ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی و اقلام خوراکی پرداخت‌شده است ولی میزان تورم آن بیشتر از کالاهایی بوده است که ارز سوبسیدی نگرفته‌اند و این نشان می‌دهد که ارز ۴۲۰۰ تومانی به جر تخریب اقتصاد، رانت و فسـاد در جامعه هیچ اثری نداشـته و نخواهد داشـت. من کماکان همچون ۶ سال گذشته از این تریبون اعلام می‌کنم که تنها راه نجات کشور تک‌نرخی شدن ارز۴۲۰۰ تومانی است. اگر می‌خواهیم از رانت و فساد جلوگیری کنیم باید ارز تک‌نرخی شـود و قیمت واقعی خود را داشـته باشد و کمک‌های دولت هم باید از طریق یارانه‌ای مستقیم به‌صورت هدفمند به قشری که نیازمند هستند، پرداخت شود.»

براساس آمارهای مرکز آمار هویج، گوجه فرنگی، نخود و هلو به ترتیب بالاترین رشد قیمت را در مرداد امسال نسبت به شهریور پارسال تجربه کرده و رشـد قیمت آنها بالاتـر از ۱۰۰درصد بوده و هویج با جهش قیمت ۲۲۴ درصد یکه تازی کرده اسـت. تازه‌ترین آمار رسمی نشان می‌دهد در مردادماه امسال و درگروه سبزیجات و حبوبات، بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به هویج فرنگی با ۷۰،۵درصد قـارچ با ۱۴،۷درصد و گوجه فرنگی با ۹،۹درصد بوده درحالی که در این مدت سیب زمینی با ۴،۹درصد و بادمجان با ۴،۱درصد افت قیمت مواجه شده است. درگروه نان و غلات اما برنج ایرانی درجه یک رشد قیمت ۳،۴درصدی در مرداد نسـبت به تیرماه امسال داشته و پس از آن شیرینی خشک و رشـته آش قرار دارد که ۲،۵درصد گران شده است.

علاوه بر این ها یافته‌های مرکز آمار نشـان می دهد در گروه گوشت قرمز، سفید و فرآورده‌های آن ها بالاترین رشد قیمت در مرداد نسبت به تیرماه امسال مربوط به ماهی قزل‌آلا با ۸،۹ درصد، مرغ با ۷،۲درصد و گوشت گاو یا گوساله با ۶،۶درصد بوده و در گروه لبنیات، تخم مرغ و انـواع روغن هم بالاترین قیمت به تخم مرغ با ۸،۹ درصد، ماسـت پاستوریزه با ۵،۶درصد و شیر پاستوریزه با ۵،۴درصد اختصاص داشته است. این در شرایطی است که قیمت روغن نباتی جامد در ماه گذشته نسبت به تیرماه ۲،۳درصد ارزان شده است.

بیشترین رشـد قیمت ماهانه در گروه میوه و خشکبار اما مربوط به قیمت پرتقال با جهشـی ۳۹،۵ درصدی اختصاص داشـته و سیب خوراکی هم رشـد قیمت ۸،۲ درصـدی را ثبت کرده درحالی‌که در مرداد امسال نسبت به تیرماه گذشته لیموترش ۱۴،۱درصد و هندوانه ۹،۸درصد ارزان شـده است. هویج شاید برای نخستین‌بار صدرنشین رشـد قیمت‌ها در بین همه اقلام خوراکی شده است، آن‌هم به لطف شیوع کرونا و شیوع این موضوع که نوشیدن آب هویج به درمان کرونا کمک می کند. در مرداد امسـال قیمت هویج ۷۰،۵درصد رشد کرد درحالی که درهمین مدت قارچ ۱۴،۷درصد و گوجه فرنگی ۹،۹درصد گران شـد. در عوض قیمت سـیب زمینی ۴،۹درصـد و بادمجان ۴،۱درصد کاهش یافت.

تورم معیشت مردم را نشانه گرفت

ترقی اقتصـادی : اقتصاد ایران دهه‌ها اسـت با چالش‌هـای گوناگونی دسـت و پنجه نرم می‌کند که بسیاری از آن عوامل ساختاری و بسیاری دیگر ناشی از نوع مدیریت و سیاست‌های اجرایی است.

اقتصاد ایران دهه‌ها اسـت با چالش‌های گوناگونی دست و پنجه نرم می‌کند که بسیاری از آن عوامل ساختاری و بسـیاری دیگر ناشی از نوع مدیریت و سیاست‌های اجرایی اسـت. با این حال، این روزها اقتصاد ما بیش از پیش با بیم و امید آغشته است.

از زمـان روی کار آمدن دولـت تدبیر و امید، یک بار تحریم‌های اقتصادی برداشـته شـد و تاثیر آن بر اقتصاد کشـور ملموس بـود. هرچند این اتفاق دوام زیـادی نیاورد و ایران بار دیگر به مدار تحریم پیوسـت، اما همین مدت کوتاه هم نشـان داد که تحریم‌ها نقش مهمی در سـلامت اقتصادی کشور دارند.

حالا با تغییـرات بین‌المللی امیـد آن می‌رود بار دیگـر مذاکرات برجامی آغاز شـود. در این گفتگو می‌خواهیم به این موضوع بپردازیم که رفع احتمالی تحریم‌های ایران در سـال ۱۴۰۰ چـه تاثیری بر سـاختار اقتصاد کشور و سیاست‌های پولی و ارزی بانک مرکزی خواهد گذاشـت. آیـا بانک مرکزی همچنان باید سیاسـت انقباضی خود را ادامه دهد؛ حذف صفـر از واحد پولی چـه جایگاهی در این معادله دارد؟ در مجموع آیا در سـال ۱۴۰۰ شاهد بازگشت ارزش به پول ملی خود خواهیم بود یا خیر؟

تقویـت ارزش پول ملی از وظایف بانک مرکزی هر کشوری از جمله ایران است، هر چند در سال‌های اخیر و با افزایش فشـارها و تحریم‌های همه جانبه در جنگ اقتصادی نابرابر بر علیه ملت، کاری دشوار بوده است، اما روند امیدوار کننده تقویت ارزش ریال در چند ماهه اخیر در سـال جاری، نشان از عزم و برنامه ریـزی بانک مرکزی برای تقویت ارزش پول ملی دارد.

برآیند یک سـال اخیر تا به امروز، نشـان از ثبات نسـبی و رو به کاهش نرخ ارز بـه عنوان مولفه‌ای اثرگـذار در ارزش پولـی ملی دارد. بـه گونه‌ای با وجود فشـار حداکثری دولت آمریکا بر نظام بانکی کشـور، دلار آمریکا نه تنها بـا جهش نرخ در بازار ایران مواجه نشـد، بلکه با افت ۱۰ هزار تومانی در هفته‌های اخیر همراه شده است.

این ثبات و روند کاهشی نرخ ارز که منجر به تقویت نسبی ارزش پولی ملی کشورمان شده است، حاصل برنامه ریزی و تلاش کارشناسان و بدنه تخصصی و فنی بانک مرکزی است.

به عنوان نمونه با تشـدید تحریم‌های اقتصادی در سـال ۹۷ تا به امروز، بانک مرکزی کشورمان اقدام به کنترل جریـان نقدینگی و مبـادلات پولی در بسـتر نظام بانکی کرده است، سیاستی که در گام نخست مانع از رشد افسارگسیخته نرخ ارز در بازار شـد و در ادامه با کنترل ترازنامه بانک‌های کشور سیاست‌های پولی بانک مرکزی در مسیر اثرگذاری قرار گرفتـه که از آثار مثبت آن می‌توان به کنترل رشد نقدنیگی در اقتصاد اشاره کرد. همچنین برنامه ریزی برای بازگشـت ارزهـای صادراتی به چرخه اقتصادی، از دیگر برنامه‌های مثبت بوده اسـت که وضعیت عرضه و تقاضا در بازار ارز را به تعادل نسبی رسانده است.

در ایـن میان، کارشناسـان اقتصادی با اشـاره به اقدامات بانک مرکزی در مسیر تقویت ارزش پولی ملی، به لزوم حمایت دستگاه‌های مرتبط اقتصادی از برنامه‌های بانک مرکزی برای میل به تورم هدف گذاری شـده، تاکید دارند. زیرا مسلما کنترل تورم در بازه تعیین شـده توسط بدنه کارشناسی و فنی نظام بانکی، منجـر به تقویت قدرت خرید و ارزش پول ملی می‌گردد. برنامه‌ای که با گذشت چند ماه از اعلام آن، به طور نسبی در مسیر خوبی قرار دارد و نشانه آن، در کاهش تورم ماهانه مسکن در آذرماه و افت نرخ دلار به کانال بیسـت و دو هزار تومانی نمایان است.

یکی دیگر از مواردی که به طور مشخص بر کنترل جریـان تورم در اقتصاد ایران موثر اسـت، کاهش هزینه تولید در کسـب و کارهای کوچک و بزرگ است. همچنین تسـهیل فضای کسب و کار و رفع موانع تولید، به طور مشـخص بر رشد اقتصادی و تقویت ارزش پول ملی اثرگذار است.

به گفته کارشناسـان اقتصادی، هرگونه استقراض از بانک مرکزی توسـط دولت ها، منجر به رشـد پایه پولی و افزایش تورم می‌شـود که در نهایت، به کاهش ارزش پول ملی منجر می‌شـود. در نتیجه این اهرم کلیدی و موثر در تقویت ارزش پول ملی در یکی و دو سـال اخیر با تلاش‌های بانک مرکزی به خوبی مدیریت شـده اسـت و ضرورت دارد در ماه‌های آینده نیز، با توجه به کسـری بودجه دولت مورد توجه قرار گیرد و از مسیر انتشار اوراق بدهی کسری بودجه تامین شود.

در مجموع، با توجه به جنـگ اقتصادی آمریکا بر علیه ملت ایران، ضـرورت تقویت ارزش پول ملی، اهمیت ویژه‌ای دارد. به گفته کارشناسان اقتصادی، این موضوع نه از طریق تضعیف دلار و ارزپاشـی، بلکه از طریق تقویت رشـد اقتصادی و تولید ملی، کنترل جریان نقدینگی و تورم و حمایت قوای سه گانـه و نهادهای مرتبط، از تصمیمات پولی و ارزی بانک مرکزی به عنوان نهاد سیاسـت گذار در نظام پولی و ارزی کشور، حاصل می‌شود.

اسماعیل افشار کارشناس امور اقتصادی گفت: پول ملی کشورمان در حال حاضر از ارزش و اهمیت لازم برخوردار نیست که عوامل مختلفی بر این موضوع تاثیر گذار است و این مسئله از ابعاد متفاوتی قابل بررسی اسـت. اولین عامل مهم و تعیین کننده در ارزش پول ملی یک کشـور، توان تولید در جامعه است.

وی افـزود: ارزش پـول ملـی در جامعـه‌ای که بتوانند تولیدات رونق زیادی داشـته باشد و با این تولیدات قادر به تامین نیازهای مردم کشـور خود باشـد و از طرفی هم صادرات خوبـی نیز صورت بگیرد کـه از طریق صادرات ارز به دسـت بیاورد، قدرتمنـد خواهـد بود. مثل کشـور چیـن که با گذشـت زمان توان تولید خود را به خوبی افزایش داده و در نتیجـه قـدرت پول ملـی آن نیز زیاد شده است.

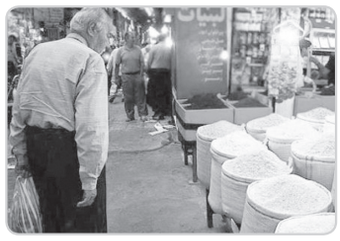

این کارشناس اقتصادی ابراز کرد: تنها تولیدات در افزایش قدرت پول ملی یک کشور تاثیرگذار نیست بلکـه نرخ تورم نیز در کشـورها و ارزش پول ملی آن‌ها تاثیرگذار اسـت. به عنوان مثال، نرخ تورم در کشور ژاپن طی ۲۰ سال اخیر تقریبا نزدیک به صفر بوده است و به همین دلیل است که پول ملی ژاپن نیز قدرت نسبی خوبی در دنیا دارد.

افشـار ابراز کرد: متاسفانه طی ۵۰ سال اخیر، نرخ تورم در ایران به استثناء سال ۶۹ که زیر ۱۰ درصد بود، همواره یک نرخ دو رقمی بوده اسـت درحالی که میانگین نرخ تورم در دنیا حدود ۳ درصد است و این مسـئله از عوامل کاهش ارزش پول ملی در ایران است.

ترقی
دوهفته‌نامه‌اقتصادی-فرهنگی
سال هشتم-شماره ۱۱۰ -نیمه دوم شهریور ۱۴۰۰

آیا عرضه سیمان در بورس کالا به بازار آرامش می دهد؟

سامان دهی بازار سیمان

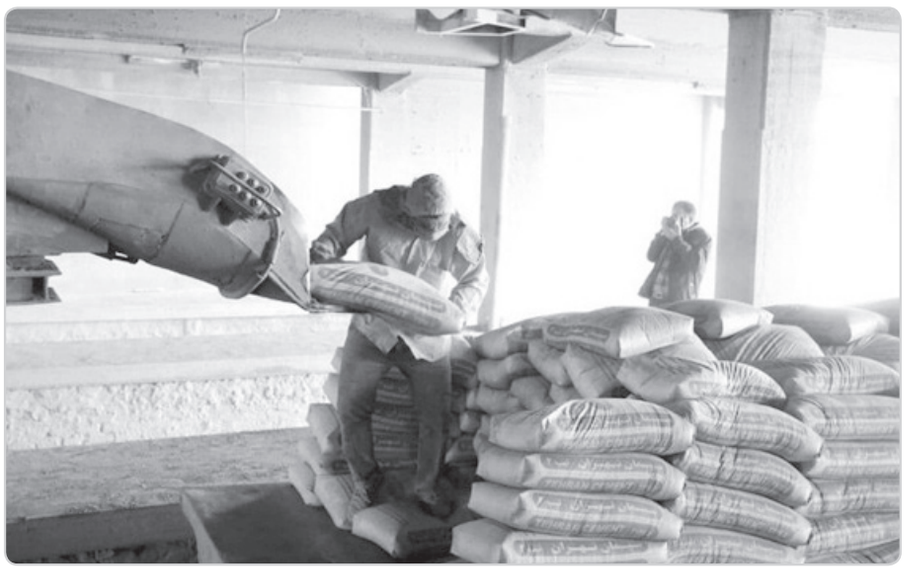

ترقی اقتصادی : عبدالرضا شیخان دبیر انجمن سیمان می‌گوید: اگرچه فروش سیمان در بورس کالا در هیچ جای دنیا رواج ندارد، اما با توجه به شرایط بازار ایران، استفاده از بورس کالا برای تعیین نرخ و فروش محصول می تواند مثبت باشد. همزمان با افزایش فشارها به دولت برای خروج سیمان از بورس‌کالا، روز گذشته وزارت صنعت به چالش‌ها پایان داد و با صدور ابلاغیه‌ای هر نوع معامله سیمان خارج از بورس‌کالا را ممنوع اعلام کرد. اسدالله کشاورز، معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت در ابلاغیه‌ای به روسای سازمان صنعت و معدن و تجارت ۳۱ استان اعلام کرد: هرگونه خرید و عرضه سیمان خارج از بورس‌کالا ممنوع بوده و کلیه واحدهای تولیدکننده سیمانی که تاکنون در بورس پذیرش نشده‌اند باید ظرف ۲هفته در بورس پذیرش و اقدام به عرضه محصول کنند. براساس این ابلاغیه تمامی مصرف‌کنندگان سیمان سراسر کشور نیز باید ظرف ۲هفته اقدام به دریافت کد بورسی کنند. این اتفاق در حالی رخ می دهد که از حدود یک ماه و نیم پیش با قطع برق کارخانه‌های سیمان به دلیل کمبود برق در کشور به یکباره قیمت سیمان رشدی چند برابری را شاهد بود و این گونه شد که دولت برای کاهش قیمت سیمان عرضه سیمان در بورس کالا را کلید زد. اما از سوی دیگر عرضه سیمان در بورس کالا و شکستن بخشی از قیمت باعث شده افرادی که در این بین با واسطه گری سود بسیاری حاصل می کردند به مخالفت با عرضه سیمان در بورس کالا بپردازند. در طول چند سال گذشته به‌دلیل مشکلاتی که برای صنعت سیمان به‌وجود آمده بود یک شبکه گسترده از واسطه‌ها شکل گرفته بود که کنترل بازار سیمان را در اختیار داشت. این گروه حتی از طریق سیستم حمل‌ونقل نبض تولید و فروش برخی از کارخانه‌های سیمان را در اختیار گرفته بود و با خرید مدت‌دار سیمان از کارخانه‌ها با قیمت‌هایی که خود تعیین می‌کردند، بخش عمده درآمد را نصیب خود کرده بود و قیمت‌های بازار نیز عمدتا تحت نفوذ این واسطه‌ها بود، اما از زمان عرضه سیمان در بورس‌کالا بساط دلالان برچیده شد و به این موضوع منجر شد که نفع اصلی، نصیب تولیدکننده‌ها و مصرف‌کننده‌ها شود. به همین دلیل اغلب مدیران کارخانه‌های تولیدکننده سیمان در گفت‌وگو با رسانه‌ها به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم رضایت خود را از عرضه سیمان در بورس‌کالا اعلام کرده بودند.

عبدالرضا شیخان دبیر انجمن سیمان در گفت و گو با سایت انجمن کارفرمایان صنعت سیمان گفته است:« اگرچه فروش سیمان در بورس کالا در هیچ جای دنیا رواج ندارد، اما با توجه به شرایط بازار ایران، استفاده از بورس کالا برای تعیین نرخ و فروش محصول می تواند مثبت باشد. ظرفیت اسمی صنعت سیمان کشور حدود ۸۸ میلیون تن محصول در سال است، اما حداکثر تقاضای داخلی و صادراتی برای سیمان در بازار داخل به ۶۵ تا ۷۰ میلیون تن محصول در سال می‌رسد. به این ترتیب این بازار با هیچ کمبودی روبه رو نیست. در این شرایط عرضه و فروش سیمان در بورس کالا و کشف قیمت در این بازار در عین حال که به مصرف کننده زیان نمی رساند می تواند به منطقی شدن قیمت نیز کمک کند. در عین حال این بازار را نیز پویا کند. اما برای گسترش این نحوه معاملاتی باید ابتدا قوانین حاکم بر آن مشخص شود. به عنوان مثال تعیین شود هر شرکتی ملزم است چه میزان از محصول تولیدی خود را در بورس کالا عرضه کند یا اگر در بازه زمانی رشد تقاضا به افزایش قیمت سیمان منجر شود، وزارت صمت چه برخوردی خواهد کرد. آیا در زمان رونق بازار و رشد قیمت ها همچنان مسوولان اجازه تعیین نرخ در این بازار را می دهند»

در این بین رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس نیز از دولت خواسته است در برابر فشارها در خصوص لغو عرضه سیمان در بورس کالا ایستادگی و مر قانون را اجرا کند. محمدرضا پورابراهیمی با بیان اینکه مخالفت برخی افراد با حذف دلالی و واسطه‌گری و عرضه محصولات در بورس‌کالا به‌دلیل رانتی است که طی سال‌های گذشته به‌دلیل نبود شفافیت به‌دست آورده‌اند، گفته است: « در مدت کوتاهی که سیمان در بورس‌کالا عرضه شده است، شاهد صدور چندین هزار کد خریدار برای سیمان هستیم تا از این پس مصرف‌کنندگان در سراسر کشور به جای مراجعه به افرادی خاص، خودشان به‌طور مستقیم از تولیدکننده، سیمان بخرند. فعالان بازار سرمایه هیچ‌چیزی غیر از اجرای مر قانون نمی‌خواهند؛ مر قانون نیز مشخص بوده و آن، خارج شدن کالاها از شمول قیمت‌گذاری دولتی پس از ورود به بازار سرمایه است.»

چشم اسفندیار گزارشگری مالی در ایران

ناصر محامی
حسابدار رسمی

از آنجا که حسابرسی صورت‌های مالی ادامه طبیعی فرایند گزارشگری مالی است ، حسابرسی ارزش منصفانه و برآوردهای حسابداری ناشی از آن از نقطه نظر فنی و تکنیکی چالش اصلی حرفه نیز خواهند شد. نقطه ضعف اصلی و چالش واقعی گزارشگری مالی در کشورمان، در آینده نزدیک ، گزارشگری مالی ارزش‌های منصفانه و برآوردهای حسابداری مبتنی بر ارزش ارزش منصفانه خواهد بود و به تبع آن از آنجا که حسابرسی صورت‌های مالی، ادامه طبیعی فرایند گزارشگری مالی است ، حسابرسی ارزش منصفانه و برآوردهای حسابداری ناشی از آن از نقطه نظر فنی و تکنیکی چالش اصلی حرفه نیز خواهند شد. اهمیت موضوع به حدی است که عدم توجه جدی به آن، هرگونه برداشت تقلیل گرایانه (reductional) و دست کم گرفتن آن که متاسفانه رویه و رویکرد غالب نهادهای صف اول همانند سازمان بورس، سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی است می تواند در کنار عدم شناخت و درک اهمیت ابعاد سیاسی و اقتصادی ، علمی و فنی آن به تحریف وسیع صورت‌های مالی و اطلاعات حسابداری و هرج و مرج در گزارشگری مالی منجر شده و نتیجه طبیعی آن خدشه به اعتبار حرفه اعم از حسابداری یا حسابرسی و هدر رفتن بسیاری از دستاوردهای آن در تمام سطوح اعم از گزارشگری مالی، حسابرسی و اعتبار دانشگاهی باشد. اگر بخواهیم عوامل موثر در این چالش را طبقه بندی کنیم می توانیم به علل زیر اشاره کنیم :

الف) محدودیت ذاتی در عرصه عمومی: عرصه عمومی شامل اقتصاد ، سیاست و ... چه در بلندمدت ، یا میان مدت و حتی کوتاه مدت فاقد ثبات لازم و پیش بینی پذیری

قابل اتکا در تمام جنبه های کمی و کیفی آن اعم از پیش بینی انواع نرخ های رشد و تورم و ارز و ... و همچنین روال مقررات گذاری و اداری است از اینرو تمام برآوردهای مبتنی بر ارزش منصفانه همیشه با چالش قابلیت اتکا مواجه است.

ب) نبود نهادها، سازمان‌ها و تشکیلات دانش محور حرفه ای مستقل برای جمع آوری، تدوین و انتشار اطلاعات و داده های پایه ای ساده و مرکب در زمینه هایی نظیر نرخ‌های تورم، بهره ، ارز ، نرخ های رشد و نظایر آنها در سطوح و چشم اندازهای مختلف (سطوح خرد وکلان، فصلی، سالانه، رشته ای ، منطقه ای و ...) انجام پیش بینی ها و برآوردهای متکی بر مدل ها و متدهای علمی پذیرفته شده و داده های معتبر برای استفاده ذینفعان و از جمله گزارشگران مالی، ارزیابان، تحلیل گران، اعتبار دهندگان و سرمایه گذاران و ...

ج) نبود نهادهای حرفه ای و امروزی ارزیابی: نبود استانداردها و موازین علمی و حرفه ای ارزیابی و حاکمیت سلیقه و برداشت‌های شخصی در ارزیابی انواع دارایی‌ها که منجر به هرج و مرج طولانی مدت در امر ارزیابی و حاکمیت ترجیحات و اغراض شخصی و در نتیجه تحریفات وسیع در انجام برآوردهای حسابداری مبتنی بر ارزش منصفانه شده است (به عنوان نمونه می‌توانیم، به عدم کفایت بسیاری از وثیقه های ارزیابی شده در اعتبارات اعطایی و اشتباهات وسیع فنی در ارزیابی شرکت‌های واگذار شده اشاره کنیم)

د) کوتاهی حیرت انگیز جامعه حرفه ای حسابرسی کشور اعم از سازمان حسابرسی و اعضای جامعه حسابداران رسمی در رعایت و اجرای احکام استاندارد حسابرسی ۵۴۰ که برای حسابرسی برآوردهای حسابداری مبتنی بر ارزش منصفانه تکلیف شده است. در این زمینه خاص گفتنی بسیار زیاد است و در این مجال فقط به ذکر این نکته بسنده می‌شود که از نظر اکثریت قریب به اتفاق حسابرسان، تا کنون ، بودن و دیدن گزارش کارشناس رسمی به عنوان روال عرفی برای تامین الزامات مقرر در استاندارد کافی تشخیص داده شده و این غفلت خود به خود به تحریف پنهان و آشکار صورت‌های مالی منجر شده و خواهد شد.

بورس، بازاری که برای اقتصاد کشور تورمی ایجاد نمی کند

تاثیر ضد تورمی بازار سرمایه برای اقتصاد کشور

ترقی اقتصادی : زمانی که منابع تحت مدیریت نهادهای مالی قابل توجه باشد، بخشی از دارایی‌ها صرف سرمایه‌گذاری در بازار بدهی و سرمایه‌گذاری در اوراق با درآمد ثابت خواهد شد و این امر، ضد تورمی بودن بازار سرمایه در اقتصاد کشور را نشان می‌دهد.

یک کارشناس بازار سرمایه در پاسخ به این پرسش که بازار سرمایه عاملی برای ایجاد تورم است یا خیر؟ بازار سرمایه را به دو بازار بدهی و سهام تقسیم کرد و به سناگفت: دولت در بازار بدهی، تامین مالی چشمگیری انجام داده و به جای قرض از بانک مرکزی، بخش قابل توجهی اوراق خریداری کرده و از ایجاد تورم در کشور جلوگیری به عمل آورده است.

نوید قدوسی درباره تامین مالی دولت در بازار بدهی افزود: اگر بازار بدهی فعالی در کشور وجود نداشت، بی‌تردید، تامین مالی از بازار سرمایه با وسعت زیاد امکان‌پذیر نبود.

وی درباره چگونگی توسعه بازار بدهی و کمک بورس به این بازار، توضیح داد: همزمان با رونق بازار سرمایه، افراد بیشتری در این بازار حضور یافته و با در نظر گرفتن شرایط بازار، علاقمند به سرمایه‌گذاری دارایی خود در اوراق با درآمد ثابت و/ یا صندوق‌های با درآمد ثابت و سهام هستند .

وی اضافه کرد: سرمایه گذاران با در نظر گرفتن میزان ریسک پذیری بازار، دارایی های خود را به دلیل شناوری، جابجا کرده که این امر تعادل و رونق بیش از پیش بازار را به دنبال داشته است.

قدوسی با اشاره به اینکه رونق بازار سهام جذب منابع بیشتری برای سرمایه گذاری به دنبال دارد، اظهار کرد: رونق بازار سهام ضمن توسعه نهادهای مالی باعث توسعه شرکت‌های تامین سرمایه، صندوق‌های سرمایه گذاری، شرکت‌های سبدگردان می‌شود و رشد قابل توجه منابع در اختیار یا دارایی‌های تحت مدیریت آنها را به دنبال دارد.

وی تصریح کرد: زمانی که منابع تحت مدیریت نهادهای مالی قابل توجه باشد، بخشی از دارایی‌ها صرف سرمایه‌گذاری در بازار بدهی و سرمایه‌گذاری در اوراق با درآمد ثابت خواهد شد.

این کارشناس بیان کرد: مکانیزم یاد شده تاثیر چشمگیری در توسعه بازار بدهی و کمک به تامین مالی داشته و این امر، ضد تورمی بودن بازار سرمایه در اقتصاد کشور را نشان می‌دهد.

به گفته قدوسی؛ توسعه بازار بدهی، بستر مالی برای بازار سرمایه فراهم کرده و روند ایجاد تورم را محدود خواهد کرد.

وی در بخش دیگر صحبت‌های خود به بازار سهام به عنوان بخش دوم بازار سرمایه اشاره کرد و گفت: بازار سهام بخشی از بازار سرمایه است که به دو بازار اولیه و ثانویه تقسیم می‌شود.

وی درباره بازار اولیه اذعان داشت: در بازار اولیه، تامین مالی جدید برای شرکت‌ها در قالب عرضه‌های اولیه و/ یا افزایش سرمایه از محل آورده نقدی انجام می‌شود.

قدوسی عنوان کرد: در بازار اولیه، شرکت‌ها با تامین بخشی از منابع مورد نیاز خود از سوی سهامداران، منابع به دست آمده را صرف پروژه‌های توسعه ای می‌کنند و هر اندازه بازار سرمایه رونق داشته باشد، زمینه برای عرضه‌های اولیه بزرگ‌تر نیز وجود خواهد داشت.

وی در ادامه به مکانیزم افزایش سرمایه به عنوان بخش دوم بازار اولیه اشاره کرد و گفت: یکی از مکانیزم افزایش سرمایه از محل آورده نقدی است، به طوری که هر اندازه بازار رونق بیشتری داشته باشد، از افزایش سرمایه ها استقبال بیشتری شده و وجوه مربوط به حق تقدم‌ها به حساب شرکت واریز و شرکت ناشر حق تقدم ها می‌تواند منافع بیشتری را تامین و صرف طرح‌های توسعه ای کند.

این کارشناس بازار سرمایه افزود: در بازار اولیه، منابع سهامداران خرد به سهامداران عمده منتقل و منابع تجمیع شده صرف طرح‌های توسعه ای شده و این امر بخش عرضه را تقویت و تاثیر ضد تورمی بازار سرمایه را نشان می‌دهد.

وی با اشاره به بازار ثانویه، گفت: بازار ثانویه جایی است که در آن ابزارهای مالی همچون اوراق بدهی و سهام، از قبل منتشر شده و خرید و فروش می‌شوند و سرمایه گذاران، اوراق بهادار را به جای شرکت صادر کننده از دیگر سرمایه گذاران خریداری می‌کنند. قدوسی افزود: حجم معاملات در بازار ثانویه، نسبت به بازار اولیه بسیار بیشتر است؛ زیرا این بازار با هدف انجام معامله اوراق منتشر شده در بازار اولیه و افزایش قابلیت نقد شوندگی آنها، ایجاد شده است.

وی خاطرنشان کرد: بدون شک رونق بازار ثانویه آثار مهمی برای بازار بدهی و بازار اولیه به دنبال دارد و زمانی که بازار ثانویه پویا باشد، بازار بدهی توسعه یافته و زمینه برای عرضه های اولیه بزرگ تر با تامین مالی از محل افزایش سرمایه و آورده نقدی فراهم می شود.

پیش بینی متفاوت از بورس تا پایان ۱۴۰۰

ترقی اقتصادی :بورس به حرکت در مسیر صعودی ادامه می‌دهد و حالا شاخص کل پردامنه‌ترین رالی صعودی در یک سال اخیر را رقم زده و بیش از ۴۰درصد از آخرین کف ثبت‌شده در سومین روز خردادماه فاصله گرفته است.

هرچند هنوز سهامداران خاطره ستیم. در این میان برخی از کارشناسان از فتح مجدد قله دومیلیونی پیش از پایان سال ۱۴۰۰ سخن می‌گویند و برخی دیگر موانع و چتلخ سقوط و تخلیه حباب سال ۹۹ را فراموش نکرده‌اند، اما به‌نظر می‌رسد شاهد بازگشت آرام سرمایه‌های فراری به این بازار هالش‌هایی بر سر تداوم این مسیر حداقل در کوتاه‌مدت می‌بینند. در این میان بررسی عوامل اثرگذار بر بازار نشان می‌دهد هرچند در حال حاضر قیمت سهم‌ها در بورس تهران از ارزش ذاتی خود منحرف نشده‌اند، اما چالش‌های مهمی بر سر امکان تداوم رشد، پیش روی سهامداران خواهد بود. در چنین شرایطی استراتژی سرمایه‌گذاری فعال و رصد فرصت‌ها بر اساس تحولات بنیادی، رمز موفقیت در ماه‌های باقی‌مانده از سال جاری خواهد بود.

در حالی که شاخص بازار سهام از کف روز سوم خردادماه حدود ۵/ ۴۱ درصد بالا آمده و پردامنه‌ترین رالی صعودی یک سال اخیر را به‌نمایش گذاشته است، سهامداران هنوز خاطره سقوط بازار پس ازترکیدن حباب سال گذشته و کاهش بیش از ۴۷ درصدی این متغیر از اوج ۱۹ مردادماه ۹۹ را از یاد نبرده‌اند. اکنون، برخی از کارشناسان از امکان لمس دوباره سقف شاخص دو میلیونی تا پیش از پایان سال سخن می‌گویند و گروه دیگری رشد اخیر را موجب ایجاد تطابق نسبی قیمت با ارزش ذاتی در اکثر سهام ارزیابی کرده و تداوم این مسیر را در کوتاه‌مدت با چالش ارزیابی می‌کنند. برای داوری بین این دو دیدگاه، باید به‌عوامل بنیادی رجوع کرد تا مشخص شود از منظر آن‌ها سناریوهای پیش‌روی بورس تهران چگونه است. بدین منظور عوامل مورد اشاره در چهار دسته بررسی شده است. حدود دوسوم از وزن ارزش بازار شرکت‌های بورسی مربوط به‌صنایعی است که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم از رشد نرخ ارز و قیمت‌های جهانی کالا منتفع می‌شوند. در سال‌جاری، قیمت سهام بخش مهمی از شرکت‌های پتروشیمی، معدنی و فلزی، از سقف سال گذشته عبور کرده و بازدهی مناسبی را نصیب سرمایه‌گذاران ساخته است. یکی از شاخص‌های مناسب برای ارزیابی میانگین رفتار قیمتی مواد خام بر اساس نرخ تحویل روز شاخص موسوم به «بلومبرگ کامودیتی اسپات» (Bloomberg Commodity Spot Index) است. ترکیب مواد موجود در شاخص مزبور هر چند تطابق دقیق با وزن کامودیتی‌های موثر بر شرکت‌های بورس تهران ندارد، اما به‌منظور سنجش اوضاع بازار کالا راهگشاست و می‌تواند نشانه‌های پیش‌یاب از رشد یا افت احتمالی را برای سهامداران شرکت‌های ایرانی آشکار سازد. نمودار شماره یک نشان می‌دهد که شاخص مزبور از کف ابتدای سال گذشته، (مقارن با آغاز شیوع پردامنه کرونا)، تا قبل از افت ۵ درصدی اخیر حدود ۸۰درصد رشد داشته است. در حال‌حاضر، با نزدیک‌شدن رقم شاخص به‌محدوده ۵۰۰ واحد نشانه‌های اولیه از ضعف و تمایل به‌کاهش قیمتی پدیدار شده است. اهمیت سطح ۵۰۰ واحدی در این است که نه‌تن‌ها بالاترین رقم شاخص در کل تاریخ به‌شمار می‌رود، بلکه دوبار یکی در سال ۲۰۰۸ و یک‌بار در سال ۲۰۱۱ مانع از رشد بیشتر شده است. فارغ از وضعیت نمودار، از منظر بنیادی نیز فشارهای تورمی اخیر و قوت بازار اشتغال در غرب به‌طور کلی و در ایالات‌متحده به‌طور خاص، بانک‌های مرکزی را به‌عقب‌نشینی از سیاست‌های جسورانه انبساط پولی متمایل کرده است. در مهم‌ترین نمونه، بر اساس پیمایش‌های موجود، اکثریت تحلیلگران در وال‌استریت اکنون انتظار دارند تا برنامه کاهش خرید اوراق بدهی توسط فدرال‌رزرو تا قبل از پایان سال میلادی آغاز و تا اواسط سال آینده خاتمه یابد. اقدام مزبور، در صورت تحقق، یکی از مهم‌ترین موتورهای پیشران تورم کالایی در جهان را تضعیف خواهد کرد. تلفیق این موضوع با برخورد شاخص‌کالایی بلومبرگ به‌مقاومت تاریخی این احتمال را تقویت می‌کند که بالاترین نرخ‌های کامودیتی در سیکل کنونی به‌لحاظ زمانی پشت‌سر ما قرار گرفته باشد و از اینجا به‌بعد، مسیر پُر نوسان با اصلاحات مقطعی پیش‌روی بازارها باشد.

رشد نقدینگی ۲۵ درصدی و تورم ۲۰درصدی میانگین در سال حکایت آشنایی برای اقتصاد در ایران در سه دهه گذشته بوده است. با این حال، برخی نشانه‌ها در دو سال اخیر حکایت از فاصله گرفتن این دو متغیر مهم از سطوح تاریخی دارد.

دیدگاه

نقش بورس کالا در بازار سیمان

عرفان میرزایی
پژوهشگر

بورس کالا به‌عنوان نهادی منسجم برای دادوستد، توسعه بازار و رشد اقتصادی جوامع به شمار می‌رود. عملکرد مناسب آن می‌تواند تأثیرات بسزایی در تولید، توزیع و مصرف داشته باشد که درنهایت منجر به افزایش رفاه اقتصادی جامعه می‌شود. بورس کالا تجلی‌گاه خواسته‌های تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان است و در این بازار است که همه فعالان بازار، نیازهای خود را در یک فضای رقابتی، شفاف و قانونمند مطرح می‌کنند، فلذا یکی از مهم‌ترین اهداف و اثرات بورس کالا کشف شفاف قیمت کالاها بر اساس تعامل و تقابل عرضه و تقاضا و نیاز بازار است.

در ۲۷ تیرماه ۱۳۸۹ در حالی سیمان برای اولین بار وارد بورس کالا شد که تا پیش از آن، صنعت سیمان محلی برای کسب سود دلالان بود و قیمت گذاری دستوری موجب شد تا نه تنها تولیدکنندگان بلکه مصرف کنندگان نیز جزو متضرران اصلی آن باشند؛ در این بین برخی افراد با استفاده از رانت و با سوءاستفاده از این شرایط، اقدام به خرید سیمان با قیمت دستوری از درب کارخانه کرده و با قیمت آزاد به مصرف‌کننده می‌رساندند که سود عظیمی عاید آن‌ها می‌شد.

در آن دوره بخش عمده‌ای از سیمان تولیدی کشور توسط افرادی خاص خریداری می‌شد و این موضوع حاکی از رانت بزرگی بود که در قیمت گذاری دستوری وجود دارد بنابراین تصور اینکه این افراد به راحتی از این سود چشم پوشی کنند دور از ذهن است.

دلال‌ها و مافیای بازار سیمان تلاش زیادی برای توقف عرضه سیمان در بورس کالا طی سالیان گذشته انجام دادند و در مواردی نیز موفق بودند، به عنوان مثال در سال ۹۱ سیمان به غایب همیشگی تابلوی معاملات تبدیل شده بود.

مسئولان و کارشناسان دلیل اصلی توقف معاملات سیمان در بورس کالا طی آن دوره را نرخ گذاری دولتی و تعیین سقف قیمتی در این بورس عنوان می‌کنند که نتیجه آن عدم تمایل تولید کنندگان به عرضه در بورس کالا و تمایل به فروش آن به قیمت‌های بالاتر در بازار سیاه بود. اما پس از کش و قوس‌های فراوان، در نهایت سیمان در بورس کالا عرضه شد. با این حال دیری نپایید که همراهی دولت با دلال‌ها موجب به گوش رسیدن مجدد زمزمه‌هایی مبنی بر توقف عرضه سیمان در بورس کالا شد.

بورس کالا، بازاری رقابتی است و باید شرایط به گونه‌ای مهیا شود که تمامی سیمان تولیدشده از طریق بورس به دست مصرف‌کننده برسد چراکه در ساختار سنتی و غیرشفاف، این دلالان هستند که سود اصلی را به جیب می‌زنند و مصرف کنندگان نیز با رشدهای عجیب قیمتی مواجه می‌شوند.

در حالی که عرضه سیمان در بورس به شفاف سازی و حذف دلالان کمک می‌کند، اما وزارت راه و شهرسازی و صمت به شدت دنبال قیمت‌گذاری دستوری هستند؛ نکته جالب ماجرا همراهی و همصدایی بخشی از بدنه دولت به ویژه وزارت صمت است که به جای اینکه حامی تولید باشد با دلالان همراه شده تا آن‌ها به منفعت از دست‌داده خود برسند.

آن‌ها معتقدند این صنایع شبکه توزیع سنتی خود را دارند همچنین بر این باور هستند که عرضه سیمان در بورس واسطه‌گری و گروگان گرفتن مردم برای دریافت پول است و باعث افزایش قیمت خواهد شد، در حالی که قیمت سیمان در بازار با عرضه و تقاضا مشخص می‌شود و هر زمان که عرضه کم و تقاضا افزایش یابد قیمت‌ها رشد خواهد کرد.

مشخص نیست چرا متولیان وزارت صمت از شفاف سازی واهمه دارند، آیا پای منفعتی در میان است که سخت به دنبال ادامه قیمت گذاری دستوری هستند؟

سیاستی که وزارت صمت درباره فولاد نیز چند ماه قبل پیش گرفت و با مخالفت زیادی روبه رو شد و در نهایت از موضع خود عقب نشینی کرد.

هر چند گمان می‌رفت پس از عرضه سیمان در بورس این موضوع خاتمه یافته باشد، اما سود رانت نهفته در این صنعت موجب شد تا دلالان و رانت خواران دست از تلاش برندارند و رایزنی‌های خود برای حذف سیمان از بورس کالا را ادامه دهند.

در این میان بی تدبیری وزارت نیرو در تأمین برق بخش خانگی نیز به کمک دلالان و رانت‌خواران آمد و این وزارتخانه برای جبران کمبود برق بخش خانگی در اقدامی عجیب و یک شاهکار مدیریتی برق کارخانه‌های تولید سیمان را قطع کرد. قطع برق عملاً تولید سیمان را تحت تأثیر قرار داد و موجب کاهش حجم تولید و به‌دنبال کاهش عرضه در بورس شد و همین موضوع با توجه به تقاضای موجود قیمت را بالا برد.

دلالان که در انتظار فرصت برای خارج کردن سیمان از بورس بودند این موضوع را بهترین فرصت و بهانه خوبی برای مانور دادن یافتند و با استفاده از عناصر خود به افزایش قیمت سیمان دامن زدند.

با توجه به اینکه رونق ساخت و ساز در بخش مسکن یکی از اولویت‌های دولت جدید است، لازم است برای تعدیل هزینه‌ها و تسهیل و تسریع ساخت مسکن، دست دلالان از بازار مصالح ساختمانی به خصوص فولاد و سیمان قطع شود. حل مشکلات و موانع ساخت انبوه مسکن نیز بدون قطع کردن دست سوداگران ممکن نیست و این امر صرفاً از طریق عرضه در بورس کالا ممکن است که باعث حذف پدیده رانت و دلالی از این فرایند می‌شود.

اخبار کوتاه

رشد ۴۱۷ درصدی سپرده‌های قرض‌الحسنه بانک دی

ترقی اقتصادی : سپرده‌های قرض‌الحسنه مشتریان بانک دی در سال ۹۹ شاهد رشد ۴۱۷ درصدی بوده است.بررسی گزارش عملکرد این بانک در سال گذشته نشان می‌دهد که با برنامه‌ریزی‌های انجام شده و ارائه خدمات متنوع علاوه بر رشد سپرده‌های قرض‌الحسنه مشتریان، در همین دوره زمانی سپرده‌های مدت دار مشتریان نیز شاهد رشد ۳۲.۸ درصدی بوده است.همچنین در سال ۱۳۹۹، درآمدهای ارزی بانک دی نیز شاهد ۱۱۳ درصد رشد بوده است. بانک دی با ارائه خدمات جدید بانکی و گسترش شبکه تماس خود در سراسر کشور، موفق شده است رضایت مشتریان خود را به‌دست آورد و با توسعه خدمات غیرحضوری و استفاده از خدمات بانکداری الکترونیک گام‌های بزرگی برای افزایش سهم خود از بازار مالی برداشته است.

واکسیناسیون جاماندگان بانک ایران زمین

ترقی اقتصادی : واکسیناسیون کارمندان بانک ایران زمین که در نوبت های گذشته موفق به تزریق نشده بودند عصر روز گذشته در محل باغ موزه دفاع مقدس انجام شد.مراسم واکسیناسیون پرسنل بانک ایران زمین عصر روز گذشته با حضور مجید رضی زاده معاون مالی و پشتیبانی و سید محمد حسین استاد مدیر امور روابط عمومی و مهدی اسماعیلی بصیر رییس اداره دبیرخانه هیئت مدیره بانک ایران زمین در مرکز تجمیعی واکسن کرونا در باغ موزه دفاع مقدس برگزار شد.رضی زاده در این مراسم بابیان این موضوع که سلامت همکاران ما در بانک ایران زمین از اولویت های تعیین شده است ،بیان کرد: به همکاران خوبم توصیه می کنم همچنان با رعایت پروتکل های بهداشتی از سلامتی خود و خانواده هایشان محافظت کنند.در این مراسم استاد ضمن اعلام رضایت از اجرای طرح واکسیناسیون پرسنل نظام بانکی کشور گفت : در حال حاضر تمامی پرسنل بانک ایران زمین دوز اول واکسن را تزریق کرده و به تدریج در هفته های آینده همکاران واکسینه کامل خواهند شد.

بانک‌ها به محل تأمین کسری بودجه دولت تبدیل شده‌اند

ترقی اقتصادی : ریشه مشکلات اقتصاد ایران در نظام بانکی نیست، بلکه مشکلات نظام بانکی معلول فضای کلی اقتصاد کشور است.غلامرضا خلیل ارجمندی، رئیس هیئت‌مدیره بانک دی با بیان این مطلب افزود: اگر نگاهی کلی به نظام پولی داشته باشیم، در تمام این سال‌ها نظام بانکی بزرگتر از بازار سرمایه بوده و بار اصلی تأمین سرمایه بر عهده نظام بانکی بوده است. از سویی قوانین بانکی به روز نشده و از دیگر بخش‌های کشور عقب مانده است. وی ادامه داد: لایحه اصلاح نظام بانکی در چهار دولت معطل مانده و دلیل معطلی هم این است که می‌خواهیم اصلاح را از جایی آغاز کنیم که اشتباه است.وی افزود: بحث استقلال بانک مرکزی یا قانون بانکداری بدون ربا مشکل نظام بانکی کشور نیستند. ریشه‌ای‌ترین مشکل اقتصاد کشور حجم نقدینگی است و تورم هم بخش عمده‌اش محصول همین حجم نقدینگی است. وقتی کسب‌وکارها مشکل دارند، بانک‌ها به دلیل عدم بازپرداخت تسهیلات گرفتار دارایی سمی می‌شوند. مشکلات منجر به ناترازی بانک‌ها و ریشه آن را باید در وضعیت کلان اقتصادی جست‌وجو کرد.

با تسهیلات بانک ملی ایران خانه دار شوید

ترقی اقتصادی : پرداخت تسهیلات خرید مسکن در نظام بانکی سالها فقط توسط یکی از بانک ها امکان پذیر بود، تا این که بانک ملی ایران توانست با ورود به این حوزه، نه تنها فضا را رقابتی کند، بلکه پرداخت تسهیلات در این بخش را نیز ساده تر و در عین حال سریعتر کند. با وجود این که دولت ها همواره تامین مسکن مردم را یکی از اولویت های اساسی خود قرار داده و به روش های مختلف تلاش کرده اند خرید سرپناه را تسهیل کنند، اما استفاده از منابع بانکی انفرادی هنوز هم در این راه نقش مهمی ایفا می کند.روش های مختلف غیربانکی برای دریافت تسهیلات خرید مسکن وجود دارد، اما بسیاری از مردم همچنان علاقه مندند منابع مورد نیاز خود را از طریق نظام بانکی تامین کرده و در یک روش مطمئن، بانک را در خرید مسکن شریک کنند.بانک ملی ایران با شناخت درست بازار و نیز طراحی محصولی دقیق به این منظور، از اواخر سال ۱۳۹۶ طرح ویژه مسکن را رونمایی کرد و توانست نظر بخش قابل توجهی از متقاضیان دریافت تسهیلات مسکن را به خود جلب کند.

پشتیبانی بانک صادرات ایران از تولید

ترقی اقتصادی : بانک صادرات ایران با صدور بالغ بر ۶۷۹ هزار میلیارد ریال اعتبارات اسنادی ریالی، زنجیره مالی بخش قابل توجهی از بنگاه‌های تولیدی و صنعتی کشور طی ۱۷ ماه اخیر را تامین کرد.این بانک از ابتدای سال ۹۹ تا پایان مردادماه ۱۴۰۰ با صدور بیش از ۶۷۹ هزار میلیارد ریال اعتبارات اسنادی ریالی نقش عمده‌ای در تامین زنجیره مالی واحدهای تولیدی طی ۱۷ ماه مذکور بر عهده گرفته که توسعه فروش اعتباری و فرهنگ نسیه فروشی بین بنگاه‌های تولیدی و تامین‌کنندگان مواد اولیه، جایگزینی با اعتبارات ارزی، استفاده بهینه منابع داخلی در شرایط سخت اقتصادی، استمرار تولید و تثبیت و افزایش سطح اشتغال مهمترین دستاوردهای آن بوده است.این بانک در سال ۹۹ بالغ بر ۳۹۹ هزار میلیارد ریال و در پنج ماه ابتدای سال ۱۴۰۰ بیش از ۲۸۰ هزار میلیارد ریال اعتبارات اسنادی ریالی برای حمایت از تامین زنجیره مالی بنگاه‌های اقتصادی کشور صادر و سهم عمده‌ای در کاهش هزینه تولید و رفع نیاز به گشایش اعتبارات اسنادی ارزی ایفا کرده است.

جوایز جشنواره حساب های قرض الحسنه بانک سینا

ترقی اقتصادی : جوایز ممتاز پنجمین جشنواره حساب های قرض الحسنه پس انداز بانک سینا با هدف قدردانی از نیت خیر هموطنان گرامی در جهت ترویج سنت پسندیده قرض الحسنه اعلام شد. این بانک با محور قراردادن اقتصاد اسلامی و اهتمام بر پیشبرد اهداف تدوین شده به عنوان بانکی خوشنام و با قدمت طولانی، در کنار فعالیت های اقتصادی خود همواره انجام رسالت های اجتماعی را نیز مد نظر قرار داده است.بر این اساس و به منظور قدردانی از خیر اندیشان و سپرده گذاران گرامی، جوایز پنجمین دوره از جشنواره حساب های قرض الحسنه بانک با رویکرد ضرورت ایجاد فرصت های شغلی جدید و حمایت از تولید و اشتغال در کشور، شامل ۱۰ جایزه کمک هزینه خرید خودرو ایرانی ۱،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریالی، ۳۶ کمک هزینه تهیه جهیزیه ۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریالی، ۳۶ کمک هزینه خرید صنایع دستی ۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریالی، ۵۳۶ سکه نیم بهار آزادی و بیش از ۱۴ جایزه ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریالی تعیین شده است.گفتنی است تمامی نیک اندیشان و خیرین، جهت مشارکت در این امر خیر می توانند تا ۳۱ شهریور ماه ۱۴۰۰ نسبت به افتتاح یا تکمیل موجودی حساب خود به مبلغ حداقل ۱۰۰ هزار تومان اقدام کنند و شانس برنده شدن خود را افزایش دهند. هر ۵۰ هزار تومان در هر روز یک امتیاز محاسبه خواهد شد.

نگاه پرداخت گواهینامه ISO ۱۰۰۰۴:۲۰۱۸ و ISO ۱۰۰۰۲:۲۰۱۴ را گرفت

ترقی اقتصادی : شرکت نگاه پرداخت موفق شد استانداردهای طراحی، برنامه‌ریزی و اجرای فرآیند پایش و اندازه‌گیری رضایت مشتریان و رسیدگی به شکایات را اخذ کند.نگاه پرداخت در راستای تحقق اصل مشتری مداری و توجه به رضایت‌مندی مشتریان اقدام به اخذ این استانداردها کرد. ردگیری و رفع مشکلات مشتریان ناراضی از اولویت‌های این شرکت است و از این طریق می‌کوشد کیفیت ارائه محصولات و خدمات خود را ارتقا دهد.این گواهینامه از سوی نماینده رسمی شرکت SmartNexus در ایران که وظیفه ارزیابی، ممیزی و پایش مستمر شرکت‌های دریافت کننده استاندارد را بر عهده دارد، به شرکت نگاه پرداخت ارائه شد.

رصد پروانه های ساختمانی برای پرداخت تسهیلات

ترقی اقتصادی : رصد پروانه های ساختمانی صادره توسط شهرداری های مناطق مربوط به هر شعبه، به منظور مدیریت پروژه ها برای پرداخت تسهیلات مسکن، یکی از وظایف اصلی شعب می باشد.همزمان با هفته بانکداری اسلامی، دکتر محمود شایان مدیر عامل بانک مسکن در سفر خود به استان آذربایجان شرقی ، ضمن بازدید از شعبه مرکزی تبریز، از پروژه های مجتمع مسکونی ۱۴۴۶ واحدی آیمان و پروژه مجتمع مسکونی ۹۸ واحدی ارغوان رشدیه تبریز، شرکت سرمایه گذاری مسکن نیز بازدید و بر رصد پروانه های ساخت صادره توسط شهرداری ها به منظور جذب مشتریان جدید و مدیریت پروژه ها برای پرداخت تسهیلات ساخت تاکید کرد. دکتر شایان تمرکز زدائی را یکی از اولویت های اصلی کاری خود در بانک مسکن عنوان کرد و از تفویض اختیارات در زمینه های مختلف به مدیریت ها خبر داد و افزود: سیاست اخیر بانک این است که مجموعه ستاد بانک در خدمت صف و شعب قرار گیرد و در این خصوص هر یک از وظایف بخش ستادی بانک می تواند به استانها و شعب تفویض شود.

رتبه اول ایران در برخورداری افراد از حساب سپرده بانکی

وضعیت بانکداری و خدمات مالی در ایران

ترقی اقتصادی : درحالی‌که نظام بانکی ایران به لحاظ امکانات سخت‌افزاری رتبه بالایی دارد؛ اما در تأمین اعتبار کلان نظیر وام مسکن و تأمین اعتبار خرد مانند کارت‌های اعتباری عملکرد ضعیفی داشته است. دفتر مطالعات رفاه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در قالب مجموعه گزارش‌های فقر چندبعدی، برای اولین بار به بررسی وضعیت «فقر استفاده از خدمات مالی در ایران» پرداخته است. بر مبنای این بررسی، درحالی‌که ایران به لحاظ امکانات سخت‌افزاری نظام بانکی یعنی امکاناتی همچون تعداد شعبه، ATM، دستگاه POS و برخورداری افراد از حساب بانکی، در رتبه‌های بالای فهرست کشورها قرار دارد اما سیستم بانکی کشور نتوانسته نیازهای مالی افراد را برای هموارسازی هزینه‌های آن‌ها در طول زمان برطرف کند.

سیستم بانکی هم در تأمین اعتبار کلان افراد نظیر وام مسکن و هم در تأمین اعتبار خرد افراد ازجمله ارائه کارت‌های اعتباری عملکرد ضعیفی داشته و همین موضوع باعث شده است تا افراد برای هر نیاز خرد به اعتبار، دوباره به بانک مراجعه کرده و گرفتار مسیر پرپیچ‌وخم تأمین وثایق و تضامین شوند.

شواهد نشان می‌دهد ایران در رتبه هفتاد و پنجم گسترش کارت‌های اعتباری در دنیا است و این باعث شده تا خانوارها برای تأمین اعتبار، نیازمند دریافت تسهیلات از بانک باشند. در نتیجه این امر، ایران از نظر دریافت تسهیلات هم در دنیا در رتبه نهم قرار دارد. علاوه بر این، نسبت وام مسکن به ارزش مسکن در سال ۹۸، ۱۸ درصد بوده که تنها ۲۰ درصد از سهم بدهی خانوار را در این سال تشکیل داده است. نسبت پایین وام مسکن به ارزش مسکن و سهم پایین وام مسکن در سبد بدهی خانوار نشان می‌دهد که نیاز به تأمین مالی کلان هم از سوی شبکه بانکی فراهم نشده است.

فقر استفاده از خدمات مالی چیست؟

اما «فقر استفاده از خدمات مالی» چیست و در این بررسی چگونه مورد سنجش قرار گرفته است؟ در هر کشوری مفهوم «فقر استفاده از خدمات مالی» با میزان شمولیت مالی، قابل رصد است. شمول مالی به معنای دسترسی بزرگسالان به انواع مختلف خدمات مالی مناسب و استفاده مؤثر از آن‌ها است. این خدمات مالی در دو سطح پایه و سطح ثانویه قابل بررسی هستند که برای هر سطح، شاخص‌های مشخصی تعریف‌شده است.

رتبه اول ایران در برخورداری افراد از حساب سپرده بانکی

در سطح پایه، داشتن حساب برای پس‌انداز پول و همین‌طور خدمات مالی مرتبط به دریافت و پرداخت‌های مالی رصد می‌شود. شاخص‌های داشتن حساب عبارت‌اند از:

درصد افراد بالای ۱۵ سال که داشتن یک حساب (متعلق به خودشان یا مشترک با سایر افراد) را در یک نهاد مالی رسمی یا از طریق موبایل گزارش داده‌اند.

حساب‌های سپرده به‌ازای هر هزار بزرگسال

بر مبنای بررسی این شاخص‌ها، ایران وضعیت مطلوبی در بین کشورهای جهان دارد. در شاخص مهم نفوذ بانکی که بر اساس درصد افراد بالای ۱۵ سال دارای حساب بانکی سنجیده می‌شود، ایران با ۹۴ درصد در سال ۲۰۱۷ رتبه بیست و پنجم دنیا را به خود اختصاص داد. البته طرح یارانه نقدی در ایران نقش گسترده‌ای در برخورداری از حساب بانکی برای گروه‌های مختلف جامعه داشته است. همچنین ایران با تعداد ۷ هزار و ۶۳۷ حساب به‌ازای هر هزار نفر بزرگسال، رتبه اول را در دنیا دارد؛ البته بالا بودن شاخص تعداد حساب‌های افراد می‌تواند بیان‌کننده نوعی آشفتگی در بازار پولی و بانکی کشور هم باشد که در ردیابی حساب‌ها و پول‌شویی موضوع مهم و چالش‌برانگیزی است.

رتبه دوم ایران در برخورداری از دستگاه‌های POS

شاخص‌های خدمات مالی مرتبط به دریافت و پرداخت‌ها هم ازاین‌قرار هستند:

شعبه‌ها به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر بزرگسال

دستگاه ATM به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر بزرگسال

دستگاه‌های POS به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر بزرگسال

درصد افراد جوان بین ۱۵ تا ۲۵ سال که از طریق موبایل یا اینترنت به یک حساب دسترسی دارند.

درصد افراد جوان بین ۱۵ تا ۲۵ سال که در یک سال گذشته از اینترنت برای پرداخت صورت‌حساب و یا خرید آنلاین استفاده کرده‌اند

بر اساس نتایج این بررسی، ایران در شاخص‌های دسترسی به شعب بانکی و دستگاه ATM به ترتیب رتبه بیست و چهارم و سی و سوم دنیا را دارد. طبق آمار صندوق بین‌المللی پول در سال ۲۰۱۸ به‌ازای هر ۱۰۰ هزار بزرگسال در ایران، ۳۷ شعبه بانک و ۸۸ دستگاه ATM وجود دارد.

در دسترسی به دستگاه‌های POS نیز ایران رتبه دوم را در جهان دارد. تعداد زیاد دستگاه‌های POS به علت ارائه رایگان خدمات پرداخت و در نظر گرفتن آن به‌عنوان یک خدمت عمومی است که هزینه بالایی به بدنه بانکی کشور تحمیل کرده است. در بسیاری از کشورهای پیشرفته، مقررات سخت‌گیرانه‌ای برای جابه‌جایی پول وجود داشته و کارت به کارت و یا داشتن دستگاه POS با محدودیت مواجه است. بر اساس گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۱۷ در زمینه خدمات دیجیتال، ۵۲ درصد افراد جوان بین سن ۱۵ تا ۲۵ سال، از طریق موبایل و یا اینترنت به یک حساب دسترسی دارند و ۴۹ درصد جوانان از اینترنت برای پرداخت صورت‌حساب و یا خرید آنلاین استفاده کرده‌اند. در هر دو شاخص خدمات دیجیتال وضعیت ایران بالاتر از متوسط جهانی است. به‌طورکلی از منظر سطح پایه شمول مالی، وضعیت خانوارها در ایران مطلوب است و مشکل اصلی شمول مالی در ایران مربوط به سطح ثانویه است.

رتبه نامطلوب ایران در استفاده از بیمه‌نامه‌های عمر و غیر عمر در جهان

در سطح ثانویه، دسترسی به اعتبارات نهادهای مالی رسمی و همچنین استفاده از محصولات بیمه رسمی مورد توجه است. در بررسی محصولات بیمه تنها شاخص افراد دارای بیمه‌نامه به‌ازای هر هزار نفر بزرگسال، در دو دسته بیمه‌های عمر و غیر عمر در نظر گرفته‌شده است. صندوق بین‌المللی پول در سال ۲۰۱۸ مجموع بیمه‌نامه‌های عمر و غیر عمر به‌ازای هر هزار نفر بزرگسال در ایران را هزار و ۱۴ مورد گزارش کرده است که در بین کشورهایی که این شاخص را گزارش کرده بودند، وضعیت مطلوبی را نشان نمی‌دهد.در بررسی سطح دسترسی به اعتبارات نهادهای مالی رسمی، این شاخص‌ها در نظر گرفته‌شده‌اند:

درصد افراد بالای ۱۵ سال در ۴ دهک پایین درآمدی و ۶ دهک بالای درآمدی که از مؤسسات مالی وام دریافت کرده‌اند.

سهم ۳۰ درصد کمتر بهره‌مند رفاهی از کل تسهیلات

درصد افراد بالای ۱۵ سال که از طریق خانواده و دوستان وام دریافت کرده‌اند

درصد افراد بالای ۱۵ سال که دارای کارت اعتباری هستند

نسبت اعتبار مصرف‌کننده به هزینه‌های مصرف‌کننده

نسبت بدهی خانوار به درآمد خانوار یا نسبت بدهی خانوار به تولید ناخالص داخلی

سهم وام مسکن در بدهی خانوار

نسبت وام به ارزش مسکن

نسبت تسهیلات به سپرده‌ها

نسبت تسهیلات قرض‌الحسنه به سپرده‌های قرض‌الحسنه.

فقط ۹ درصد ایرانی‌ها موفق به استفاده از کارت‌های اعتباری شده‌اند

در برخی شاخص‌های سطح ثانویه، همانند دسترسی افراد بالای ۱۵ سال به تسهیلات مؤسسات مالی رسمی زیر نظر بانک مرکزی، وضعیت مطلوب است. در این شاخص ایران دارای رتبه نهم بوده و از متوسط کشورهای OECD هم بالاتر است، اما این تصویر دقیقی از وضعیت تسهیلات در ایران نیست. درواقع پایین بودن شاخص نسبت بدهی از بخش رسمی، به درآمد خانوار از عدم کفایت مقدار این تسهیلات حکایت دارد. این شاخص در سال ۱۳۹۸ برای ایران حدود ۱۳ درصد محاسبه‌شده، درحالی‌که مقدار این شاخص در کشورهای با درآمد بالا به صورت متوسط بالای صددرصد است. برای نمونه بیشترین مقدار برای کشور دانمارک با عدد ۲۴۰ درصد است.

افراد برای هموارسازی هزینه‌ها در طول زمان نیاز دارند تا هم‌زمان از طریق تسهیلات و اعتبارات، هزینه امروز را با درآمد فردا مطابقت دهند. وضعیت ایران در شاخص‌های شمولیت مالی مرتبط با استفاده از کارت‌های اعتباری وضعیت مطلوبی نیست، فقط ۹ درصد افراد در ایران موفق به استفاده از کارت اعتباری شده‌اند. ایران رتبه ۷۵ را در این شاخص داشته و حتی مقدار آن پایین‌تر از متوسط جهانی است؛ از طرفی، به دلیل نبود داده کافی، وضعیت ایران در موضوع اعتبارات قابل رصد نیست. ۵۱ درصد افراد در ایران به‌جای بخش رسمی از بخش غیر رسمی وام دریافت کرده‌اند. عدم کفایت میزان تسهیلات و اعتبارات از بخش رسمی باعث شده است که سهم بخش غیر رسمی در سبد بدهی خانوار ایرانی بالا باشد. در ایران ۵۱ درصد افراد بالای ۱۵ سال از خانواده و دوستان وام دریافت کرده‌اند که در این شاخص ایران بعد از کشور نپال و عراق رتبه سوم دنیا را دارد. بالا بودن سهم بخش غیر رسمی در سبد بدهی خانوار از ضعف بخش رسمی در تأمین اعتبارات و تسهیلات حکایت دارد و معمولاً میزان این شاخص در کشورهای کمتر توسعه‌یافته‌بالاست.

سهم وام مسکن از کل بدهی افراد ۲۰ درصد و نسبت آن به ارزش مسکن فقط ۱۸ درصد است

در بسیاری از کشورهای دنیا، وام مسکن اصلی‌ترین وامی است که شبکه بانکی به خانوار پرداخت می‌کند. سهم وام مسکن از کل بدهی افراد در کشور آمریکا ۶۹ درصد و در کانادا حدود ۵۰ درصد است؛ در ایران مقدار این شاخص در سال ۱۳۹۸ در حدود ۲۰ درصد محاسبه‌شده است. نسبت وام مسکن به ارزش مسکن به‌طور متوسط در کشورهای OECD، ۷۰ درصد گزارش شده و در ایران این شاخص در سال ۱۳۹۸ در حدود ۱۸ درصد محاسبه‌شده است.

نکته دیگری که در سطح ثانویه وجود دارد، عدم توزیع مناسب میزان دسترسی به خدمات و منابع بانکی به لحاظ جغرافیایی و دهک‌های درآمدی است. بر اساس داده‌های تسهیلات فردبه‌فرد پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان، در هر دو تفکیک دهکی و جغرافیایی نابرابری مشهود است. شاخص مانده تسهیلات از تمرکز بسیار بالای دسترسی به منابع مالی در استان تهران حکایت می‌کند، به‌نحوی‌که ۶۳ درصد از کل تسهیلات مربوط به استان تهران است و استان رتبه دوم یعنی اصفهان تنها ۳.۸ درصد از کل تسهیلات را به خود اختصاص داده است. در استان تهران میزان دسترسی افراد در ۴ دهک پایین درآمدی بسیار پایین (حدود ۱ درصد) گزارش شده است.

تفاوت رمز ارزهای ملی با بیت کوین

محمدرضا شرفی
تحلیل گر رمزارز

تفاوت پول های دیجیتال با رمزارزهایی مثل بیت کوین و اتریوم است. در پول های دیجیتال، خبری از عدم تمرکز نیست و همه داده های ذخیره شده و دست یک سیستم و متمرکز است. این تمرکز را نمی توان در تعریف عمومی که از بلاکچین وجود دارد، یافت. به همین دلیل، رمزارزهای ملی مثل یوآن، دلار یا ریال دیجیتال متفاوت از رمزارزهای کنونی است.

ایجاد پول دیجیتال یا رمزارز ملی، موضوع تازه ای در اقتصاد جهانی نیست. چین و آمریکا از سال های پیش ایجاد یوآن و دلار دیجیتال را بررسی کردند. بنابراین تمایل بانک مرکزی ایران به ایجاد ریال دیجیتال، دور از ذهن نبود. با این حال، نمی توان پول های دیجیتال ملی را رمزارز دانست چراکه به طور کلی، فناوری بلاکچین توسط بانک های مرکزی، به شیوه ای متفاوت در این زمینه به کار گرفته می شود.

در تاریخ پول، بروز هر فناوری تغییراتی را ایجاد کرده است. مدت هاست که در اقتصادها از پول فیزیکی و فیات فاصله گرفتیم. عابربانک ها ایجاد شدند، دسترسی به حساب های بانکی از راه دور ممکن شد و شرایط تبادلات مالی در بستر اینترنت به طور کلی، متفاوت از قرن های گذشته است. این روند درحال پیشرفت است و اکنون فناوری بلاکچین، فرصتی را برای بانک ها فراهم کرده تا هزینه های مازاد برای انتقال پول را کاهش داده و زمان انتقال را کمتر کنند.

نکته مهم در این بین، تفاوت پول های دیجیتال با رمزارزهایی مثل بیت کوین و اتریوم است. در پول های دیجیتال، خبری از عدم تمرکز نیست و همه داده های ذخیره شده و دست یک سیستم و متمرکز است. این تمرکز را نمی توان در تعریف عمومی که از بلاکچین وجود دارد، یافت. به همین دلیل، رمزارزهای ملی مثل یوآن، دلار یا ریال دیجیتال متفاوت از رمزارزهای کنونی است.

حاکمیت ها از مزیت هایی که در فناوری بلاکچین وجود دارد به نفع خود استفاده می کنند. به این ترتیب نظارت ها شدیدتر می شود. این امکان برای بانک های مرکزی ایجاد می شود تا هرجای جهان که هستید، پول شما در کیف پول های دیجیتال قفل کند. دولت آمریکا از چرخش دلار فیات در هر نقطه از جهان به طور کامل بی خبر است، اما زمانی که دارایی مردم در قالب پول دیجیتال ملی در کیف پول های دیجیتال قرار بگیرد، این امکان برای دولت ها وجود دارد تا همه تعاملات مالی را رصد و در زمان ممکن آن را بلوکه کنند. در این سیستم ها همه کیف پول های دیجیتال شناسایی شده است. امکان دریافت مالیات و رصد هر نوع تراکنش برای بانک های مرکزی ایجاد می شود.

باتوجه به نیاز به تشدید نظارت ها در فضای پولی و مالی ایران، بانک مرکزی کشور ما هم از مدت ها پیش پروژه ایجاد پول دیجیتال ملی را کلید زده است. اما اطلاعات چندانی به طور عمومی از این پروژه منتشر نشده است. مشخص نیست بانک مرکزی از کدام یک از ابزارهای این فناوری به نفع شفافیت مالی استفاده می کند اما می توان گفت در ساختار نامتعادل اقتصادی، ابزارهای فناوری به ساماندهی اوضاع کمک نمی کند.

اقتصاد در کشور ما به سه بخش تقسیم می شود. بخش نخست، اقتصاد دولتی است که مجموع شرکت های دولتی را شامل می شود. بخش دوم، اقتصادی است که با عنوان خصولتی هم از آن یاد می شود اما من به آن اقتصاد وابسته به دولت می گویم. این اقتصاد، پاشنه آشیل کشور ماست. این بخش قدرت دارد، ثروت دارد و ارتباطات دارد. هرجا منافعی ایجاد شود، این بخش در اولویت است. کم سهم ترین و کم بهره ترین بخش در اقتصاد ایران بخش خصوصی است، که اگر امکانی به طور محدود فراهم شود، می تواند از آن امکان استفاده کند. تا زمانی که ساختار اقتصاد کشور به این شکل است، هیچ صنعتی در ایران به معنای واقعی اش شکل نمی گیرد و هیچ پروژه ای، حتی ارز دیجیتال ملی، منافعی را که باید، عاید اقتصاد کشور نمی کند.

شروط اثربخشی وام مسکن

ترقی اقتصادی : یک کارشناس پولی و بانکی در پاسخ به اینکه چرا تاکنون تسهیلات مسکن نتوانسته نقش کارآمد و موثری در خانه دار کردن اقشار هدف و نیازمندان واقعی ایفا کند، گفت: تسهیلات مسکن باید نه در قالب تسهیلات خرید، بلکه باید در قالب تسهیلات ساخت ارائه شود.

احمد قدسی در تشریح این موضوع گفت: چرا که تسهیلات خرید مسکن تحریک تقاضا می کند، بدون اینکه عرضه مسکن به آن سرعت افزایش پیدا کند و این موجب افزایش قیمت می شود.

وی با بیان اینکه وقتی تسهیلات خرید ارائه می کنند، به دلیل اینکه حجم دارایی های موجود و واحدهای مسکونی موجود محدود است، تزریق پول جدید به آن بخش موجب می شود که حباب شکل بگیرد و قیمت ها افزایش پیدا کند. بنابراین تسهیلات نباید به صورت خرید باشد و باید در قالب ساخت ارائه شود.

عدالت در توزیع تسهیلات

قدسی همچنین با بیان اینکه تسهیلات مسکن باید در پهنه کشور و به فراخور نیاز به صورت روستایی و شهری پرداخت شود و تمرکز بر یک منطقه نباشد، اضافه کرد: پرداخت تسهیلات صرفا در یک نقطه خاص منجر به افزایش قیمت زمین در همان نقطه می شود.

وی با تاکید بر اینکه در زمینه توزیع تسهیلات باید ملاحظات مربوط به عدالت مدنظر قرار گیرد، خاطرنشان کرد: چون اکنون سیستم بانکی ما منابع را در برخی نقاط خاص در کشور متمرکز می کند که این خود نابرابری را افزایش می دهد.

تسهیلات بلندمدت

این کارشناس پولی و بانکی در ادامه بیان کرد: نکته بعدی این است که تسهیلات مسکن باید با نرخ بهره معقول و به صورت بلندمدت تخصیص یابد. مردم نمی توانند وام های ۳۰۰ یا ۴۰۰ میلیون تومان را در طول سه چهار سال پرداخت کنند و توان مالی آن را ندارند و اقساط دریافتی باید متناسب با توان بازپرداخت افراد باشد. وی با تاکید بر اینکه دوره بازپرداخت تسهیلات مسکن باید طولانی مدت باشد، گفت: این وام ها حداقل باید در بازه زمانی ۱۵ ساله به متقاضیان ارائه شوند؛ همانطور که در دیگر کشورها وام های ۳۰ ساله به افراد می دهند. متاسفانه در ایران به دلیل معضل تورم، بانک ها زیر بار تسهیلات بلندمدت با نرخ پایین نمی روند، چرا که باعث زیان دهی آنها می شود. با این حال حتی اگر این تسهیلات کم بهره نباشد، اما حداقل بلندمدت باشد تا بتواند در بخش مسکن اثرگذار باشد.

ارائه تسهیلات کم بهره

قدسی شرط چهارم در ارائه تسهیلات مفید در بخش مسکن را ارائه تسهیلات کم بهره برشمرد و افزود: ترجیحا اگر این وام ها نرخ بهره پایینی داشته باشد، مردم فشار کمتری برای بازپرداخت اقساط متحمل خواهند شد. در صورت تحقق این شروط، تسهیلات مسکن منجر به حرکت و تحول در تولید مسکن در کشور خواهد شد. وی در عین حال با تاکید بر اینکه باید سیاست گذار تمرکز خود را روی این اصل قرار دهد که تسهیلات بانک ها وارد تسهیلات غیرمولد نشود، گفت: به طور نمونه نباید به مصارفی که تاثیری در تولید ناخالص داخلی ندارد و یا منجر به ایجاد ارزش افزود نمی شود، تسهیلات اختصاص یابد. یعنی وقتی به یک دارایی تسهیلات داده شود، چون آن دارایی محدود است، این صرفا موجب افزایش قیمت می شود و نباید این اتفاق بیفتد. به طور مثال چون زمین محدود است، وقتی در یک نقطه خاصی از کشور به آن بخش تسهیلات ارائه شود، منجر به افزایش قیمت آن حوزه می شود.

ارائه تسهیلات مرحله ای

قدسی در عین حال با اشاره به یک راهکار دیگر در این بخش عنوان کرد: اگر تسهیلات مسکن به صورت مرحله ای پرداخت شود، در این صورت آن شخصی که تسهیلات گرفته، اگر فعالیت مولد یعنی ساخت مسکن را انجام ندهد، نمی تواند مرحله بعدی تسهیلات را دریافت کند و طبیعتا این انحراف در تخصیص به حداقل می رسد.

نظارت بر محل مصرف تسهیلات

این کارشناس اقتصادی ادامه داد: نکته آخر این است که چون درنهایت تسهیلات به متقاضی پرداخت می شود و اوست که تصمیم می گیرد با این پول چه کاری را انجام دهد، سیاست گذار نمی تواند روی مصارف این تسهیلات نظارت کاملی را اعمال کند. اما دست کم می تواند بر تسهیلات کلان و بزرگ نظارت کند.

وی با بیان اینکه تعداد تسهیلات خرد بسیار زیاد است و میلیون ها تسهیلات خرد پرداخت می شود که نظارت بر تمام آنها از عهده نهاد مسئول خارج است، افزود: اما می‌توان بر تسهیلات کلان و میلیاردی این نظارت را اعمال کرد. همچنین بانک ها باید بر تسهیلاتی که به شرکت‌ها و تشکیلات وابسته به خود می دهند، نظارت کنند.

با چالش های ایجاد شده در اقتصاد؛

بیمه آتش‌سوزی از سبد خرید مردم خارج شد

ترقی اقتصادی : با توجه به وجود مشکلات اقتصادی و چالش‌های ایجاد شـــده در زندگی مردم، امروزه خرید بیمه نامه آتش سوزی در اولویت های اولیه زندگی قـــرار ندارد. البته، یکی از چالش‌های مهم شـــرکت‌های بیمه، عدم اطلاع کافی بیمه‌گزاران درخصوص شرایط و خدمات بیمه‌ای است که شرکت های بیمه می توانند ارائه کنند.

همچنین بسیاری از افراد نمی‌دانند که می‌توانند با حق بیمه ایبسیار اندک، سرمایه و دارایی های خود را تحت پوشش قرار دهند و جبران زیان‌های وارد به دارایی های خود را برعهده شرکت‌هایبیمه بگذارند. در اینجا لازم است کارگزاران و نمایندگان بیمه و رسانه ها برای افراد جامعه، این مساله را جا بیاندازند که کمترین خدمات دریافتی از یک شـــرکت بیمه، برخورداری از خیالی آسوده و احساس امنیت است. به عبارتی، حتی اگر خطری متوجه مورد بیمه شـــده نباشد، بازهم بیمه‌گزار نگرانی نخواهد داشت و این ریسک بصورت بالقوه به بیمه‌گر منتقل شده است.

گفتنی است اجباری شدن تهیه بیمه نامه شخص‌ثالث کمک شایانی به جا افتادن نیاز به تهیه این بیمه‌نامه درجامعه کرد. برهمین اساس، همانطور که نیاز به داشـــتن بیمه درمان و بیمه شخص ثالث، امروزه برای افراد بســـیاری موضوعی بدیهی شده و خود را ملزم به تهیه آن می‌کنند، شـــاید زمان آن فرارســـیده که خرید بیمه نامه های آتش ســـوزی برای واحدهای مســـکونی، تولیدی، اداری و تجاری و... نیز الزامی شود.

در همین رابطه با حســـن پوراسکندری، مدیر بیمه‌های آتش‌سوزی شرکت بیمه تعاون گفتگویی داشتیم که در ادامه می‌خوانید:

به عنوان اولین ســـوال بفرمایید چرا بیمه‌آتش‌سوزی در جامعه با اقبال چندانی روبه‌رو نیست؟

متاســـفانه بیمه‌نامه‌های اختیاری مانند بیمه آتش ســـوزی، به علت اجباری نبودن و بخشـــی هم عدم آگاهی جامعه از شرایط این بیمه نامه، چندان مورد استقبال عمومی قرار نمی‌گیرد. از طرفی تصورمردم این اســـت که با توجه به تورم مداوم، حق بیمه آتش‌ســـوزی بسیار بالاست. درصورتیکه اولا افراد از پوشش‌های گسترده بیمه آتش‌سوزی مطلع نیســـتند و از طرف دیگر این حق بیمه بسیار اندکبوده و اصلا ضرر مالی به بیمه‌گزار تحمیل نمی شود. البته ماهمواره درصدد آن هستیم که از طریق شرکت و شبکه فروش و با تبلیغات مناسب، در جهت آگاهی بخشی در خصوص این نوع بیمه‌نامه گام برداریم.

امیدواریـــم در آینده ای خیلی نزدیک و بـــا عزم جدی و همگانی و الزامی شدن بیمه آتش سوزی، شاهد این باشیم که تمامیواحدهای مســـکونی و اصناف در کل کشور تحت پوشش این بیمه قرار گیرند.

البته بحث بیمه صندوق بلایای طبیعی برای واحدهای مسکونی چند وقتی است از آغاز شده ولی هنوز به مرحله اجرا نرسیده است.

خطرات بیمه آتش‌سوزی را ذکر کنید.

در بیمه‌های آتش‌سوزی خطرات به دو دسته خطرات اصلی و تبعی تقســـیم بندی می شـــوند. خطرات اصلی شامل آتش‌سوزی، صاعقه و انفجار می باشـــند و به تبع خطرات اصلی ، خطرات اضافی مانند سیل، زلزله، طوفان ، ترکیدگی لوله های آب، سرقت باشکست حرز، شکست شیشه و بســـیاری خطرات دیگر با توجه به نیاز بیمه گزار، محل و نوع فعالیت ایشان قابل ارائه می باشد.

میزان سرمایه ای که می بایست در بیمه آتش سوزی تحت پوشش قرار گیرد ، به چه صورتی است؟

بیمه گذار می بایست اموال خود را به ارزش روز بیمه نماید تا در زمان بروز خسارت مشـــمول ماده ۱۰ قانون بیمه نشود. باتوجه به شرایط تورمی که در کشـــور وجود دارد ، ما همیشه به بیمه‌گزاران خود این پیشنهاد را می‌دهیم که اموال خود را درصدی بیشتر از سرمایه واقعی (قیمـــت روز)، بیمه کنند تا در صورت فراموش کردن اعلام افزایش ســـرمایه به بیمه گر و عدم صدور الحاقیه افزایشـــی و در زمان بروز خسارات احتمالی، بیمه گزار دچار بحران نگردد.

شـــرکت بیمه تعاون تا چه حد قادر بـــه ارائه تخفیف به مشتریان بیمه آتش‌سوزی است؟

براساس قوانین موجود در صنعت بیمه، نرخ حق بیمه و شرایط بیمه آتش ســـوزی تقریبا مشخص شده است. شـــرکت بیمه تعاون با در نظر گرفتن قوانین موجود و شـــرایط رقابتی در بازار، سابقه حضور و وفاداری بیمه گذار در بیمه تعاون، شرایط ایمنی محل، حجم پرتفو بیمه گذار، نحوه پرداخت حق بیمه، عدم ســـابقه خسارت در سنوات قبـــل و موارد دیگر، می تواند تخفیفـــات قانونی و قابل توجهی را به مشتریان خود ارائه نماید. بعضا با برگزاری جشنواره های مناسبتی و یا فصلی شرایط بسیار مناسبی را برای مشتریان ارائه میدهیم.

حداقل و حداکثر زمان پرداخت خسارت در شرکت چقدر است؟

در شـــرکت بیمه تعاون با توجه به دید مثبتی کـــه مدیرعامل این شـــرکت، نســـبت به این قضیه دارند و در جلسات متعدد با مدیران شـــرکت تاکید بر تسریع در امر بررســـی و پاسخگو بودن و پرداخت به موقع خســـارات دارند تمام تلاش مان بر این است که خسارات در کوتاهترین زمان ممکن بررسی و پس از تکمیل مدارک از سوی بیمه گذار، سریعاً پرداخت خسارت صورت پذیرد تا بیمه گذار مفهوم واقعی خدمات پس از فروش را لمس و درک نماید.

راه‌اندازی صندوق سرمایه‌گذاری بیمه‌های زندگی

ترقی اقتصادی: شـــرکت بیمه کوثر به‌منظور کاهش ریســـک سرمایه‌گذاری و افزایش بازده اندوخته بیمه‌های زندگی، صندوق سرمایه‌گذاری بیمه زندگی را راه‌اندازی کرد.

ســـرمایه‌گذاری اندوخته‌های ناشـــی از بیمه‌های زندگی در قالب ســـرمایه‌گذاری این صندوق می‌تواند علاوه بر سود تضمین‌شده در آیین‌نامه بیمه مرکزی، با توجه به شرایط اقتصادی کشـــور و غیرقابل پیش‌بینی بودن آن، با جلوگیری از کاهش ارزش اندوخته و ایجاد ارزش افزوده، منافع بیمه‌گذاران را تامین و به فیش دوم آنان تبدیل کند.

نوید خاندوزی با اشـــاره به شفافیت و انعطاف پذیری بازارهای مالی و پولی کشور گفت: ما با ترکیب بیمه‌های زندگی و بازار اولیه و ثانویه ســـرمایه، طرح جدیدی ابداع کردیم که بیمه‌گذاران با شرکت در این طرح، علاوه بر بهره‌مندی از پوشش‌های بیمه‌ای بتوانند از امتیازات سرمایه‌گذاری در دارایی‌های مختلف نیز منتفع شوند.

وی با بیان اینکه ســـود این صندوق با توجه به شـــرایط اقتصادی و نوســـانات بازارهای مالی دســـتخوش تغییرات خواهد شد، گفت: اطمینان می‌دهیم بیمه کوثر با بهره‌گیری از متخصصان و خبرگان بازارهای مالی و انتخاب یک ســـبد بهینه سرمایه گذاری، تلاش می‌کند بیشترین سود را با کمترین ریسک نصیب بیمه‌گذاران خود کند.

مدیر اقتصادی و ســـرمایه‌گذاری بیمه کوثر این محصول را یک طرح پیشرو و مطابق با محصولات روز بیمه‌ای در ســـطح دنیا دانست و افزود: این طرح با همکاری معاونت فنی بیمه های زندگی، معاونت فروش و درآمد بیمه گری و معاونت فناوری اطلاعات و توسعه زیر ساخت شرکت بیمه کوثر به نتیجه رسیده است.

خانـــدوزی ضمـــن اعلام پیاده ســـازی و جاری شـــدن این طرح در آینـــده ای نزدیک عنـــوان کرد: اســـتقبال هرچه بیشـــتر از این طـــرح، در کنار رفع نیازهـــای بیمه‌ای و ســـرمایه‌گذاری بیمه‌گـــذاران، می‌توانـــد به صنعت بیمـــه و بازارهای مالی کشـــور نیز کمک شایانی کند.

اجرای تحول و نوسازی استراتژیک در صندوق تامین خسارت‌های بدنی

ترقی اقتصادی : مدیر عامل صندوق تامین خســـارت های بدنی از تاســـیس کارگروه دائمی تحول و نوسازی استراتژیک در صندوق تامین خسارت های بدنی خبرداد و گفت: با اجرای تحول و نوسازی اســـتراتژیک در این صندوق، خدمت رسانی به زیان دیدگان حوادث رانندگی و ریلی کشور به ۵۳ روز کاهش یافته است. مجید بهزاد پور مدیر عامل این صندوق، در جلسه هم اندیشی با مدیران، هدف اصلی از تاســـیس کارگروه دائمی تحول و نوسازی استراتژیک در صندوق تامین خســـارت های بدنی را افزایش رضایت مـــردم و ارباب رجوع کاهش هزینه های اداری و زمان رسیدگی به خسارات زیان دیدگان اســـتقرار نظام های نوین بهبود مدیریت، مهندسی مجدد تشکیلات و بهبود ســـاختارهای سازمانی در راســـتای چابک سازی و افزایش بهره‌وری است.

بهزادپور، ایجاد واحد های مســـتقل اســـتراتژیک ســـازمانی، توسعه هماهنگی های برون ســـازمانی، مهندسی مجدد، تجزیه و تحلیل و طراحی سیستم ها و همچنین فرآیند های عملیاتی صندوق، توسعه فـــن آوری اداری و اجرای برنامه های تحقق دولت و میز الکترونیک خدمت را از دیگر اهداف اصلی برشـــمرد و اظهارداشت: ارتقای سطح کیفی برنامه های جامع نیروی انسانی، تدوین برنامه های آموزشی و سنجش سطح انگیزش کارکنان و برنامه ریزی لازم در راستای ارتقای آن از دیگر اهداف تاسیس کارگروه دائمی تحول و نوسازی استراتژیک در صندوق تامین خسارت های بدنی به شمار می رود.

این مقام مســـؤول، برنامه ریزی و انجام اقدامات لازم برای شایســـته ســـالاری در انتخاب مدیران و کارکنان، هماهنگی به منظور اجرای برنامه های ارزشیابی عملکردکارکنان، ایجاد داشبورد آمار و اطلاعات اداری، مدیریتی و نیروی انسانی، همچنین تدوین و اجرای برنامه های فرهنگ ســـازی و ایجاد بستری مناسب برای کاهش تصادفات جاده ای و افزایش ضریب نفوذ بیمه های شخص ثالث را در جامعه از دیگر برنامه های تحولی این صندوق اعلام کرد.

دبیر هیات نظارت و مجمع صندوق تامین خسارت های بدنی، خاطر نشان کرد: تا کنون با اصلاح فرآیند هایی همچون رسیدگی به دعاوی زیان دیدگان در مرحله دادســـرای انقلاب اســـلامی، زمان رسیدگی پرونده زیان دیدگان با انجام طرح قضا زدائی از متوســـط ۵۳۳ روز به ۵۳ روز کاهش یافته است.

وی، تصریح کرد: با طراحی و واگذاری ســـامانه ماده ۱۳ نســـبت به افزایش تعامل با شـــرکت های بیمه در راستای استقرار نظام ارسال پرونده الکترونیک و کاهش زمان رسیدگی به خسارت زیان دیدگان گام های موثری برداشته شده است.

بهزادپور، تشـــکیل میز های خدمـــت الکترونیک همچون معاضدت حقوقی، پاســـخگویی و پیگیری پرونـــده را از جمله اقدامات کلیدی خود از زمان تصدی بر صندوق تامین خســـارت های بدنی ذکر و از راه اندازی بخش تشـــکیل پرونده الکترونیک در سال جاری خبر داد.

بهزاد پور، مدیر عامل صندوق تامین خسارت های بدنی، در پایان ابراز امید واری کرد: با انجام ۴۰ برنامه عملیاتی در قالب برنامه نوســـازی استراتژیک تبیین شده در سال ۱۴۰۰ بتوانیم شاهد تحولی عظیم و کلیدی در خدمات رسانی صندوق تامین خسارت های بدنی به زیان دیدگان حوادث رانندگی و ریلی کشور باشیم.

عملکرد چهارماهه بازار بیمه منتشر شد

چرا تولید حق بیمه رشته پول رشد ۴۱ درصدی دارد ؟

ترقی اقتصادی : درحالی که تولید حق بیمه رشته پول در ۴ ماهه اول امسال ۴۱ درصد رشد نشان می دهد ، طبق گزارش سالنامه بیمه مرکزی ایران نرخ رشد تولید حق بیمه رشته پول در سال ۹۸ منفی ۲۷.۸ درصد بوده و خسارات پرداختی آن با ۴۴۳ درصد ، ضریب خسارت رشته پول را به ۵۴.۴ درصد رسانده است . در«بیمه پول» ، انواع وجوه نقد مانند اسکناس، مسکوکات و ارز و وجوه غیرنقد شامل انواع چک، سفته، اوراق قرضه و سکه‌های طلا تحت پوشش بیمه قرار می گیرند. بیمه‌گر در چارچوب شرایط بیمه‌نامه پول تعهد می‌کند، زیان‌هایی که بر اثر بروز سرقت (مسلحانه) و حادثه (آتش‌سوزی، انفجار، سیل و ...) به پول موجود در صندوق (بانک ها مؤسسات مالی و...) یا در حال جابه‌جایی وارد می‌شود، جبران کند. حال می خواهد این پول در گردش باشد یا در صندوق . این سوال پیش می آید ، چرا تولید حق بیمه پول تنها در ۴ ماهه اول امســـال بیش از ۴۱ درصد رشد دارد ؟ آیا بانک ها ریسک پول در گردش و یا در صندوق خود را به شرکت های بیمه ای که سهامدارشان هستند ، واگذار می کنند ؟ یا این ریسک با مدیریت درست از مجموعه مالی آنها خارج می شود ؟

بیمه مرکزی ایران عملکرد چهار ماهه بازار بیمه کشور را اعلام کرد . در این گزارش ، میزان حق بیمه تولیدی در چهار ماهه منتهی به تیرماه امسال ۳۱ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان بوده است که در مقایسه با چهار ماه ابتدای سال ۹۹ به میزان ۴۵.۷ درصد افزایش داشته و مبلغ خسارت پرداختی صنعت بیمه در دوره یاد شده ۱۴ هزار و ۸۰۰ میلیارد تومان اعلام شده است که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۴۰ درصد رشد دارد.

در گزارش بیمه مرکزی آمده است ، حق بیمه تولیدی اکثر رشته‌های بیمه غیر از سه رشته بیمه بدنه اتومبیل ، درمان و پول با ۳۷.۷، ۲۳.۴ و ۴۱ درصد رشد ، بالاتر از رشد بازار بیمه با ۴۵.۹ تا ۱۹۲.۳ درصد بوده است، که در مجموع با سهم عمده ۷۵.۳ درصد از کل، رشد حق بیمه تولیدی بازار در حدود ۴۵.۷ درصد را رقم زده است.

رشد رشته پول چرا ؟

درحالی که تولید حق بیمه رشـــته پول در ۴ ماهه اول امسال ۴۱ درصد رشد نشان می دهد ، طبق گزارش ســـالنامه بیمه مرکزی ایران نرخ رشد تولید حق بیمه رشته پول در سال ۹۸ منفی ۲۷.۸ درصد بوده و خسارات پرداختی آن با ۴۴۳ درصد ، ضریب خسارت رشته پول را به ۵۴.۴ درصد رسانده است .

در"بیمه پول" ، انواع وجوه نقد مانند اســـکناس، مســـکوکات و ارز و وجوه غیرنقد شامل انواع چک، ســـفته، اوراق قرضه و ســـکه‌های طلا تحت پوشـــش بیمه قرار می گیرند. بیمه‌گر در چارچوب شـــرایط بیمه‌نامه پول تعهد می‌کند، زیان‌هایی که بر اثر بروز سرقت (مسلحانه) و حادثه (آتش‌ســـوزی، انفجار، ســـیل و...) به پول موجود در صندوق (بانک ها، مؤسسات مالی و...) یا در حال جابه‌جایی وارد می‌شود، جبران کند. حال می خواهد این پول در گردش باشد یا در صندوق .

به عبارتی ، بانک‌ها و موسســـات برای انتقال پول به شـــعب و یا مقصدهای مختلف در داخل شـــهرها و بین شهرها در سراسر کشـــور در قبال خطرات مختلف نظیر آتش‌سوزی، انفجار و دزدی مسلحانه و غیرمسلحانه احتیاج به بیمه وجوه در راه دارند. همچنین بانک‌ها و موسسات موجودی نقدی خود مانند وجه نقد و اوراق بهادار و مســـکوکات را در تمام مدت شبانه‌روز در مقابل خطرات و حوادث ناشـــی از دزدی ، آتش‌سوزی، انفجار، سیل، زلزله، شورش اعتصاب و اغتشاش در محدوده جغرافیایی کشور بیمه می‌کنند. این سوال پیش می آید ، چرا تولید حق بیمه پول تنها در ۴ ماهه اول امســـال بیش از ۴۱ درصد رشد دارد ؟ آیا بانک ها ریسک پول در گردش و یا در صندوق خود را به شـــرکت‌های بیمه ای که سهامدارشـــان هستند ، واگذار می‌کنند؟ یا این ریسک با مدیریت درست از مجموعه مالی آنها خارج می شود ؟

در بخش دیگری از گزارش بیمه مرکزی ، نسبت خسارت بازار دراین دوره با ۱.۹ واحد کاهش در مقایســـه با ۴ ماهه نخست سال گذشته به ۴۶.۶ درصد رسیده که در محاسبه این نسبت مبالغ خسارت‌های معوق، ذخایر حق‌بیمه، کارمزد شبکه فروش و هزینه‌های اداری- عمومی شرکت‌های بیمه در نظر گرفته نمی‌شود.

با این وجود، بررســـی آمار عملکرد شرکت‌ها و رشته‌های بیمه از حیث "نسبت خسارت" در ایـــن مدت چهار ماهه نمی‌تواند ارزیابی مطلوبی از عملکرد آن‌ها را در دســـترس قرار داده و دستاوردهای واقعی آن‌ها را نشان بدهد. بر اساس این گزارش، رشته‌های کشتی با ۷۳۴ درصد، درمان با ۹۵.۴ درصد و بدنه اتومبیل با ۵۶.۹ درصد نســـبت خســـارتی بالاتر از بازار را به خود اختصاص داده‌اند. سهم بخش غیردولتی از حق بیمه تولیدی و خسارت پرداختی صنعت بیمه به ترتیب حدود ۶۹ و ۷۵ درصد بوده است.

این گزارش می‌افزاید ســـهم سه رشته بیمه شـــخص ثالث و مازاد، درمان و زندگی به ترتیب ۳۵.۶، ۱۷.۹ و ۱۵.۸ درصد از پرتفوی حق بیمه تولیدی در بازار به شمار می‌رود که البته سهم شـــرکت‌ها و رشـــته‌های بیمه در دوره‌های زمانی کمتر از یک سال معمولاً با تغییرات زیادی همراه اســـت. در این مدت حدود ۲۰.۷ میلیون بیمه‌نامه صادر و ۱۵.۲ میلیون فقره خسارت پرداخت شده است و تعداد بیمه نامه‌های صادره و تعداد موارد خسارت پرداختی نسبت به چهار ماهه اول سال قبل، به ترتیب ۴.۷ و ۱۹.۹ درصد رشد داشته است.

بر اســـاس همین گزارش، رشد ۴.۷ درصدی تعداد بیمه نامه صادره به واسطه رشد این تعداد در اکثر رشته‌های بیمه بین ۴.۲ تا ۲۰۰ درصد بوده که در مجموع با سهم ۳۳.۷در بازار بیمه با کاهش در تعداد بیمه نامه‌های صادره رو به رو شده اند.

گزارش چهارماه نخســـت ســـال جاری بر این نکته تاکید دارد کـــه عملکرد صنعت بیمه در رشـــته‌های زندگی، آتش ســـوزی، بدنه اتومبیل، حوادث و حوادث راننده در رشد تعداد بیمه نامه‌های بازار به طور ویژه تاثیر بیشتری دارد به نحوی که تعداد بیمه نامه‌های صادره آن‌ها در مجموع با ۶۰.۹ درصد سهم از کل، در مقایسه با چهار ماهه نخست سال گذشته به ترتیب ۱۸ ،۲۰.۸، ۴.۲، ۶.۶ و ۰.۹ درصد رشد داشته است.

برابر اعلام بیمه مرکزی رشد ۱۹.۹ درصدی تعداد موارد خسارت پرداختی بازار، بیشتر به دلیل رشد ۲۱.۲ درصدی این تعداد در بیمه درمان با سهم عمده ۹۴.۱ درصد از تعداد خسارت‌های پرداختی بازار بیمه بوده است.

شکایت هیئت مدیره بیمه سرمد از تاجگردون به دادستان کل کشور

ترقی اقتصادی :پس از عزل تاجگردون از مدیریت بیمه سرمد، بانک صادرات به عنوان ســـهامدار عمده این بیمه تلاش می‌کند با برگزاری زودهنگام مجمع عمومی این بیمه، اعضای هیئت مدیره بیمه سرمد را تغییر دهد. موضوع رد اعتبارنامه غلامرضا تاجگردون در جریان انتخابات مجلس یازدهم، یکی از پرونده‌های پر ســـر و صدای سال گذشته بود. پیـــش از آن تردیدها درباره رد و تاییـــد صلاحیت تاجگردون قبل از برگزاری انتخابات یکی از موضوعات بحث‌برانگیز در فضای سیاســـی کشـــور بود. پس از رد اعتبارنامه تاجگردون توسط نمایندگان مجلس یازدهم، وی با فاصله اندکی به مدیریت بیمه سرمد منصوب شد. حدود ۶۰ درصد از سهام بیمه ســـرمد متعلق به بانک صادرات و ۴۰ درصد آن مربوط به ســـهامداران خرد و دیگر ســـهامداران از جمله صندوق بازنشســـتگی صدا و سیما است. اما پس از انتشار خبر فیش حقوقی نجومی غلامرضـــا تاجگردون مدیرعامل بیمه ســـرمد در خبرگزاری فارس در کنار افشای تخلفات مربوط به وی در زمان بررسی اعتبارنامه نمایندگان، تاجگردون از مدیریت بیمه سرمد کنار گذاشته شد. پس از برکناری تاجگردون، هیئت مدیره بیمه ســـرمد از وی به دلیل بعضی تخلفات شـــکایت کردند. اما ماجرا به همین جا ختم نشد. حجت‌الله صیدی مدیرعامل بانک صادرات با ارسال نامه‌ای به تاریخ ۲۶/۰۳/۱۴۰۰ به مراجع ذیصلاح حقوق و مزایای نجومی تاجگردون را قانونی دانست. پس از آن نیز بانک صادرات به دلیل داشـــتن سهام مدیریتی در بیمه ســـرمد، تلاش کرد با برگزاری زودهنگام مجمع عمومی هیئت مدیره بیمه سرمد را عزل و هیئت مدیره دیگری را جایگزین کند.

اخبار کوتاه

بیمه پارسیان طرح ماندگار در شهر را آغاز کرد

ترقی اقتصادی: جشنواره بیمه های خودرو بیمه پارسیان با عنوان «طرح ماندگاری در شهر، همیاری کنترل کرونا» آغاز شد. این شرکت با هدف تکریم مشتریان و همچنین با توجه به شـــرایط کنونی در خصوص مراقبت های کنتـــرل ویروس کرونا و کاهش ترددهای بین شهری، «طرح ماندگاری در شهر، همیاری کنترل کرونا» با شرایط ویژه پرداخت حق بیمه به صورت نقد و اقســـاط ، با نرخ ویژه و اســـتثنایی بیمه پارسیان را برگزار می کند.در این طرح که تا پایان آذرماه ۱۴۰۰ ادامه خواهد داشـــت انواع خودرو ســـواری که فقط تردد درون شهری داشته باشند با پرداخت ۵۰ درصد حق بیمه می توانند بیمه بدنه خریداری نمایند.علاقه مندان می توانند جهت کسب اطلاع از شرایط خرید اقساطی بیمه نامه بدنه به شعب و نمایندگی‌های بیمه پارسیان در سراسر کشور مراجعه نمایند. همچنین مرکز ارتباط با مشتریان بیمه پارسیان به شماره ۸۲۵۹-۰۲۱ پاسخگوی سوالات مشتریان عزیز خواهد بود.

تعهد بیمه ایران به انجام مسئولیت‌های اجتماعی

ترقی اقتصادی: بیمه ایران در شـــرایط سخت پاندومی کرونا نسخه دلتا، با همکاری وزارت بهداشت اقدام به تهیه یک دستگاه سی تی اسکن برای مهار این بیماری نمود. شرکت سهامی بیمه ایران در چارچوب ایفای مسئولیت های اجتماعی خود به ویژه در دوران ســـخت شیوع کرونا و تلاش همگانی برای مهار آن، یک دستگاه سی تی اسکن به وزارت بهداشـــت اهدا کرد.با توجه به مفاد تفاهم نامه همکاری بین وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و شرکت بیمه ایران برای مشارکت این شرکت در طرح خرید یک دستگاه سی تی اسکن که در شرایط تشدید بحران همه گیری کرونا بسیار حیاتی می نماید، هیات مدیره بیمه ایران با خرید و اهدای دستگاه مذکور موافقت کرد.به این ترتیب، بنا به مصوبه هیأت مدیره بیمه ایران، هزینه خرید یک دستگاه سی تی اسکن تولید داخل کشور در اختیار وزارت بهداشت قرار گرفت.

سطح یک توانگری مالی بیمه آسیا با نسبت ۱۳۳ درصد، تایید شد

ترقی اقتصادی: بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سطح یک توانگری مالی سال بیمه آســـیا در سال ۱۴۰۰ را با نسبت۱۳۳درصد تایید کرد. سطح یک توانگری مالی بیمه آسیا در سال ۱۴۰۰ با نسبت ۱۳۳ درصد در مقایسه با نسبت ۱۲۰ درصد در سال ۱۳۹۹ افزایش ۱۳واحدی را نشان می دهد. بنابر این گزارش، بیمه مرکزی جمهوری اســـلامی ایران در اجرای ماده ۶ آیین نامه نحوه محاســـبه و نظارت بر توانگری مالی موسسات بیمه(شماره ۶۹) و براساس صورت های مالی سال۱۳۹۹، سطح یک توانگری مالی سال ۱۴۰۰بیمه آسیا را مورد تاییدقرار داد. این گزارش می افزاید، تدبیر مدیریت ارشـــد و همدلی کارکنان بیمه آسیا از یک سو و از سوی دیگر، ارایه طرح های جدید بیمه ای، ارتقای نظارت ها، افزایش و بهبود چشـــمگیر ترکیب پرتفوی، کاهش نسبت خسارت، توسعه کمی و کیفی شبکه فروش، بهینه سازی نیروی انسانی وسرمایه گذاری هدفمند، موجب شد تا بیمه آسیا توانگری مالی خود را در سطح یگ حفظ کند و آن را با ۱۳واحد افزایش، به ۱۳۳ درصد ارتقا بخشد.

رشد ۹۵ درصدی حق بیمه تولیدی بیمه «ما»

ترقی اقتصادی: براساس گزارش منتشره در سامانه کدال ، شرکت بیمه «ما» در پایان مرداد ماه سال ۱۴۰۰، مبلغ ۹,۳۳۰ میلیارد ریال حق بیمه تولید کرد و این در حالی است که نسبت خسارت این دوره ، تنها ۲۸درصد می باشد. شرکت بیمه «ما» ضمن تلاش برای افزایش سهم خود از بازار ، همواره با تصمیم های عملیاتی مناسب و کنترل ریسک ، ترکیب پرتفوی خود را به بهترین شکل مدیریت و ۹,۳۳۰ میلیارد ریال حق بیمه تولید کرده است.بر اساس این گزارش حق بیمه تولیدی در پایان پنج ماهه اول سال ۱۴۰۰ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۹۵ درصد رشد داشته و تا این مقطع زمانی فراتر از برنامه های پیش بینی شده ســـال ۱۴۰۰ پوشش داده شده است.این گزارش افزود: با برنامه های مدون، اقدامات لازم جهت کنترل نسبت خسارت در رشته های بیمه ای صورت گرفته است و در نتیجه این اقدامات، سهم رشته های سودده و کم ریسک در مجموع ۶۵درصد از کل پورتفوی پنج ماهه ۱۴۰۰ می باشد.

سطح یک توانگری مالی شرکت بیمه آرمان برای دومین سال متوالی

ترقی اقتصادی: با تاییدیه بیمه مرکزی ج.ا.ا توانگری مالی شرکت بیمه آرمان برای دو سال متوالی با نسبت ۲۴۳ درصد در سطح یک قرار گرفت. طبق ارزیابی و کنترل انجام شده صورت های مالی ســـال ۱۳۹۹، بیمه آرمان با کسب نسبت ۲۴۳ درصد در سطح یک توانگری مالی برای سال ۱۴۰۰ و وضعیت مطلوب قرار گرفت.بر اساس ایـــن گزارش در متن نامه بیمه مرکزی ج.ا.ا آمده اســـت.در اجرای ماده ۶ آیین نامه نحوه محاسبه و نظارت بر توانگری مالی موسسات بیمه (شماره ۶۹) و حسب بررسی و کنترل انجام شده، براساس صورت های مالی سال ۱۳۹۹ و پس از اعمال تعدیلات طبق محاســـبات جداول پیوست، به اســـتحضار می رساند، نسبت توانگری مالی آن شرکت برای ســـال ۱۴۰۰ معادل ۲۴۳ درصد(سطح یک)، مورد تایید بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران است

بیمه سامان همچنان در «سطح یک» توانگری مالی

ترقی اقتصادی: طبق اعلام بیمه مرکزی، شـــرکت‌های بیمه‌ای که نســـبت توانگری آنها برابر۱۰۰ درصد و بیشـــتر بوده و در ســـطح یک قرار دارنـــد، برای ایفای تعهدات خود درمقابل بیمه‌گذاران از توانایی کافی برخوردارند ودراین میان شرکت بیمه سامان توانسته رکورد تثبیت نسبت توانگری مالی را در ۹ سال پیاپی از آن خود کند.بررسی ارزیابی های فنی شـــرکت بیمه سامان نشان می دهد که این شرکت توانسته در سال ۱۴۰۰، نسبت توانگری مالی خود را به عدد ۲۶۹ درصد برساند.این شرایط نشان می‌دهد که بیمه سامان بار دیگر در سطح یک توانگری مالی قرار گرفته است. سطوح نظارت بر توانگری مالی موسسات بیمه در پنج سطح زیاد به کم دسته بندی می شود، اما بیمه سامان اکنون در بهترین سطح توانگری مالی قرار دارد که نشان از وضعیت با ثبات، قابل اعتماد و اتکا درحوزه مدیریتی این شرکت است. شرکت های بیمه در اجرای مقررات مصوب شورای عالی بیمه (آیین نامه شماره ۶۹)، موظف اند توانگری مالی خود را پس از حسابرسی صورت های مالی سالانه، محاسبه و همراه اظهارنظر حسابرس و بازرس قانونی به بیمه مرکزی ارسال کنند. بیمه مرکزی سپس این گزارش را بررسی و نظر خود را درباره توانگری مالی اعلام می کند

بررسی مشکلات شبکه فروش بیمه رازی

ترقی اقتصادی: در راســـتای سیاســـتهای نماینده محوری مدیرعامل بیمه رازی و چرخش‌های اســـتراتژیک این شرکت ، اولین نشست یکشنبه ها با نماینده ها برگزار شد.در اولین جلســـه بازدید روابط عمومی با نماینده ها که با حضور دکتر ناصرالدین اسلامی فرد مدیر روابط عمومی و امور بین‌الملل بیمه رازی در دفتر خانم مریم ستوده واقع در منطقه ســـعادت آباد تهران صورت پذیرفت مشکلات شبکه فروش و راهکارها بررسی شد.در این جلسه که دو ساعت به طول انجامید مباحثی از جمله تبلیغات ، حدود اختیارات نمایندگان ، آموزش های تخصصی نمایندگان ، پرداخت کارمزد مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت.گفتنی است خانم مریم ستوده فارغ‌التحصیل رشته بیمه از دانشگاه علامه طباطبائی تهران است که از سال ۸۲ با شعبه مرکزی شرکت بیمه رازی همکاری دارد.وی با ۴ پرسنل و در دفتر ملکی پرتفوهای متعددی از جمله چند هلدینگ ، شرکت دارویی و حوزه های تخصصی باربری فعالیت موثری در شرکت بیمه رازی داشته است.

دیدگاه

بازار افغانستان برای ایران سراب است ؟

مهراد عباد
عضو هیئت نمایندگان اتاق

در حال حاضر خیلی از کشورها به تکنولوژی‌های نو رو آورده‌اند و از طریق گازهای فشرده پروژه‌های صنعتی خود را جلو می‌برند و خیلی کمتر دیگر انتقال گاز از طریق لوله‌کشی انجام می‌شود. انتقال گاز از طریق لوله‌کشی، هزینه خیلی بالایی دارد. هزینه تعمیرات و نگهداری زیادی هم در ادامه باید برای آن در نظر گرفت و از طرفی هم شرایط منطقه کاملاً بحرانی است. هر آن احتمال درگیری بیشتری میان افغانستان و پاکستان می‌رود. اگر هم قرار باشد، ایران در پاکستان لوله‌کشی انجام دهد بازهم خطرات زیادی برایش وجود دارد.

بحث انتقال گاز به پاکستان و هند دوباره داغ شده، آن هم به دلیل سفر وزیر امور خارجه پاکستان به افغانستان، ازبکستان و ایران بوده است. به نظر می‌رسد پاکستانی‌ها فعالیت‌هایشان درباره پروژه انتقال گاز را مجددا شروع کرده‌اند. البته این قرارداد خیلی سال پیش نوشته شده است. سال ۲۰۰۲ آغاز شد و قرار بود سال ۲۰۱۴ به بهره‌برداری برسد. اما همچنان این اتفاق نیفتاده است. البته که ایران به تعهدات خودش عمل کرده و خط لوله را از عسلویه تا مرز پاکستان ادامه داده است. ولی به‌خاطر تحریم‌ها و فشاری که امریکا به دیگر کشورها آورد و کنار کشیدن برخی کشورها از جمله هند از پروژه، ادامه کار معلق ماند.

در عین حال، به‌صورت موازی، پاکستان قراردادی به نام تاپی را امضا کرده که طبق آن، انتقال گاز از طریق ترکمنستان انجام بگیرد و به پاکستان و هند برسد. این تهدیدی برای ایران است. البته قرارداد ایران با پاکستان ظاهراً به نسبت باقی قراردادهای بین‌المللی، سفت‌وسخت بسته شده و جریمه‌های سنگینی هم برایش گذاشته شده است. اما با حال، این ریسک وجود دارد که پاکستان از پروژه کناره‌گیری کند، مخصوصاً با فشاری که امریکا روی این قضیه می‌آورد. البته پاکستان در ظاهر دلیل تعلیق در پروژه را مسائل مالی و فاینانس اعلام کرده است، در دوره‌ای هم از ایران درخواست وام ۵۰۰ میلیون دلاری داشت، اما ایران آن را رد کرد، چرا که هند -که ادامه این پروژه خط لوله گاز است و از پاکستان قرار است لوله کشی به هند انتقال پیدا کند- یک‌طرفه آن را ملغی کرده بود. بنابراین در حال حاضر، این قرارداد بی تکلیف است و معلوم نیست که واقعاً این کار ادامه پیدا کند یا خیر. از طرفی هم ایران کلی هزینه کرده و این خط لوله را تا مرز پاکستان کشیده است. البته که پاکستان برای ادامه لوله کشی در مرز خود، از روسیه و ایران درخواست کمک داشته است. حالا باید به این مسئله هم توجه کرد که چون بیشتر مراکز صنعتی پاکستان در شرق این کشور قرار دارد، به این صورت نیست که بعد از مرز بتوانند این خط لوله را به اتمام برسانند، آنها باید تا شرق این کشور لوله‌کشی را ادامه دهند.

در نگاهی کلی، بازار پاکستان و افغانستان، بازار بزرگی برای گاز نیست و به‌نوعی در کشورهای همسایه، این ترکیه است که بیشترین میزان مصرف را دارد. همچنین با اینکه صادرات گاز ایران به عراق انجام می‌شود، اما شرایط موقتی است و هر لحظه اگر ایران به قراردادها و توافق‌های بین‌المللی‌اش برنگردد، ممکن است عراق هم قراردادهای سه ماهه واردات گاز را دیگر تمدید نکند. در نتیجه مشکلی بزرگ در صادرات گاز ایران ایجاد خواهد شد. ایران الان رتبه سوم و چهارم صادرات گاز در دنیا را دارد، اما ترکمنستان و قطر با سرمایه‌گذاری‌های خارجی که جذب کرده‌اند، می‌توانند جایگاه خود را ارتقا دهند و هر لحظه امکان دارد جایگاه ایران را به دست آورند.

همانطور که پیشتر هم گفتم، قرار بود این خط لوله به چین هم انتقال پیدا کند، اما درست مثل پاکستان مرکز صنعتی چین هم در شرق این کشور قرار دارد و خیلی شرایط سختی است که این مقدار لوله‌کشی انجام شود تا این پروژه به شرق چین برسد. البته که در همین وسط راه هم مانده‌اند و اینکه بتوانند به چین هم گاز برسانند، بحث بزرگی است.

این موضوع را باید در نظر بگیریم که انتقال گاز در این دوره و زمانه کمی پیچیده است. در حال حاضر خیلی از کشورها به تکنولوژی‌های نو رو آورده‌اند و از طریق گازهای فشرده پروژه‌های صنعتی خود را جلو می‌برند و خیلی کمتر دیگر انتقال گاز از طریق لوله‌کشی انجام می‌شود. انتقال گاز از طریق لوله‌کشی، هزینه خیلی بالایی دارد. هزینه تعمیرات و نگهداری زیادی هم در ادامه باید برای آن در نظر گرفت و از طرفی هم شرایط منطقه کاملاً بحرانی است. هر آن احتمال درگیری بیشتری میان افغانستان و پاکستان می‌رود. اگر هم قرار باشد، ایران در پاکستان لوله‌کشی انجام دهد، بازهم خطرات زیادی برایش وجود دارد. البته ایران قصد داشت از طریق افغانستان هم این کار را انجام دهد. ولی فکر نمی‌کنم با این شرایطی که به وجود آمده، چنین اتفاقی رخ دهد. البته خوش‌بینی‌هایی هم وجود دارد که با روی کار آمدن طالبان شاید این پروژه ادامه پیدا کند. اما به گمان من برعکس است و با وجود طالبان انتقال گاز از طریق افغانستان نمی‌تواند انجام شود. از طرفی هم افغانستان، کشوری کوهستانی است و لوله‌کشی در آن بسیار سخت خواهد بود.

در این میان فرصتی وجود دارد که پیمانکاران ایرانی نباید آن را نادیده بگیرند. آن هم اجرای این لوله‌کشی در پاکستان است. الان باتوجه‌به درخواست کمکی که از ایران و روسیه و چین شده است، امیدوارم شرکت‌های ایرانی بتوانند بخشی از این پروژه را انجام بدهند. این‌طور شاید از لحاظ مالی هم بحث فاینانسش راحت‌تر باشد.

همان‌طور که گفتم ایران باید انتقال گاز حتی در داخل کشور را از این سیستم سنتی انتقال گاز لوله‌ای به سمت تکنولوژی‌های جدید ببرد. اگر بتوانیم در بحث فشرده‌سازی ال‌پی‌جی و ال‌ان‌جی فعال‌تر و قوی‌تر شویم، ما پتانسیل بسیار بالایی خواهیم داشت. الان همه دنیا به این قضیه روی آورده‌اند و از این تکنولوژی برای انتقال گازشان استفاده می‌کنند. اما ایران مثل همه تکنولوژی‌های دیگر، از این تکنولوژی هم عقب‌مانده است.

به اعتقاد من شرکت ملی نفت باید سرمایه‌گذاری زیادی انجام دهد تا بتواند به این تکنولوژی برسد. البته این تکنولوژی، تکنولوژی های‌تکی نیست و می‌توان به آن دست‌یافت. از طرفی هم ما بخشی از این تکنولوژی را داریم. اما سرمایه‌گذاری در بعضی بخش‌ها باید انجام شود تا بتوانیم در این حوزه قوی‌تر عمل کنیم.

از طرف دیگر با کشف میدان گازی در خزر فرصتی برای انتقال گاز ایران به اروپا پیش آمده است. الان کشورهای حوزه سی‌آی‌اس، کشورهای شمال دریای خزر همگی به‌شدت در حال سرمایه‌گذاری هستند و شاید در چند سال آینده، گاز جای نفت را بگیرد. البته پله بعدی‌اش روی انرژی‌های پاک‌تر مثل انرژی‌های هیدروژنی است که ما خیلی از آن عقب هستیم. همه کشورها برای صد سال آینده برنامه‌ریزی کرده‌اند، اما ما برای ده سال آینده هم برنامه‌ریزی نداریم. از طرف دیگر، در بحث انتقال گاز به افغانستان، ظاهراً طالبان مذاکرات را با ترکمنستان شروع کرده و با چراغ سبزی که امریکا به آنها نشان داده، به دست آوردن بازار افغانستان توسط ایران، سرابی بیش نیست. چرا که احتمال اینکه افغانستان بخواهد در آینده گازش را از طریق ترکمنستان تامین کند، خیلی بیشتر از این است که بخواهد از طریق ایران تامین کند. باتوجه‌به روی کار آمدن دولت جدید و رویکرد جناب مهندس اوجی که رویکردی بیشتر گازی دارند، احتمالا پروژه‌های این بخش راحت‌تر جلو می‌رود. اما برای هرچه قوی‌تر حاضر شدن، باید دیپلماسی اقتصادی ما فعال‌تر شود، آن هم برای اینکه این قرارداد که بسته شده و این‌همه هم برایش هزینه شده به بن‌بست نرسد -به‌هرحال کلی هزینه شده و این خط لوله تا لب مرز کشیده شده است. به نظر من توافقات بین‌المللی راهکار این ماجرا است. از طرفی برای بحث‌های فاینانس و مالی‌اش ما نیاز داریم که اف‌ای‌تی‌اف تصویب شود. اگر آن تصویب نشود، فکر نکنم بتوانیم هیچ قرارداد بین‌المللی را با هیچ کشوری داشته باشیم. باید روی این دو حوزه، به‌خوبی کار کنیم. در انتها، من همچنان به دو راهکار جدید برای بخش گاز، تاکید می کنم. اولی استفاده از تکنولوژی‌های جدید برای انتقال گاز و فشرده‌سازی انتقال آن، دومی هم استفاده از فرصت پروژه لوله‌کشی در پاکستان است. پیمانکاران ایرانی در این حوزه خیلی قوی هستند. آنها تقریبا ۸۰ درصد ایران را لوله‌کشی کرده‌اند به‌راحتی می‌توانند این کار را در پاکستان انجام دهند.

خودروسازان بدهی خود به قطعه سازان را چگونه پرداخت می کنند؟

بحران بدهی در صنعت خودرو

ترقی اقتصادی : میزان مطالبات قطعه‌سازان از خودروسازان که در پایان سال گذشته کمتر از ۳۰میلیارد تومان بود، در پایان مردادماه امسال به ۳۶هزار میلیارد تومان رسیده است.

در شرایطی که وزیر جدید صمت قول تولید سه میلیون خودرو در کشور را داده است تازه ترین آمارها نشان می دهد صنعت خودرو با مشکل حتی روز را شب می کند و طبق تازه ترین آمارها رقم بدهی های خودروسازان تنها به قطعه سازان تا پایان مرداد امسال به ۳۵ تا ۳۶هزار میلیارد تومان رسیده است. کاهش شدید نقدینگی و افزایش حجم زیان انباشته و بدهی معوق خودروسازان موجب شده ایران خودرو و سایپا شیوه‌های تازه تامین مالی مانند خرید دین، اوراق گام و تفاهمنامه را جایگزین مراودات خود با نظام بانکی و زنجیره تامین قطعات خود کنند، اما قطعه‌سازان این روش‌های تامین مالی را مصداق انتقال بدهی خودروسازان به صنعت قطعه سازی تلقی می‌کنند و نسبت به شکل‌گیری بحرانی بزرگ در آینده نه چندان دور هشدار می‌دهند؛ بحرانی که صنعت خودرو و قطعه سازان را با چالش‌های جدی‌تری مواجه خواهد کرد.

خرید دین یا ایجاد بدهی یکی از شیوه‌های تامین مالی از نظام بانکی است. این شیوه از ۳ سال پیش در صنایع خودروسازی و قطعه‌سازی رایج شده، اما استفاده از این شیوه برای پرداخت مطالبات قطعه‌سازان از نیمه دوم سال گذشته رواج بیشتری یافته است. حالا برخی قطعه‌سازان از توقف پرداخت نقدی مطالبات خود و تحمیل زیان این شیوه تامین مالی به صنعت قطعه‌سازی خبر می‌دهند. در این شیوه چک‌های مدت دار خودروسازان به بانک‌ها ارائه شده و قطعه سازان در توافق با بانک‌ها با درصدی تنزیل که از ۱۸ تا ۲۵درصد در نوسان است، مطالبات خود از خودروسازان را دریافت می کنند. استفاده از این روش که از چند سال قبل به عنوان شیوه‌ای برای تامین مالی خودروسازان در دستور کار قرار گرفت، از مهر و آبان‌ماه سال گذشته به اصلی‌ترین روش پرداخت این مطالبات تبدیل شده است. در روش خرید دین، قطعه‌سازان یا از محل مطالبات خود از خودروساز و بنابر صورت‌های مالی مشخص و اعتبار اسنادی مورد تأیید بانک نسبت به دریافت تسهیلات با سپردن وثیقه لازم اقدام می‌کنند یا اینکه بانک‌ها چک‌های مدت‌دار مطالبات قطعه‌سازان از خودروسازان را با تنزیل یا سپرده‌گذاری ۱۸تا ۲۵درصدی و در ازای دریافت ضمانت لازم از قطعه‌سازان نقد می‌کنند. وضع زمانی بحرانی می‌شود که چک خودروساز نقد نشود و نظام بانکی برای دریافت مطالبات خود سراغ چک تضمین یا وثیقه ارائه شده قطعه‌ساز برود.

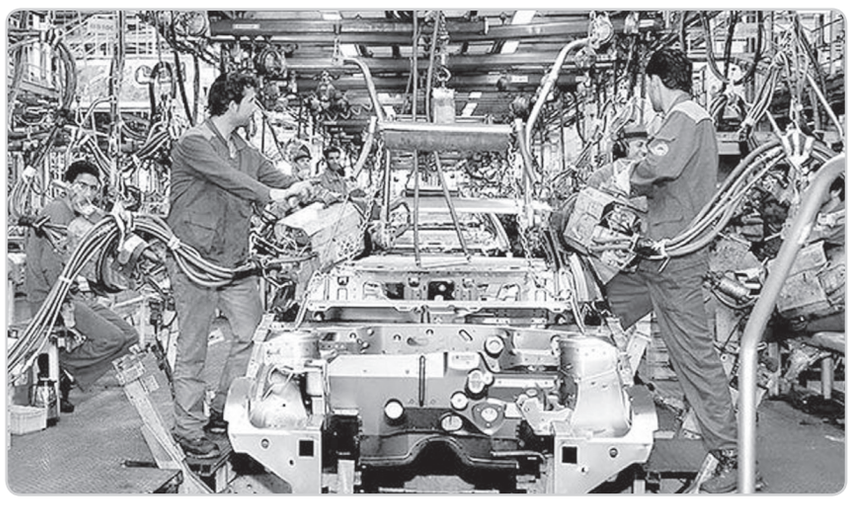

در این بین مازیار بیگلو دبیرانجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو در گفت‌وگویی اعلام کرده است: میزان مطالبات قطعه‌سازان از خودروسازان که در پایان سال گذشته کمتر از ۳۰میلیارد تومان بود، در پایان مردادماه امسال به ۳۶هزار میلیارد تومان رسیده است. کاهش نقدینگی خودروسازان موجب گرایش آن ها به شیوه تامین مالی خرید دین شده است. اکنون ۳۰تا ۴۰درصد مطالبات قطعه‌سازان از خودروسازان به این شیوه پرداخت می‌شود. او گفته است: باید بپذیریم فعلا پولی نیست تا خودروساز به قطعه‌ساز بدهد؛ زیرا خودروسازان به‌دلیل قیمت‌گذاری دستوری ناچار به فروش محصولات خود با ۶۰درصد قیمت تمام‌شده هستند و به همین دلیل ماهانه در ایران‌خودرو ۲هزار میلیارد تومان و در سایپا هزار میلیارد تومان زیان توزیع می‌شود.

انتقاد عضو هیات مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی از پیامدهای یک تصمیم در مجلس

بورس و پالایشگاه‌ها برنده حذف قیر تهاتری

ترقی اقتصادی : حذف قیر تهاتری یا همان قیر بودجه که زمزمه‌های آن در مجلس به گوش می‌رسد، نگرانی‌هایی را برای قیرسازان و واحدهای تولیدی این بخش ایجاد کرده‌است. آنان معتقدند که طبق محاسبات انجام شده، به قیرسازان نه تنها از محل قیر تهاتری رانتی داده نشده بلکه واحدهای تولیدی قیر در تنگنا قرار دارند.

کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس درصدد است تا اصلاح ساختار توزیع قیر تهاتری را در دستورکار قرار داده دهد تا آنطور که عنوان شده، موانع احتمالی از سر راه توزیع این کالای عمرانی برداشته شود.

به گزارش روابط عمومی اتاق تهران، عضو هیات مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی در خصوص روند اجرایی قیر تهاتری، ابتدا به ماهیت چنین شیوه در پیش گرفته شده برای توزیع این محصول نفتی اشاره کرد و گفت: قیر بودجه یا قیر تهاتری بر این اساس است که دولت نفت خام را به پالایشگاه‌ها تحویل و با وکیوم‌باتوم تهاتر می‌کند، در عین حال وکیوم‌باتوم به واحدهای تولیدی قیر تحویل و در مقابل قیر دریافت می‌کند. اگر هم در مقابل آن اوراق قرضه یا پول پرداخت شود که بعنوان قیر بودجه از آن یاد می شود.

وحید شیخی با بیان اینکه بر اساس بودجه سنوات گذشته، دولت به میزان چهار میلیون تن وکیوم‌باتوم برای تهاتر با قیر در نظر می‌گرفت که در بهترین شرایط عمرانی کشور حداکثر قیر تحویلی به میزان ۵/۳ میلیون تن بود، افزود: فرمول تهاتر قیر و وکیوم‌باتوم توسط کارگروه قیر وزارت نفت مشخص شده بود و تمامی مبالغ مربوط به قیر تهاتری در محاسبات دولت و دستگاه‌های اجرائی لحاظ می‌شد، بنابراین در طی این مراحل، واگذاری رایگان قیر وجود نداشت و تهاتر صورت می‌گرفت. همچنین قبل از تحویل قیر بودجه یا تهاتری به پیمانکاران راهسازی، بهای آن در صورت وضعیت‌ها لحاظ می‌شد.

وی در رابطه با پیشنهاد حجم دو میلیون تن برای قیر بودجه، توضیح داد: میزان قیر بودجه نباید زیاد باشد تا مازاد آن وارد بازار نشده و مورد معامله قرار نگیرد. تقاضای ما از مراجع مربوطه این بود که تا سقف دو میلیون تن قیر را برای بودجه اعمال کنند و قانون‌گذار نیز تمرکز خود را به تسهیل در تامین ماده اولیه یا پول مربوط به دو میلیون تن قیر بودجه معطوف کند، به این ترتیب، با کاهش ۵۰ درصدی ایجاد شده نشت آن در بازار صادراتی نیز تا حد زیادی کنترل خواهد شد و علاوه بر این، دست دستگاه‌های اجرائی از قیر مازاد بر پروژه‌های عمرانی خالی خواهد ماند و دیگر نمی‌توانند قیر مازاد را به فروش رسانده و از فساد احتمالی گسترده در این بخش جلوگیری خواهد شد.

عضو هیات مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی در ادامه، در خصوص موارد مطرح شده برای رانت حاصل از قیر تهاتری، گفت: بر اساس صورتجلسه نحوه قیمت‌گذاری قیر در کارگروه وزارت راه و شهرسازی، هزینه‌های تولید و سود شرکت‌های قیرساز برابر ۳۶/۱ لحاظ شده است اما وزارت راه این میزان را ۳۴/۱ با شرکت‌های قیرساز طرف قرارداد خود تهاتر کرده است. به عبارت دیگر، اگر ۱۳۴ کیلوگرم وکیوم‌باتوم داده شود ۳۴ کیلوگرم از آن سود غیرخالص قیرساز است که طبق محاسبات این میزان حدود ۵/۲۵ درصد برآورد می‌شود. از این میزان ۹ درصد هزینه مربوط به پرداخت مالیات بر ارزش افزوده وکیوم‌باتوم از سوی قیرساز به نیابت از دستگاه اجرائی می‌شد، ۲ درصد پرتی و ضایعات و ۵/۶ درصد مربوط به هزینه‌های تولید است، ۲ درصد مالیات عملکرد و همچنین یک درصد هزینه حمل وکیوم‌باتوم است که در نهایت با کسر این اعداد حدود ۵ درصد سود خالص از ۵/۲۵ درصد موجود، باقی می‌ماند بنابراین، اگر سود ۵ درصدی را در کنار ۱۷۰ هزار تن مطالبات وکیوم‌باتوم که از سال ۱۳۹۷ تا به امروز به شرکت‌های قیرساز تحویل داده نشده در نظر بگیریم، رانت قیر برای شرکت‌های تولیدی قیر منطقی به نظر نمی‌رسد. شیخی افزود: بنابراین علاوه بر اینکه به شرکت‌های قیرساز رانتی داده نشده بلکه با این میزان سود و عدم پرداخت مطالبات، به این بخش از تولید کشور ظلم نیز وارد شده است، در حالی که اگر رانت و سود ۳۶ درصدی به قیرسازان تعلق می‌گرفت ۸۰ درصد واحدهای تولیدی قیر طی ۷ سال گذشته تعطیل نمی‌شدند.

این تولیدکننده قیر در خصوص تبعات حذف قیر تهاتری، افزود: برچسب فساد به قیر تهاتری، فرافکنی است که نتیجه آن حذف تحویل وکیوم‌باتوم تهاتری بود و از طرفی نیز، باعث ورود نیاز حدود ۲ میلیون تنی وکیوم‌باتوم برای تامین قیر بودجه به بورس شده و رقابت و قیمت تأمین قیر داخلی و صادراتی را افزایش داده است.

به گفته شیخی، پالایشگاه‌ها، وکیوم‌باتوم را در بورس کالا گرانتر می‌فروشند و برای بورس نیز کمیسیون بیشتری از محل ۲ برابر شدن حجم معاملات و افزایش نرخ وکیوم‌باتوم ایجاد شده‌است. بنابراین، برنده واقعی حذف قیر تهاتری پالایشگاه‌ها و بورس کالا هستند.

عضو هیات مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی در ادامه پیشنهاد بخش‌خصوصی فعال در حوزه قیر برای اصلاح این رویه مطرح کرد و گفت: در وهله اول، قیمت وکیوم‌باتوم که در حال حاضر هر ۱۵ روز یکبار تعیین می‌شود به روال گذشته و هر ماه یکبار بازگردد چرا که وکیوم‌باتوم ماده اولیه است نه محصول که سریعاً قابل فروش باشد، از طرفی نیز تولید و فروش آن زمان‌بر است و تنش‌های ناشی از تعیین قیمت‌های پی‌درپی باعث زیان تولیدکنندگان و تجار در عقد قراردادهای فروش قیر و بی‌اعتمادی بازارهای صارداتی به ایران می‌شود.

دوم اینکه، با توجه به قوانین IMO۲۰۲۰ فروش نفت کوره با سولفور بالا دیگر مشابه گذشته نیست و فروش آن با تخفیف‌های بسیار زیاد از سوی وزارت نفت انجام می‌گیرد که باعث از بین رفتن سرمایه‌های عظیم کشور می‌شود. بنابراین، وزارت نفت و پالاشگاه‌ها بجای تبدیل وکیوم‌باتوم به نفت کوره سالانه به میزان یک میلیون تن وکیوم‌باتوم بیشتری به بخش قیرسازی تحویل دهند تا هم رقابت‌های ۱۰ تا ۱۵ درصدی وکیوم‌باتوم در بورس از بین برود و از طرفی، این محصول برای استفاده در داخل و صادرات از مزیت حجم قابل اتکا و قیمت با ثبات برخوردار شود.

موافقت‌نامه تجارت آزاد منطقه‌ای چه تاثیری بر اقتصاد ایران دارد؟

ایران وارد زنجیره‌های ارزش منطقه‌ای می‌شود

ترقی اقتصادی : ایران در سال ۲۰۱۹، حدود ۲۸ میلیارد دلار با کشورهای توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای تجارت داشته است. سهم کشورهای این توافق در صادرات ایران ۵۵،۳ درصد و در واردات ایران ۳۱،۱ درصد بوده است. حدود ۳۶ درصد کالاهای وارداتی ایران نیز (به ارزش ۱۴،۵میلیارد دلار) از کشورهای توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای صورت‌گرفته است.

موافقت‌نامه تجارت آزاد منطقه‌ای، موسوم به «مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای» توافقی برای گسترش و تعمیق تعاملات آسه‌آن با استرالیا، چین، ژاپن، کره و نیوزیلند است؛ کشورهای شرکت‌کننده در این مشارکت اقتصادی حدود ۳۰ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی و ۳۰ درصد از جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند. هدف این توافقنامه ایجاد یک مشارکت اقتصادی مدرن، جامع، باکیفیت بالا، سودمند و متقابل است که گسترش تجارت و سرمایه‌گذاری منطقه‌ای را تسهیل کرده و به رشد و توسعه اقتصادی جهانی کمک می‌کند؛ ذیل این موافقت‌نامه فرصت‌های شغلی و تجاری متنوعی برای مردم این منطقه و شرکایشان ایجاد خواهد شد. پیش‌بینی می‌شود مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای، ۱۸۶ میلیارد دلار به اقتصاد جهان اضافه کند. از ویژگی‌های اصلی این توافق می‌توان به نوین، جامع و باکیفیت بودن در کنار سودمندی متقابل آن برای طرفین توافق اشاره کرد. هرکدام از این ویژگی‌ها می‌توانند به شکل منحصربه‌فرد و کارآمدی به ارتقای توان تجاری ایران کمک کنند؛ البته برخورداری از مزایای این ویژگی‌ها منوط به همکاری فعال ایران و پذیرش قواعد این توافق است. موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، گزارشی در این باره منتشر کرده است.

طبق این مطالعه، فرصت‌های پیش روی ایران از این قرار است: قرارگرفتن ژاپن، چین و کره جنوبی در کنار یکدیگر ذیل یک توافق اقتصادی منطقه‌ای برای نخستین‌بار، این فرصت ژئوپلیتیک را برای ایران مهیا کرده است که از امکان تنوع روابط اقتصادی و تجاری با سایر کشورهای آسیایی در قالب یک بلوک اقتصادی برخوردار شود. درعین‌حال فرصت‌های گسترده این توافق برای چین در راستای حرکت به سمت موازنه سازی در نظم جهانی مستقر و افزایش نفوذ ژئوپلیتیکی خود ذیل توافقات تجاری نیز می‌تواند فرصت مغتنمی برای ایران باشد؛ چرا که چین بزرگ‌ترین شریک تجاری ایران است و بیش از یک‌چهارم (۲۵،۶ درصد) تجارت خارجی غیرنفتی ایران با کشور چین صورت می‌گیرد. این توافقنامه توانایی و فرصت تأثیرگذاری و تنظیم استانداردها و مقررات تجاری چندجانبه منطقه‌ای را به چین می‌بخشد و به مشاغل و شرکت‌های چین قدرت رقابت بالایی را می‌بخشد؛ کسب قدرت رقابت‌پذیری بالاتر شرکت‌های چینی به شکل غیر مستقیمی مسیر همکاری ایران با چین را هموارتر خواهد کرد و ادامه نیز فرصت‌های بیشتری را جهت همکاری با کشورهای توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای در اختیار کشور قرار خواهد داد. این توافقنامه درعین‌حال امکان سرمایه‌گذاری و تجارت بین اعضا را عمدتاً با کاهش موانع غیرتعرفه‌ای در تجارت کالاها و خدمات تقویت می‌کند. با درنظرگرفتن این اقدامات در راستای تسهیل دسترسی به بازار هر یک از طرفین، وضعیت چین در زنجیره تأمین منطقه‌ای و جهانی تقویت می‌شود و راه صعود چین در زنجیره ارزش جهانی را هموار می‌کند؛ این مزیت نیز در صورت ورود به روابط استراتژیک با چین، فرصت ورود ایران به زنجیره‌های ارزش چین محور را بیش‌ازپیش مهیا خواهد کرد.

نقش محدودکننده تحریم‌ها هم به این صورت عنوان شده است که تحقق اهداف فوق نیازمند رفع موانع تحریمی است و در صورت استمرار تحریم‌ها نمی‌توان به ایجاد روابط استراتژیک اقتصادی با کشورها ذیل این بلوک اقتصادی امید چندانی داشت؛ هرچند که در چشم‌انداز بلندمدت می‌توان از امکان شکل‌گیری زنجیره‌های تأمین آسیایی در راستای برخورداری از تعرفه‌های ترجیحی در کنار تغییر مسیر تجارت کشورهای عضو به سمت رقبای تجاری ایالات متحده، و فراهم شدن مقدمات کاهش نقش آمریکا در تنظیم قواعد تجارت سخن گفت، اما درنظرگرفتن این امکان به‌عنوان یک فرصت در دسترس در کوتاه‌مدت، دور از واقعیت فعلی حاکم بر قواعد اقتصادی بین‌المللی است.

این مطالعه درباره اثرات دامنه‌دار توسعه همکاری با کشورهای منطقه موردنظر نوشته است: توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای باتوجه‌به حجم تولید ناخالص داخلی کشورهای عضو به بزرگ‌ترین موافقت‌نامه تجارت ترجیحی جهان تبدیل خواهد شد و حدود ۲۸،۷ درصد فعالیت‌های اقتصادی جهان را بر اساس ارقام سال ۲۰۱۹ شامل می‌شود. این توافقنامه از نظر تجارت کالاها (تنها بعد از اتحادیه اروپا) دومین بلوک تجاری بزرگ جهان خواهد بود که تقریباً ۲۷،۸ درصد تجارت جهانی کالاها را پوشش می‌دهد و از نظر جمعیت نیز در رتبه یک جهان قرار خواهد داشت؛ بنابراین این توافق به شکل قابل‌توجهی بزرگ‌تر از سایر توافق‌های منطقه‌ای موجود محسوب می‌شود و همکاری با آن می‌تواند اثرات دامنه‌داری را برای ایران به ارمغان بیاورد.

***وضعیت تجارت کشورهای عضو با تاکید بر تجارت ایران**

کل حجم تجارت کالایی کشورهای توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای در سال ۲۰۱۹، حدود ۱۰،۴ هزار میلیارد دلار بوده است (۲۷،۵ درصد تجارت کالایی جهان). از این حجم تجارت، میزان ۵،۵ هزار میلیارد دلار (۵۲ درصد) مربوط به صادرات و ۴،۹ هزار میلیارد دلار (۴۸ درصد) مربوط به واردات بوده است. همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد که بخش تجارت درون‌گروهی کشورها عضو توافقنامه نیز قابل‌توجه است؛ به‌طوری که در سال ۲۰۱۹ معادل ۴،۶ هزار میلیارد دلار کل حجم تجارت آنها به‌صورت درون‌گروهی بوده است. از این حجم تجارت، میزان ۲،۴ هزار میلیارد دلار مربوط به واردات و ۲،۱ هزار میلیارد دلار مربوط به صادرات بوده است. بر اساس این داده‌ها، حدود ۴۹،۹ درصد از کل واردات و ۳۹،۵ درصد از کل صادرات کشورهای توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای از طریق تجارت درون‌گروهی تأمین می‌شود. ایران در سال ۲۰۱۹، حدود ۲۸ میلیارد دلار با کشورهای توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای تجارت داشته است. سهم کشورهای این توافق در صادرات ایران ۵۵،۳ درصد و در واردات ایران ۳۱،۱ درصد بوده است. حدود ۳۶ درصد کالاهای وارداتی ایران نیز (به ارزش ۱۴،۵میلیارد دلار) از کشورهای توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای صورت‌گرفته است. بررسی ترکیب سبد صادراتی ایران به منطقه بیانگر دو نتیجه مهم است اول اینکه تمرکز صادرات ایران به منطقه مذکور بر مهم‌ترین گروه‌های کالای صادراتی کشور است؛ بنابراین منطقه مذکور جاذب صادرات ایران هستند و دوم اینکه تمرکز صادرات در بیشتر گروه‌های کالایی عمده صادراتی تنها بر کشور چین بوده و بازار سایر کشورها مغفول مانده است.

آینده بازار نفت و سهم ایران از صادرات

محمدعلی خطیبی
نماینده سابق ایران در اوپک

اگر اعضای اوپک پلاس تضمین بدهند که در زمان بازگشت بشکه‌های نفت ایران، برای کشور گنجایش باز می‌کنند، باز هم اتفاق مثبتی است. اما اگر این افزایش ماهانه ۴۰۰ هزار بشکه تا آخر سال ادامه پیدا کند و بعد هم برجام احیا شود و جایی برای بشکه‌های نفت ایران در بازار نباشد، قیمت‌ها در بازار نفت دوباره با کاهش مواجه خواهد شد. بازار نفت مدام درگیر تحولات کوتاه‌مدت و بلندمدت است. الان هم توفان آیدا در امریکا و خلیج مکزیک، تأثیری کوتاه‌مدت بر بازار می‌گذارد و می‌گذرد. ایالات متحده برای کاهش خسارت، یکسری از چاه‌های نفتی را تعطیل کرده و گاز را بسته است. این اتفاق روی قیمت‌ها تأثیر می‌گذارد، اما وقتی توفان تمام شد و تولید به روال قبل برگشت، بازار هم به شرایط قبلی خود برمی‌گردد. به این دلیل که این مسائل کوتاه‌مدت هستند، خیلی رویشان تاکید نمی‌شود، در واقع باید روی مسائلی که تأثیری بلندمدت روی بازار نفت می‌گذارند، تکیه کرد. مسئله بلندمدت هم به نشست‌ها و تصمیم‌های اوپک پلاس برمی‌گردد. اوپک پلاس تصمیم گرفته که هر ماه حدود ۴۰۰ هزار بشکه تولید خود را افزایش دهد تصمیمی که به اعتقاد من، درست نیست. چرا که اگر قرار باشد هر ماه ۴۰۰هزار بشکه به تولید نفت اوپک پلاس اضافه شود تا کاهش تولید در زمان همه‌گیری کرونا، پوشش داده شود، دیگر چه بر سر قیمت‌ها خواهد آمد. ایران باید به‌عنوان عضوی از اوپک با این تصمیم مخالفت می‌کرد، اما ما هم موافق این تصمیم بودیم. می‌دانید که در نشست‌های اوپک حتی یک رای منفی هم اثرگذار است. در این میان کشور امارات متحده عربی مخالفت‌هایی را مطرح کرد که آن هم درباره افزایش سهمیه کشورش بود. بعد از شروع همه گیری، قیمت نفت به شدت کاهش یافت و حتی معاملات آتی تا محدوده منفی هم رسید. برای حل این مشکل، اوپک پلاس تصمیم گرفت تا میزان تولید را به میزانی کاهش دهد تا بازار متعادل شود. همین کاهش تولید هم کارساز واقع شد و قیمت‌ها دوباره مسیر صعودی را طی کرد. اما حالا ما مشکل بازگشت به بازار را داریم. ما نباید با افزایش ۴۰۰هزار بشکه در روز تا جبران کاهش ۵ میلیون بشکه‌ای اوپک پلاس موافقت می‌کردیم. این موضوع به ویژه برای ایران که می‌خواهد بشکه‌هایش را دوباره روانه بازار کند، اتفاق خوبی نیست. حالا امیدواریم دولت جدید در اوپک فعال‌تر عمل کند. باید به این موضوع توجه کنیم که منافع ایران این طور ایجاب می‌کند که بازار قوی باشد تا اگر بشکه‌های نفت ایران به بازار برگشت، این بازگشت به سرعت رخ دهد و باعث مازاد عرضه در بازار نشود. حتی اگر اعضای اوپک پلاس تضمین بدهند که در زمان بازگشت بشکه‌های نفت ایران، برای کشور گنجایش باز می‌کنند، باز هم اتفاق مثبتی است. اما اگر این افزایش ماهانه ۴۰۰ هزار بشکه تا آخر سال ادامه پیدا کند و بعد هم برجام احیا شود و جایی برای بشکه‌های نفت ایران در بازار نباشد، قیمت‌ها در بازار نفت دوباره با کاهش مواجه خواهد شد. این در حالی است که قبل از این تصمیم اوپک پلاس، مبنی بر افزایش ۴۰۰ هزار بشکه در روز، قیمت‌ها همین طور رو به افزایش بود و حتی پیش بینی می‌شد نفت دوباره به ۱۰۰ دلار در هر بشکه برسد. اما در این میان ایالات متحده به اوپک فشار آورد تا اینکه بالاخره اوپک تولید را افزایش داد. حالا هرچقدر افزایش تولید وجود داشته باشد، امید به افزایش قیمت کمتر می‌شود. اگر این روند تا آخر سال اجرایی شود، خیلی امیدی به قیمت‌های بالاتر نمی‌توان داشت.

این کشورها بالاترین رتبه را در رقابت دیجیتال دارند

شکاف دیجیتال در میان کشورها رو به افزایش است

ترقی اقتصادی : چین تلاش جامعی را برای کارآفرینی و نوآوری پیاده کرده است. با ابتکار عمل «چین ۲۰۲۵» این دولت از ۱۰ بخش کلیدی که هدف آنها تبدیل شدن به رهبری جهانی است، حمایت می کند. کشورهای دیگر هم چشم انداز بلندپروازانه‌ای برای آینده دیجیتال خود تدوین کرده اند: ویتنام می‌خواهد اقتصاد دیجیتالی‌اش تا سال ۲۰۳۰، ۳۰ درصد از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص دهد.

همه‌گیری کووید ۱۹ نشان داده است که فناوری‌های دیجتال نه تنها پیشرفت یا عدم پیشرفت کشورها را تعیین می‌کند، بلکه میزان توانایی آنها در حرکت در زمان‌های سخت را هم مشخص می‌کند. فناوری‌های دیجیتال به طور موثر نه تنها آموزش و کار را از مدارس و ادارات به خانه منتقل کرده‌اند، بلکه راه‌های کارآمدتری برای سازماندهی فرایندها در شرکت‌ها و دولت‌ها ارائه می‌دهند. مجمع جهانی اقتصاد در گزارشی کشورهایی که در رقابت دیجیتال سرآمد هستند را معرفی کرده است.

فناوری‌های جدید مانند چاپ سه‌بعدی، واقعیت افزوده و مجازی، حسگرها، هوش مصنوعی، محاسبات کوانتومی و روباتیک همچنین می‌توانند هر صنعتی را دچار اختلال کنند. رقابت کشورها در این فناوری‌ها تعیین می‌کند که آنها در دهه‌های آینده چقدر آباد خواهند بود.

در این زمینه، ما نحوه رقابت کشورها در سه سال گذشته را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده‌ایم. در نسخه جدید Digital Riser Report رقابت دیجیتالی ۱۴۰ کشور تجزیه‌وتحلیل شده و رتبه‌بندی جهانی برای آن ارائه شده است.

ما نشان می‌دهیم که کدام کشورها موقعیت خود را ازدست‌داده و کدام کشورها عملکرد خوبی داشته و موقعیت خود را نسبت به همتایان خود ارتقا داده‌اند. ما همچنین آنچه را که می‌توان از بهترین‌ها آموخت را برجسته کرده و اقدامات سیاسی‌ای را که باعث موفقیت کشورها در عرصه رقابت دیجیتال می‌شود را مطرح کرده‌ایم.

در گروه هفت، کانادا توانست بیشترین پیشرفت را از نظر رقابت دیجیتال نسبی بین سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰ داشته باشد. این وضعیت باعث می‌شود که این کشور برترین رتبه Digital Riser را در این گروه داشته باشد. برعکس ژاپن و آلمان بیشترین کاهش را در این گروه داشته‌اند. ایتالیا هم توانست موقعیت خود را در گروه هفت از آخرین مکان در سال قبل به مقام دوم در سال ۲۰۲۱ ارتقا دهد.

در گروه ۲۰ هم رتبه پویایی قوی نشان می‌دهد که دو ابرقدرت دیجیتال جهانی در چه شرایطی قرار دارند. چین در رقابت دیجیتال، رشد قابل توجهی داشته است، در حالی که ایالات متحده در همین بازه زمانی شکست‌هایی داشته است.

سه کشور برتر Digital Risers در گروه ۲۰، چین، عربستان سعودی و برزیل بوده‌اند و هند و ژاپن و آلمان در رده‌های آخر قرار دارند.

این گزارش تغییراتی را که کشورهای جهان در رقابت دیجیتال خود در سه سال گذشته مشاهده کرده اند را تجزیه و تحلیل و رتبه بندی کرده است.

این شاخص توسط دو فاکتور اصلی رقابت دیجتیال، اکوسیستم کشورها و طرز فکر آنها براساس داده‌های گزارش رقابت پذیری جهانی که توسط مجمع جهانی اقتصاد منتشر می‌شود و همچنین پشتیبانی از داده‌های ارائه شده توسط بانک جهانی و اتحادیه بین‌المللی مخابرات اندازه گیری می‌شود.

دو تفاوت عمده میان گزارش رقابت پذیری جهانی و گزارش Digital Riser وجود دارد. ابتدا در حالی که گزارش رقابت پذیری جهانی، رقابت پذیری کلی کشورها را تجزیه تحلیل می‌کند، گزارش Digital Riser تنها رقابت دیجیتالی آنها را تجزیه و تحلیل می کند. دوم اینکه در حالی که گزارش رقابت پذیری جهانی تغییرات را در بازه زمانی یک ساله تجزیه و تحلیل می کند، گزارش Digital Riser وضعیت کشورها در سه سال گذشته را نشان می‌دهد.

به این ترتیب در این گزارش، دو عامل تجزیه و تحلیل شده است، اول میزان پیشرفت کشورها نسبت به همتایان جهانی آنها در سه سال گذشته و بهترین شیوه برتر Digital Riser در منطقه یا گروه کشورها.

کشورهایی که برنامه‌های جامعی را با اهداف بلندپروازانه دنبال می‌کنند

به عنوان مثال، چین تلاش جامعی را برای کارآفرینی و نوآوری پیاده کرده است. با ابتکار عمل «چین ۲۰۲۵» این دولت از ۱۰ بخش کلیدی که هدف آنها تبدیل شدن به رهبری جهانی است، حمایت می کند. کشورهای دیگر هم چشم انداز بلندپروازانه‌ای برای آینده دیجیتال خود تدوین کرده اند: ویتنام می‌خواهد اقتصاد دیجیتالی‌اش تا سال ۲۰۳۰، ۳۰ درصد از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص دهد. مجارستان هم هدف خود را برای تبدیل شدن به یکی از ۱۰ کشور پیشرو در زمینه فناوری‌های دیجیتال در اروپا تا پایان دهه تعیین کرده است.

Digital Risersهای موفق هم ابتکارات مشخصی را برای حمایت از اهدافشان مشخص کرده اند. به عنوان مثال، ایتالیا برنامه Repubblica Digitale را آغاز کرده که برنامه جدیدی برای غلبه بر شکاف دیجیتالی ترویج دیجیتالی و تقویت مهارت‌های دیجیتالی در میان شهروندان است.

آنها بر کارآفرینی تمرکز می‌کنند

به عنوان مثال، برزیل تلاش‌های مختلف دولتی و خصوصی را برای تحریک کارآفرینی در کشور آغاز کرده و برنامه‌هایی مانند InovAtiva Brasil، StartOut Brasil را در نظر دارد.

در مصر، دولت از توسعه شش پارک فناوری برای تقویت نوآوری و کارآفرینی رونمایی کرده است. همچنین دولت کانادا بیش از ۱,۲ میلیارد دلار به برنامه موسوم به «ابرخوشه های نوآوری» برای تسریع نوآوری‌های تجارت محور با پتانسیل انرژی بخشیدن به اقتصاد سرمایه گذاری کرده است.

با این حال گزارش مجمع جهانی اقتصاد شکاف فزاینده‌ای را در سرعت تحول دیجیتال نشان می‌دهد. در اروپا تحولات در دو سطح ادامه دارد. همانطور که در گزارش سال گذشته مشخص است، فرانسه پیشرفت قابل توجهی در زمینه رقابت دیجیتال خود انجام داده، در حالی که آلمان در همین بازه زمانی به میزان قابل توجهی ضرر کرده است.

گزارش

آیا اروپا همچنان در عرصه رشد اقتصادی از چین و آمریکا عقب خواهد ماند؟

خودمختاری و بطالت‌هایش

کلمنس فوست
اقتصاددان آلمانی

نمی‌دانیم چین و اروپا کدام‌شان راحت‌تر می‌توانند جایگزینی برای شراکت تجاری خود پیدا کنند. اما حجم تجارت آنها نشان می‌دهد که وابستگی نسبتا متقابلی دارند و این یعنی به سودشان است که از سیاست‌های تجاری رادیکال علیه یکدیگر بپرهیزند.

مدت زیادی است که اروپا در عرصه رشد اقتصادی از غول‌های اقتصادی دنیا - یعنی آمریکا و چین- عقب مانده است و نشانه‌های زیادی حاکی از آن هستند که وزن نسبی اروپا در عرصه اقتصاد جهانی دارد با سرعت رو به کاهش می‌گذارد. پرسش کنونی این است که چنین وضعیتی چقدر اروپا را آسیب‌پذیر کرده است و روی آینده اتحادیه اروپا چه تاثیری خواهد گذاشت؟

بگذارید از آمار و ارقام شروع کنیم. در سال ۱۹۸۹ میلادی یعنی وقتی که پرده آهنین فرو افتاد، کشورهایی که اتحادیه اروپای امروزی را تشکیل می‌دهند و همچنین انگلیس در مجموع تشکیل‌دهنده ۲۷.۸ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی بودند. سهم آمریکا در این میان ۲۲.۲ درصد و سهم چین تنها ۴ درصد بود و این کشور قدرت اقتصادی به شمار نمی‌آمد.

سی سال جلو بیایید. حالا اتحادیه اروپا در کنار انگلیس تشکیل‌دهنده ۱۶ درصد از تولید جهانی است و هنوز اندکی از آمریکا با ۱۵ درصد سهم جلوتر است. اما تغییر بزرگی در وضعیت چین رخ داده است و اقتصاد این کشور توانسته غربی‌ها را پشت سر بگذارد و سهم ۱۸.۳ درصدی از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص بدهد.

پاندمی کرونا این روند را حتی تشدید هم کرده است. اقتصاد آمریکا به رغم آن که رکود کوتاه‌مدتی را تجربه کرد، در مسیر آن قرار دارد که سطوح تولید را در همین سال جاری میلادی به وضعیت پیش از رخداد بحران کرونا برگرداند. از آن سو هم بازده اقتصادی چین احتمالا در سال ۲۰۲۱ در مقایسه با سال ۲۰۱۹ میلادی ده درصد بالاتر خواهد بود. اما اگر وضعیت اروپا را بررسی کنیم می‌بینیم که اتحادیه اروپا حتی در بهترین حالت هم نمی‌تواند زودتر از سال ۲۰۲۲ میلادی به سطحی مشابه رشد تولید ناخالص داخلی خود در زمان پیش از کرونا بازگردد.

به صورت اصولی، احیای اقتصاد چین و آمریکا خبر خوبی برای اروپا است. صنایع در اروپا و به خصوص در آلمان، از رشد تقاضا از سوی دو اقتصاد بزرگ جهان سود می‌برند. با این وجود، وزنِ رو به کاهشِ اروپا در قیاس با آمریکا و چین پرسش‌های جدی در خصوص توانایی این اتحادیه برای پیشبرد منافعِ اصلی‌اش را برمی‌انگیزد. وقتی سرمایه‌گذاران چینی در بنادر و زیرساخت‌های مهم دیگر در اروپا و به خصوص در کشورهایی مثل بلژیک، یونان و اسپانیا سرمایه‌گذاری کردند، مخالفت‌هایی برانگیخته شد اما به نظر می‌رسید که اروپا بیشتر مصمم است منافع اقتصادی خودش را حفظ کند.

این در حالی است که وابستگی اروپا به آمریکا به خصوص در مسائل امنیتی هم مخالفان زیادی دارد اما سر و صدای آنها بلند نیست. با این وجود، همان طور که دونالد ترامپ رئیس جمهور پیشین آمریکا نیز اعلام کرده بود، اروپا تا ابد نمی‌تواند برای تامین امنیتش روی آمریکا حساب کند. حتی صداها برای افزایش «خودمختاری استراتژیک» اروپا و کاهش وابستگی‌اش به قدرت‌های خارج اروپا نیز بلندتر شده است. اما همه وابستگی‌ها ضرررسان نیستند و اگر وابستگی یک طرفه باشد باید آن را دردسرساز دانست. مثلا موضوع صادرات و واردات را در نظر بگیرید. در عرصه تجارت بین‌المللی، آیا واردکننده به صادرکننده وابسته است یا برعکس؟ اگر همین مورد اتحادیه اروپا و چین را بررسی کنیم می‌بینیم که اتحادیه اروپا (غیر از انگلیس) در سال ۲۰۲۰ میلادی کالاهایی به ارزش ۴۶۸ میلیارد دلار از چین وارد کرده است- یعنی بیشتر از هر کشور دیگری در دنیا. در مقابل، کالاهایی به ارزش ۲۰۳ میلیارد دلار را نیز به چین صادر کرده است. ما نمی‌دانیم کدامیک از این دو طرف راحت‌تر می‌توانند جایگزینی برای شراکت خود پیدا کنند. اما حجم تجارت آنها نشان می‌دهد که وابستگی نسبتا متقابلی دارند و این یعنی به سودشان است که از سیاست‌های تجاری رادیکال علیه یکدیگر بپرهیزند.

حتی در زمان دونالد ترامپ نیز موضوع مشابهی مطرح شد. ترامپ تهدید می‌کرد که تعرفه‌های سنگین بر کالاهای اروپایی خواهد بست. اما عملا شرکت‌های آمریکایی برای صادرات کالاهای خود به بازار اروپا وابسته بودند و آمریکا در موقعیتی نبود که برنده جنگ تجاری گسترده با اروپا باشد. نتیجه‌اش این شد که ترامپ هم دست برداشت.

باتوجه به خدمات تازه پی پل برای معامله و نگهداری رمزارز

ارز دیجیتال در بازارهای مالی نقش اول را به دست می آورد؟

ترقی اقتصادی : موانع زیادی برای توسعه و ترویج ارزهای دیجیتال در بازارهای مالی وجود دارد که از جمله آن، محدودیت های استفاده از انرژی، نوسان ها و پیچیدگی های بازار است.اما بعضی همچنان پافشارانه باور دارند مزایای فناوری به اندازه ای است که خیلی زود این ارزها به جریان اصلی در بازارهای مالی تبدیل می‌کند.

پی پل، بیش از ۲ دهه است که پی پل در زمینه خدمات پرداخت آنلاین فعالیت می کند. تعداد کاربران این برنامه اکنون به بیش از ۴۰۳ میلیون نفر می رسد. بنابراین، انتشار خبر امکان نگهداری و معامله ارزهای دیجیتال در پی پل برای کاربران انگلستان، در ۲۳ اوت امسال، بازار رمزارزها را دچار نوسان کرد. بیت کوین پس از انتشار این خبر، به بالاترین قیمت در سه ماه گذشته رسید.

اما آیا می توان نوسان ناشی از خدمات تازه پی پل را آغازی بر اوج قیمت بیت کوین در نظر گرفت یا رشد قیمت کنونی، یک نوسان کوتاه مدت دیگر در تاریخ پرفراز و نشیب بازار ارزهای دیجیتال و پول های غیرمتمرکز است؟

متیو اسپارکس در سایت نیو ساینتیست می‌نویسد کاربرانی که در ایالات متحده آمریکا با پی پل، ارز دیجیتال خریده و نگهداری می کنند، نسبت به دیگر کاربران، دوبار بیشتر از پی پل استفاده کرده اند. خوزه فرناندز از مدیران پی پل، بر این اساس می گوید:«انتظار داریم ارزهای دیجیتال در طولانی مدت نقش مهمی در پرداخت های کاربران ایفا کند».

اقبال عمومی نسبت به بیت کوین و دیگر ارزهای دیجیتال در حال رشد است اما عده محدودی این ارزهای را می خرند. یک بررسی در اوت سال ۲۰۱۹ نشان داد تنها ۳ درصد از مردم در انگلستان، ارز دیجیتال خریداری کردند. این رقم در ژوئیه سال ۲۰۲۱ به ۸ درصد رسیده است. فراهم کردن امکان خرید ارزهای دیجیتال با یک کلیک نقش موثری در افزایش این رقم داشته، اما مسئله در این بازار تنها خرید نیست. مردم به راهی برای خرج کردن این ارزها هم نیاز دارند.

شرکت های بزرگی مثل مایکروسافت و خودروسازی تسلا، بیت کوین را به عنوان ابزار پرداخت پذیرفته اند. هم چنین بعضی خرده فروشی ها مثل کافی شاپ ها و سوپرمارکت های بزرگ یا فروشندگان سخت افزار، ارزهای دیجیتال را به عنوان ابزار پرداخت قبول کرده اند. همین باعث شده بعضی کشورها رویکرد خود را به پرداخت با ارزهای دیجیتال تغییر دهند.

در انگلستان، کاربران پی پل امکان خرید کالا و خدمات با ارزهای دیجیتال را ندارند، آن ها تنها می توانند این ارزها را در پی پل بخرند، بفروشند یا نگهدارند. اما در ایالات متحده آمریکا، این شرکت امکان خرید کالا و خدمات با ارزهای دیجیتال را برای کاربران فراهم کرده است. این امکان، باعث شده بسیاری از خرده فروشی ها بدون ایجاد تغییری خاص یا خطری در فرایند انتقال ارزهای دیجیتال را در ازای کالا و خدمات از مردم بپذیرند و در پی پل، آن را به دلار تبدیل کنند.

اما در انگلستان ماجرا متفاوت است. کارول الکساندر، از اساتید دانشگاه ساسکس می‌گوید: «خطر استفاده از ارزهای مجازی به دلیل امکان دستکاری گسترده در آن توسط بازیگران بزرگ بازار، بالاست».

گروه های کوچک می توانند به نوسان‌های بزرگ در ارزش رمزارزها دامن بزنند. به همین دلیل در بخش خدمات مالی سنتی، مقاومتی درباره توسعه پرداخت ها با این ارزها وجود دارد. اگر بیت کوین را به طور مستقیم به عنوان وسیله پرداخت دریافت کنید، ممکن است پیش از تبدیل، ارزش آن به شدت افت کند.

الکساندر به همین دلیل می گوید:«نمی توان روزی را تصور کرد که پرداخت با ارزهای دیجیتال به جریان اصلی در بازارهای مالی تبدیل شده است. اول باید دستکاری‌هایی که در بازار می شود را شناخت».

ارز دیجیتال، برپایه سیستم‌های غیرمتمرکز مالی کار می کند بنابراین نظارت بر آن بسیار مشکل است. بسیاری از شرکت های ثبت شده در این باره، به شدت مورد نظارت قرار گرفته اند. در ژوئیه، مقامات مالی انگلستان با تصویب قوانینی فعالیت باینینس، یکی از بزرگترین صرافی های رمزارز را در این کشور محدود کردند.

همچنان موانع زیادی برای توسعه و ترویج ارزهای دیجیتال در بازارهای مالی وجود دارد که از جمله آن، محدودیت های استفاده از انرژی، نوسان ها و پیچیدگی های بازار است. بنابراین می توان گفت راه طولانی تا تبدیل رمزارزها به جریان اصلی در بازارهای مالی و فضای کسب وکار وجود دارد.

اما بعضی همچنان پافشارانه باور دارند مزایای فناوری به اندازه ای است که خیلی زود این ارزها به جریان اصلی در بازارهای مالی تبدیل می کند. مزایایی مثل توان حفظ ارزش برابر تورم، درجه پویایی، نرخ تبدیل پایین و امکان پرداخت های بزرگ.

ترقی اقتصادی
صاحب امتیاز و مدیر مسئول: حورا خاکدامن
سردبیر: امیر اسماعیل کاظمی
توزیع: شرکت پیام آوران پارس ایرانیان
چاپ: کارگر
آدرس: خیابان سمیه، بین سپهبد قرنی و نجات اللهی، شماره ۲۳۱، واحد ۸
تلفن: ۸۸۸۵۳۳۷۱
فکس: ۸۸۸۵۳۳۷۵
ایمیل: taraghieghtesadi@gmail.com

ترقی اقتصادی در ۱۵۰ کیوسک منتخب مطبوعاتی تهران توزیع می گردد، جهت اطلاعات بیشتر به سایت istanews.ir مراجعه فرمایید.

دوهفته‌نامه اقتصادی - فرهنگی
سال هشتم - شماره ۱۱۰ - نیمه دوم شهریور ۱۴۰۰

گره‌ای که نه ضرغامی می‌تواند باز کند نه مجلس

ترقی اقتصادی : رییس هیأت مدیره یکی از انجمن‌های حرفه‌ای گردشگری گفت: گره کوری که با پراندگی متولیان گردشگری و انشقاق و شکاف در تشکل‌های خصوصی ایجاد شده، فقط به دست رییس‌جمهور باز می‌شود، حتی مجلس هم نمی‌تواند این گره را باز کند.

محمد بهمنش که همزمان ریاست هیأت مدیره انجمن حرفه‌ای دفاتر گردشگری خراسان جنوبی و ریاست هیأت مدیره انجمن صنفی دفاتر مسافرت هوایی این استان را به عهده دارد، به ایسنا گفت: اصرار داریم قوانینی که در برنامه پنجم و ششم توسعه مصوب شده است و آیین‌نامه‌هایی که توسط هیأت وزیران مصوب شده است، از جمله ماده ۲۵ آیین‌نامه اجرایی ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه‌بندی و نرخ‌گذاری تاسیسات گردشگری و نظارت بر فعالیت آن‌ها به‌درستی و کامل اجرا شود. این قوانین یا اجرا نمی‌شود، یا درست و کامل اجرا نمی‌شود. در زمان ریاست آقای سلطانی‌فر در سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مصوبه‌ای صادر شد که مطابق آن، «سازمان (وقت) میراث فرهنگی و گردشگری دستورالعمل نحوه تشکیل و فعالیت تشکل‌های تأسیسات گردشگری و نیز صدور مجوز برای اشخاص حقوقی برای فعالیت در تأسیسات گردشگری و سایر دستورالعمل‌های مورد نیاز در اجرای این آیین‌نامه را تهیه و با تأیید رییس سازمان ابلاغ می‌کند.»

او افزود: تا آن زمان، اصناف مرتبط با گردشگری در چارچوب ماده ۱۳۱ قانون، از وزارتخانه‌های دیگری مثل وزارت کار مجوز می‌گرفتند اما با صدور دستورالعمل ماده ۲۵ آیین‌نامه اجرایی ایجاد، اصلاح تکمیل، درجه‌بندی و نرخ‌گذاری تاسیسات گردشگری، جوامع حرفه‌ای متعددی در حوزه‌های بومگردی، هتلداری، گردشگری سلامت، گردشگری الکترونیک، دفاتر خدمات مسافرتی و راهنمایان گردشگری تشکیل شد، درحالی تشکل‌های صنفی دیگر به صورت موازی همچنان فعال بودند.

او درباره علت تشکیل همزمان دو انجمن برای دفاتر مسافرتی و هوایی در استان‌های مختلف از جمله در استان خراسان جنوبی ـ حوزه مسؤولیتی خود ـ با توجه به مخالفتی که با انشقاق (شکاف و پراکندگی) در تشکیلات خصوصی دارد، اظهار کرد: یک دفتر خدمات مسافرتی همزمان باید از سازمان هواپیمایی، وزارت گردشگری و سازمان حج و زیارت مجوز داشته باشد تا بتواند فعالیت کند و این یک پارادوکس تلقی می‌شود. حاکمیت باید تکلیف خود را با این موضوع روشن کند؛ چرا یک شرکت باید از چند وزارتخانه و سازمان مجوز بگیرد و برای هر مجوز هم باید ماه‌ها چه بسا سال‌ها دوندگی کند؟ کجای دنیا چنین سیستمی برقرار است!؟

بهمنش ادامه داد: ابتدا باید متولی مشخص شود. از نظر ما وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی متولی گردشگری است. در قانون هم صراحتا آمده است. ضمن این‌که در تمام دوران کرونا سازمان هواپیمایی هیچ کمکی به دفاتر خدمات مسافرت هوایی نکرد همین‌طور سازمان حج و زیارت. البته که گردشگری هم در سیکل

معیوب افتاده و برخی مدیران، خود را از مشکلات مبرا می‌کنند. به هر حال، ضرورت دارد دولت یک بار برای همیشه تکلیف ما را روشن کند. تا متولی واحد برای گردشگری مشخص نشود نمی‌توان به نتیجه رسید.

او بیان کرد: علت فعالیت دو صنف همزمان در این استان و بسیاری دیگر از استان‌ها این است که سازمان هواپیمایی، جوامع حرفه‌ای را که از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مجوز گرفته‌اند قبول ندارد و به آن‌ها خدمات نمی‌دهد. از آن طرف، وزارتخانه میراث فرهنگی و گردشگری به تشکیلاتی که از سازمان هواپیمایی مجوز دارند، خدمات و اختیارات نمی‌دهد و از آن‌ها حمایت نمی‌کند. بنابراین ملغی کردن هر یک از این دو تشکیلات، برای آژانس‌های استانی مشکل ایجاد می‌کند. حتی با سازمان حج و زیارت هم که جلسه داشتیم کوتاه نیامد. به هر حال منافعی در این بخش وجود دارد که حاضر نیستند دست بردارند. این میان شرکت قطارهای رجا و وزارت بهداشت را هم اضافه کنید که هر یک ساز خود را می‌زنند. یک سرمایه‌گذار و یک فعال اقتصادی چطور می‌تواند همه انرژی و سرمایه خود را بگذارد و همزمان با چند دستگاه کار کند، درحالی که هیچ‌یک از آن‌ها مجوز دیگری را قبول ندارد.

وی افزود: فرآیند کسب مجوز از وزارت بهداشت بسیار طولانی و پیچیده است؛ دو سال و شش ماه برای گرفتن این مجوز وقت گذاشتم، دست آخر متوجه شدم بین وزارتخانه‌های گردشگری و بهداشت اختلاف وجود دارد و کلا راه را اشتباه آمده‌ام. وزارت بهداشت خود را متولی گردشگری سلامت می‌داند و مستقل مجوز صادر می‌کند، اگر از طریق این وزارتخانه اقدام نکنیم هیچ خدماتی به‌ویژه در بیمارستان‌های دولتی به دفاتر خدمات مسافرتی ارائه نمی‌کند. از آن طرف، وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مجوزهای وزارت بهداشت را تایید نمی‌کند. پارادوکس بدی است.

او با اشاره به تشکل‌های مختلفی که از سال ۱۳۹۴ براساس ماده ۲۵ آیین‌نامه اجرایی ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه‌بندی و نرخ‌گذاری تاسیسات گردشگری و نظارت بر فعالیت آن‌ها، تشکیل شده‌اند و برخی مداخلات بخش دولتی در سال‌های اخیر در راه‌اندازی جوامع حرفه‌ای و تشکل‌های خصوصی گردشگری، اظهار کرد: ما با هیچ شخصی مشکل و دشمنی نداریم، اما تا وقتی حاکمیت در بخش خصوصی دخالت کند، این مشکل حل نخواهد شد. راه حل این قضیه آن است که بخش دولتی دیگر در انتخابات صنفی مداخله نداشته باشد و به جبر، نماینده‌ای را تحمیل نکند. با این رفتارها نه تنها تشکل حرفه‌ای شکل نمی‌گیرد که انشقاق روز به روز بیشتر می‌شود. ما این گله را به آقای مونسان ـ وزیر پیشین میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ـ هم داشتیم. جریان تشکیل جوامع حرفه‌ای در زمان ایشان تا سال ۱۳۹۸ خوب پیش می‌رفت، اما یک‌باره دخالت‌ها و تحمیل‌ها از سوی این وزارتخانه در تشکیلات خصوصی شروع شد. آقای ضرغامی هم اگر بخواهد راه مسؤولان قبلی را پیش برود، تا زمانی که قانون نصفه و نیمه اجرا شود، نه به نتیجه می‌رسیم و نه مشکل حل می‌شود.

رییس هیأت مدیره انجمن حرفه‌ای دفاتر گردشگری خراسان جنوبی با اشاره به قانون تشکیل جوامع حرفه‌ای با مجوز سازمان (وزارت) میراث فرهنگی و گردشگری (یا همان ماده ۲۵ آیین‌نامه تأسیسات گردشگری)، افزود: اگر این قانون را تصویب کرده‌اند، چرا درست اجرا نمی‌شود؟ اگر ایراد دارد چرا آن را اصلاح و برطرف نمی‌کنند؟ اگر این قانون را سازمان وقت و سپس وزارت میراث فرهنگی و گردشگری به همه استان‌ها ابلاغ کرده، چرا فقط در یک‌سری از استان‌ها اجرا شده است؟ چرا برخی مدیران جلو اجرای آن را گرفته‌اند؟

او در پاسخ به این پرسش که با توجه به این‌که گفته شد سازمان‌ها و وزارتخانه‌های دیگر، تشکل‌هایی را که از سازمان یا وزارت میراث فرهنگی و گردشگری مجوز گرفته‌اند قبول ندارند و از خدمات محروم می‌کنند، چگونه ماده ۲۵ آیین‌نامه اجرایی ایجاد، اصلاح، تکمیل درجه‌بندی و نرخ‌گذاری تاسیسات گردشگری را می‌توان اجرا کرد گفت: از رییس دولت درخواست می‌کنیم به تشتت تولی‌گری‌ها در گردشگری و انشقاقی که در تشکل‌های خصوصی پیش آمده است با توجه به قوانین و مصوبه‌های موجود پایان دهد.

او اظهار کرد: ما در کشور با قانون‌های نانوشته، قدرت‌ها و لابی‌گری‌ها مواجهیم. وقتی در قانون یک متولی برای گردشگری مشخص شده است، چرا دیگران به خود اجازه اظهارنظر می‌دهند؟ اگر دستگاه‌ها و وزارتخانه‌های مختلف با این قانون مشکل دارند با ما (بخش خصوصی) که یک بار مجوز گرفته‌ایم، کاری نداشته باشند و مشکل‌شان را با وزارتخانه حل کنند. به خاطر همین قوانین نصفه و نیمه و پارادوکس‌ها، ۵۴۵۰ دفتر خدمات مسافرتی در سراسر کشور سرگردان و گرفتار شده‌اند و مثل توپ پینگ‌پنگ مدام بین اداره‌ها سازمان‌ها و وزارتخانه‌های مختلف پاس داده می‌شوند. این سیکل معیوب تا کی قرار است ادامه داشته باشد؟

کافه کتاب

آدم های خوشبخت کتاب می‌خوانند و قهوه می‌خورند

حقایق پشت‌پرده اینستاگرام به روایت خبرنگار خبرگزاری بلومبرگ

ترقی اقتصادی : کتاب «بدون ـ فیلتر: اینستاگرام چگونه اینستاگرام شد» نوشته سارا فرایر و ترجمه رسول فیروزی و تهمینه نصراللهی توسط نشر مون منتشر شد. نشر مون کتاب «بدون ـ فیلتر: اینستاگرام چگونه اینستاگرام شد» نوشته سارا فرایر و ترجمه رسول فیروزی و تهمینه نصراللهی را با شمارگان هزار نسخه، ۳۹۷ صفحه و بهای ۸۹ هزار تومان منتشر کرد. این کتاب به روایت نویسنده‌اش کوششی است برای نشان دادن آنچه در اینستاگرام رخ داد. در نهایت با مطالعه این کتاب می‌توان به این دانش رسید که تصمیم‌های شرکت‌های شبکه‌های اجتماعی تا چه حد می‌توانند بر کیفیت زندگی انسان‌ها تاثیر بگذارند. سارا فرایر توانست با بنیان‌گذاران اینستاگرام و همچنین صدها نفر از کارکنان قدیمی و جدید اینستاگرام و کارکنان شرکت‌های رقیبش گفت‌وگوهایی را انجام دهد.
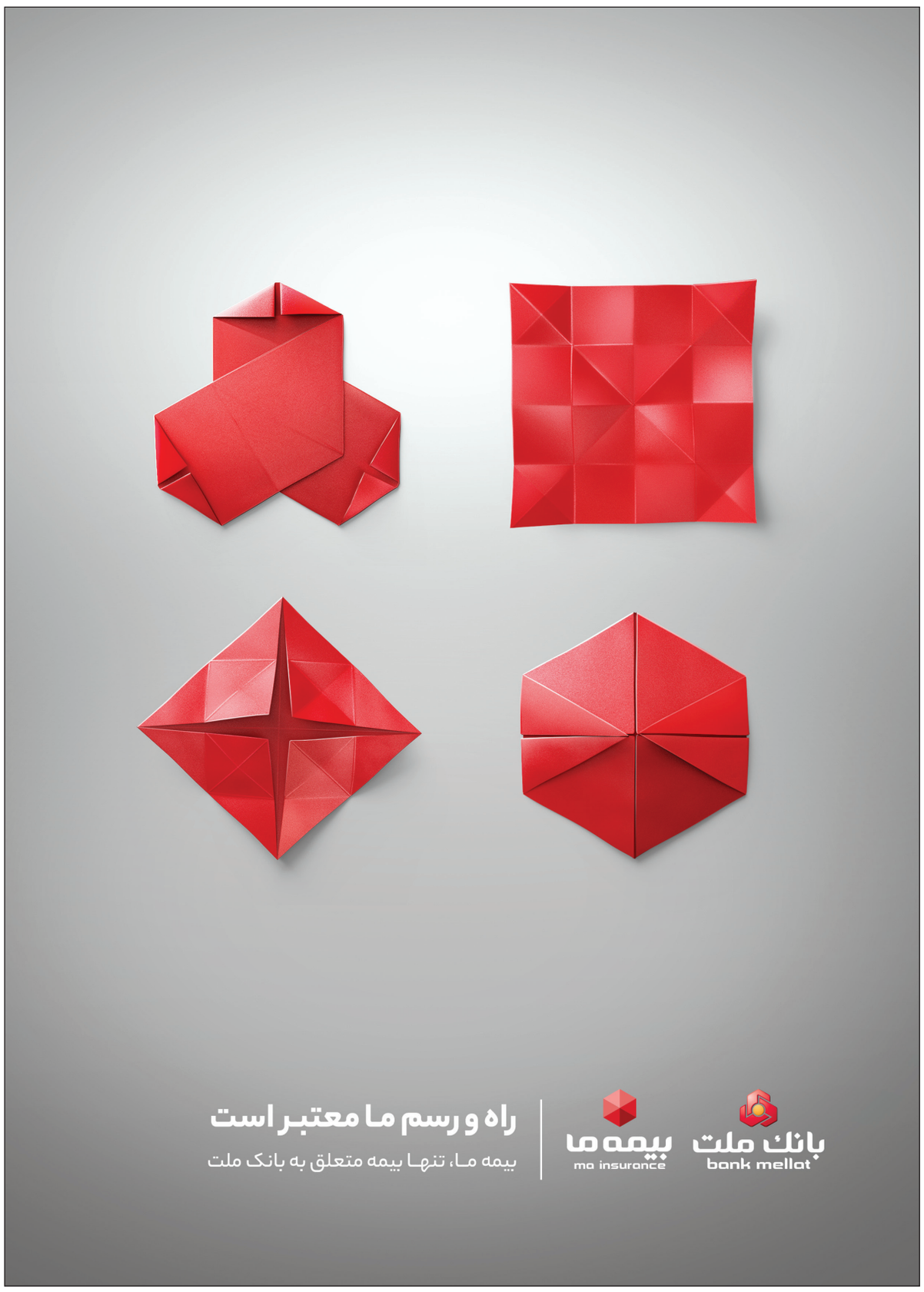
کارکنان اینستاگرام هم بدون آگاهی مدیران شرکت، حرف‌های صریح خود را به نویسنده کتاب منتقل کرده و ریسک نقض توافق‌نامه‌های سخت‌گیرانه شرکت در زمینه افشا نکردن اطلاعات را که در زمان استخدام امضا کرده بودند، به جان خریدند. البته نویسنده این کتاب را به صورت روایی و از زاویه سوم شخص آگاه از همه اطلاعات نوشته و برای حفظ امنیت افرادی که اطلاعاتشان را در اختیار او گذاشته بودند، مستقیما به اینکه چه کسی کدام اطلاعات را در اختیارش قرار داده اشاره‌ای نکرده است. در این کتاب به روایت ماجرای پشت پرده خریداری اینستاگرام توسط فیسبوک هم به تفصیل پرداخته شده است و حتی آن دسته از کارکنان اینستاگرام که پس از تغییر مالکیت این شرکت با زاکربرگ جلسه داشتند، متن گفت‌وگوهای خود با بنیانگذار فیسبوک را در اختیار سارا فرایر قرار دادند و او توانست به اطلاعات ذی‌قیمتی برای نگارش کتاب خود دسترسی پیدا کند. کتاب ۱۳ فصل به ترتیب با این عناوین دارد: «اینفلوئنسر بزرگ»، «اسم رمز پروژه»، «آشوب موفقیت» «غافل‌گیری»، «تابستان برزخی»، «سریع پیش بروید و همه چیز را فتح کنید» «سلطه»، «سلبریتی جدید»، «پیگیری آنچه در اینستاگرام ارزشمند است»، «مسئله اسنپ چت»، «بلعیدن»، «خبرهای جعلی دیگر»، «مدیرعامل» و «هزینه تملک». سارا فرایر گزارشگر فناوری بلومبرگ نیوز است. جوایزی گرفته و خبرهای دسته اولی که تهیه می‌کند باعث شده در زمینه تصمیمات تجاری فیسبوک، اینستاگرام، اسنپ چت و توییتر و تمام برنامه‌هایی که با تصمیماتشان بر آینده خود و جامعه جهانی تاثیر می‌گذارند، کارشناس شناخته شود و به شهرت برسد. فرایر با بلومبرگ بیزینس ویک و تلویزیون بلومبرگ همکاری مداوم دارد و در سانفرانسیسکو زندگی می‌کند.